

โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
เทศบาลเมืองในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

**The Causal Model of Civil Defense Volunteers' Public Mind of
Town Municipalities in Hat Yai District, Songkhla Province**

คณางค์ มาคีรี

Kakanang Makeeree

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of

Master of Public Administration

Prince of Songkla University

2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
เทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน ว่าที่ร้อยตรีหญิงคนางค์ มากีรี
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.อิศรภรณ์ รินไชสง)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิวัช แก้วจันทน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์)

.....กรรมการ
(ดร.อิศรภรณ์ รินไชสง)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ

(ดร.อิศรภัฏฐ์ รินไชสง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ

(ว่าที่ร้อยตรีหญิงกนกนงค์ มาศิริ)

นักศึกษา

(4)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(ว่าที่ร้อยตรีหญิงกนกนงค์ มาศิริ)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	ว่าที่ร้อยตรีหญิงคนางค์ มากีรี
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาและเพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 280 คน ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และโมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่าระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยได้เท่ากับ 3.56 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .43และพบว่าโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนโดยภาพรวมมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2=.00$, CFI=1.00, RMR=.00 และ RMSEA=.00 ตัวแปรจิตสาธารณะได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะและตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .80, .16 และ .07 ตามลำดับ และตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ และตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม โดยผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .23 และ .04 ตามลำดับ ตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดลสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรจิตสาธารณะ ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ และตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมได้ร้อยละ 90, 19 และ 5 ตามลำดับ

Thesis Title	The Causal Model of Civil Defense Volunteers' Public Mindedness of Town Municipalities in Hat Yai District, Songkhla Province
Author	Acting Sub-Lieutenant Kakanang Makeeree
Major Program	Public Administration
Academic Year	2016

ABSTRACT

The objectives of this study were to investigate the level of public mindedness among civil defense volunteers of Town Municipalities in Hat Yai District, Songkhla Province, and to develop a causal model of public mindedness among civil defense volunteers of Town Municipalities in Hat Yai District, Songkhla Province. The sample group consisted of 280 civil defense volunteers recruited using stratified random sampling, and the research instrument was a five-level rating scale. Data were analyzed with mean, standard deviation, and structural equation modelling.

The study found that the level of public mindedness among civil defense volunteers of Town Municipalities in Hat Yai District, Songkhla Province was at a very high level. It was found that the mean was 3.56, standard deviation was .43, and overall, the causal model of the civil defense volunteers was well fitted to empirical data ($\chi^2=.00$, CFI=1.00, RMR=.00 and RMSEA=.00). The public mindedness variable was directly influenced by social support, attitude towards public mindedness, and future orientation and self-control variables, with the path coefficient values .80, .16, and .07, respectively. The causal variables in the model could together explain the variances of the public mindedness variable, the attitude towards the public mindedness variable, and the social support variable at 90, 19, and 5 percent, respectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.อิศรภรณ์ รัตนไชยสง.อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คณาจารย์ภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ มอบความรู้อันเป็นประโยชน์ ตลอดจนข้อเสนอแนะทางด้านวิชาการอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณนายอรรถชัย บุญพาทย์ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์คอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นางสาวมลฤดี หนูด้วง ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง และขอขอบคุณนางสาวจินดาวรรณ รามทอง และนางสาวพัชฌิตา วรณชิต ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยและเอื้ออำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและขอขอบคุณแพทย์และพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ที่ดูแลรักษาจนได้กลับมาทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณเรืองรุ่ง ชีวรัชชานนท์ เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคปกติ) ที่คอยช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณมิตรไมตรีจากเพื่อนๆ หลักสูตร MPA รุ่นที่ 13 ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ และช่วยเหลือให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณบุคคลในครอบครัวทุกคนที่ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ และสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณท่านทั้งหลายเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาคุณแต่บิดามารดา บุรพจารย์ที่เคยอดรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

กคนางค์ มากีรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(5)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
รายการตาราง	(10)
รายการภาพประกอบ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
วัตถุประสงค์	4
สมมติฐาน	4
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อจิตสาธารณะ	32
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	41
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน	50
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม	55
แนวคิดเกี่ยวกับงานป้องกันฝ่ายพลเรือน	69
แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	65
ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	99
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แบบแผนการวิจัย	101
เครื่องมือในการวิจัย	102
การเก็บรวบรวมข้อมูล	110
การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆ ที่ใช้	111
บทที่ 4 ผลการวิจัย	113
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	113
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา	114
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล	116
ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลเชิงจิตสาธารณะ	117
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	123
สรุปผลการวิจัย	124
อภิปรายผล	125
ข้อเสนอแนะ	135
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	144
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	145
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	148
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	161
ภาคผนวก ง ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	143
ประวัติผู้เขียน	168

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำแนกจำนวนประชากรของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	70
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	100
3	ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์	112
4	ค่าสถิติสำหรับทดสอบการแจกแจงปกติ	115
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ จำแนกตามรายด้าน และโดยรวม (n=313)	115
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลเชิงสาเหตุ จิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	116
7	ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ได้จากการวิเคราะห์เกณฑ์และผลการพิจารณา (ก่อนปรับ โมเดล)	117
8	ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ได้จากการวิเคราะห์ เกณฑ์และผลการพิจารณา (หลังปรับ โมเดล)	119
9	คะแนนมาตรฐานของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรภายนอกเชิงสาเหตุกับตัวแปรภายใน	121
10	คะแนนมาตรฐานของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรภายในเชิงสาเหตุกับตัวแปรภายในผล	121
11	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัย ด้านจิตสาธารณะ	162
12	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัยด้านเจตคติต่อจิตสาธารณะ	164
13	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัย ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	165
14	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัย ด้านการรับรู้ความสามารถของตน	165
15	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัย ด้านการสนับสนุนทางสังคม	165

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P)	23
2 องค์ประกอบของเจตคติ	36
3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	74
4 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะก่อนปรับแก้โมเดล	118
5 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะที่ปรับแก้แล้ว	120

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

จิตสาธารณะเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดประชาสังคม จึงเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งแตกต่างจากซีกโลกตะวันตกที่มีการกล่าวถึงเรื่องนี้มาเป็นเวลายาวนาน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประเพณีและวัฒนธรรม โลกตะวันตกมีพื้นฐานการปกครองประเทศจากประชาชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาสังคม เน้นบทบาทของกลุ่มคน องค์การนอกภาครัฐแต่ในประเทศไทยเริ่มจากการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างกะทันหัน โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนยึดติดกับระบอบเดิมคือต้องการผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในหลักสูตรการศึกษามักกล่าวถึงแต่หน้าที่พลเมืองแต่ไม่ได้สอนสิทธิของพลเมือง ทำให้นักศึกษาไม่รู้สิทธิของตนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศดังนั้นประเทศไทยจึงปกครองด้วยชนชั้นผู้นำ เมื่อเกิดวิกฤตต่างๆ ประชาชนคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำในการแก้ไขปัญหา เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีผู้แก้ปัญหาของประเทศเพียงกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น ปัญหาทั้งหมดไม่สามารถแก้ไขได้ จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้พลเมืองสำนึกในสิทธิและหน้าที่ โดยร่วมคิดและเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ศรีประภา เพ็ชรมิศรี, 2543 : 208)

ปัจจุบันประเด็นในเรื่องของจิตสาธารณะมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของสังคม ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบซึ่งเกิดขึ้นภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่มีอยู่ในจิตและส่งผลสู่การกระทำภายนอกของบุคคล ปัญหาต่างๆ ในสังคมเห็นได้ว่ามีเหตุจากการขาดจิตสาธารณะของคนส่วนใหญ่ การสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคมจึงจำเป็นและมีคุณค่าอย่างยิ่ง สามารถทำได้หลายรูปแบบทั้งจากการกระทำของตนเอง เช่น การรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม รวมถึงการกระทำโดยมีบทบาทช่วยสังคมในการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคมและประเทศชาติ (กุลทิพย์ ศาสตรระรุจิ, 2551: 4)

การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบพึ่งพากัน คนในสังคม ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจาก

จะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัวและองค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก กล่าวคือ จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคล คือจะทำให้เกิดปัญหาชุมชนอ่อนแอขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไร ก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนาและยั่งยืนไปกว่าก็มีแต่เสื่อมทรุดลง เกิดปัญหาอาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง และยังเกิดปัญหาการขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์ กลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น และการขาดจิตสาธารณะยังมีผลกระทบในระดับชาติด้วยเช่นกัน คือจะทำให้เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหาไม่ได้ อาทิ วิกฤตการณ์เศรษฐกิจสังคมขาดเสถียรภาพทางการเมือง เกิดการชุมนุมขับไล่รัฐบาลหรือผู้นำประเทศ อีกทั้งประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตราการใดออกมาใช้ก็จะไม่ได้ผล เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน และประเทศชาติยังไร้เกียรติไว้ศักดิ์ศรีทำให้ประชาชนในประเทศอื่นมองด้วยสายตาเหยียดหยาม คุณมีคุณแคลนว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนา นอกจากนี้ในระดับโลกก็จะได้รับผลกระทบ คือก่อให้เกิดการเอาัดเอาเปรียบระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในระดับต่างๆ คือเกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดความวุ่นวายประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรงมีอำนาจในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางสงครามในการตัดสินใจปัญหา เกิดการก่อกวน แกล้ง แกร่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน และเกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่น เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ถูกดูหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร, 2543 : 22-29) จึงอาจกล่าวได้ว่า จิตสาธารณะเป็นคุณธรรมหนึ่งของพลเมือง เป็นคุณค่าและจิตสำนึกเป็นจิตวิญญาณของสังคม บุคคล องค์กร หรือสังคม เพราะสังคมที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึก ทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์ เมื่อเกิดจิตสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคมก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม ซึ่งจะทำการเมือง เศรษฐกิจ ศิลธรรมดี (ประเวศ วะสี, 2542:20)

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหรือ อปพร. เป็นประชาชนที่อาสาสมัครและมีความพร้อมทางด้านกำลังกาย และมีจิตสาธารณะที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความยินดีในการให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัยทั้งหลายให้พ้นจากภัยพิบัติต่างๆจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการแบ่งเบาภาระรัฐบาล อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนถือเป็นผู้เสียสละ

ควรแก่การยกย่องในสังคมอย่างมาก เพราะผู้ที่ทำงานเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ จะต้องเป็นบุคคลที่เสียสละทั้งกำลังร่างกายไปพร้อมๆกับการทุ่มเทแรงใจ เนื่องจากสาธารณภัย เป็นสิ่งที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า และจะต้องได้รับการสนับสนุนโดยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดจิต สาธารณะมีทั้งปัจจัยภายนอกและภายใน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงเป็นงานที่ต้อง ดำเนินการโดยฉับพลันทันที และต้องดำเนินการแข่งขันกับเวลาการดำเนินการ ยิ่งล่าช้าเพียงใดยิ่ง ทวีความรุนแรงขึ้น ฉะนั้นการเข้าปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วต้องพบความยากลำบาก บางครั้งต้อง เสี่ยงภัยถึงชีวิตแต่ถ้าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขาดจิตสาธารณะก็ไม่สามารที่จะเข้าไป ปฏิบัติหน้าที่ได้ การปฏิบัติหน้าที่ก็จะไม่เต็มที่และขาดความเต็มใจต่องานที่ได้รับมอบหมายซึ่งไม่ ใช้คุณลักษณะของจิตอาสา(แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา, 2553-2557)

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติงานในเทศบาลเมือง ในอำเภอ หาดใหญ่จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนกลาง ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยพื้นที่ หนึ่งเมื่อวัดจากสถิติที่ผ่านมาประกอบกับลักษณะภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มและตั้งอยู่ใน เขตอิทธิพลของลมมรสุมเมือง ทำให้เทศบาลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลามีความเสี่ยงภัยต่อการเกิด สาธารณภัย คือ ภัยจากจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย และเกิดสาธารณภัยที่เพิ่มความรุนแรงขึ้น สาเหตุที่ได้ เลือกออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่เพราะเห็นว่าเป็นพื้นที่ ในอำเภอหาดใหญ่เคยประสบภัยที่เกิดขึ้นทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ เป็นต้นจากความเสี่ยงข้างต้น ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนของรัฐจึงทำให้ต้อง มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีจิตสาธารณะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ (แผนป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พ.ศ.2553) ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต้องมีจิต สาธารณะในการเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย กล่าวคืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จะมีจิตสาธารณะได้นั้นจะต้องประกอบไปด้วย เจตคติต่อจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของ ตน ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อจิตสาธารณะของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการสนับสนุนด้านครอบครัว ด้านการ สนับสนุนด้านเพื่อนร่วมงาน การสนับสนุนด้านผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะ ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ เพื่อเข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการรักษาความปลอดภัย เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ปัญหาได้และลง มือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวหรือพวก พ้องหรือกลุ่มเดียวกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้กล่าวได้ถึงจิตสาธารณะ

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึง โมเดลเชิงสาเหตุของจิตสาธารณะของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปัจจัยซึ่งเป็น

เกณฑ์ชี้วัดที่ส่งผลให้เกิดจิตสาธารณะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อใช้ผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้มีจิตสาธารณะในระดับที่สูงขึ้น และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สมมติฐาน

โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ได้โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาและทราบทิศทางของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงรูปธรรมที่แสดงความสัมพันธ์ของโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
2. ผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลเมืองในฝ่ายงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้มีจิตสาธารณะในระดับที่สูงขึ้น และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อประเทศต่อไป เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปพิจารณาจัดแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาถึงโมเดลเชิงสาเหตุของจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งดังนี้

1.1 ประชากร ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั้งชายและหญิงที่ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง สังกัดอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีจำนวน 1335 นาย(แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2553-2557 เขต 12 สงขลา)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 340 คน

2.ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และมุ่งวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตน และการสนับสนุนทางสังคม

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรภายนอก(Exogenous Latent Variables) คือ ตัวแปรที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรใดในโมเดลได้แก่

3.1.1 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

3.2 ตัวแปรภายใน(Endogenous Latent Variables)คือ ตัวแปรที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่นๆ ในโมเดลได้แก่

3.2.1 จิตสาธารณะ

3.2.2 เจตคติต่อจิตสาธารณะ

3.2.3 การรับรู้ความสามารถของตน

3.2.4 การสนับสนุนทางสังคม

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

เทศบาลเมืองในอำเภอหาดใหญ่ สงขลา ได้แก่ เทศบาลเมืองบ้านพรุเทศบาลเมืองคอหงส์ เทศบาลเมืองควนลัง เทศบาลเมืองทุ่งตำเสา

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่าง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2557 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หมายถึง บุคคลที่สมัครใจมาเป็นตัวแทนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน ขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง สังกัดอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในการป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยผ่านการอบรมหลักสูตรของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือน กระทรวงมหาดไทย

2. จิตสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักของบุคคลที่คำนึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีแต่ความปรารถนาดี ความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทร เป็นความรู้สึกของความเป็นเจ้าของร่วมกัน ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนเองที่สามารถร่วมแก้ไขปัญหาคือได้และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำสิ่งๆ ที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมจิตสาธารณะ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดของอนุชาติ พวงสำลีและวีรบุรุษ วิจารณ์ วิสารทสกุล (2540:42-44) และยุทธนา วรณปิติ (2542:181-183) และเหตุภัย อาจปรุ (2544)

3. เจตคติต่อจิตสาธารณะ หมายถึง เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลนั้นจะเป็นในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติอย่างสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่า กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆ ที่สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อย การที่บุคคลจะรู้สึกพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆ ที่สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย แต่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมนุษยชาติแนวคิดทฤษฎีเจตคติต่อจิตสาธารณะ (McGuire, 1969 อ้างถึงใน วิรัตน์ปานสีลา, 2542: 70)

4. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง เป็นปัจจัยจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลในการคาดการณ์มองเห็นผลดี ผลเสีย ที่เกิดขึ้นในอนาคต และวางแผนปฏิบัติ ควบคุมตนให้ออกได้รอดได้ และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือกระทำในสิ่งที่เหมาะสมระยะยาว เพื่อไปสู่เป้าหมายซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนของ Wright, 1975 ; Mischel and Gilligan, 1964

5. การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนรับรู้ และตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะแสดงการมีจิตสาธารณะต่อผู้อื่นและสังคมว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะสามารถดำเนินการให้สำเร็จตามความตั้งใจและเป้าหมายที่วางไว้ และมีความมั่นใจมากน้อยเพียงใด การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนของ ภัศรา จารุสุสิทธิ์ (2542 : 18-19)

6. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่บุคคลทางด้านอารมณ์ความรู้สึกการปฏิบัติเช่นการให้ความรักความเข้าใจกำลังใจการช่วยเหลือการดูแลเอาใจใส่การยกย่องเห็นคุณค่าและการสนับสนุนในเรื่องการทำงานรวมถึงการช่วยเหลือในเรื่องต่างๆการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมของโกศลมีความดี (2547 : 37)

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมืองในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่ง ได้ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
2. แนวทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อจิตสาธารณะ
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน
5. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม
6. แนวคิดเกี่ยวกับงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
7. แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
8. ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมืองในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1. ความเป็นมาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

ในประเทศไทยเริ่มมีการกล่าวถึงจิตสาธารณะช่วงหลังพุทธศักราช 2500 คือช่วงเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่เริ่มเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ก่อนหน้านั้นกิจกรรมการช่วยเหลือสังคมซึ่งเสริมงานบำบัดทุกข์บำรุงสุขของรัฐ กระทำโดยสถาบันทางศาสนา มูลนิธิ ซึ่งจัดโดยเอกชนจัดตั้งช่วยเหลือคนในเชื้อชาติหรือจากภูมิภาคเดียวกัน เป็นลักษณะผู้ให้กับผู้รับ แต่หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนที่มีฐานะยากจนเริ่มตระหนักถึงพลังของตนเองและสำนึกต่อสังคมของชนชั้นกลางซึ่งถูกยกระดับให้สูงขึ้น (วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติขจร, 2544 : 103) โดยในเวลาต่อมาการพัฒนามุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และเริ่มส่งเสริมประชาคมจังหวัดให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัด ควบคู่กับการเตรียมขยายประชาคมตำบล เพราะผลจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พบว่าการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว

ไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ การพัฒนาจะต้องควบคู่ไปด้วยกันทุกด้าน โดยไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าปราศจากความร่วมมือของคนในชาติ จิตสาธารณะเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดประชาสังคม จึงเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งแตกต่างจากซีกโลกตะวันตกที่มีการกล่าวถึงเรื่องนี้มาเป็นเวลายาวนาน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประเพณีและวัฒนธรรม โลกตะวันตกมีพื้นฐานการปกครองประเทศจากประชาชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาสังคม เน้นบทบาทของกลุ่มคน องค์การนอกภาครัฐ แต่ในประเทศไทยเริ่มจากการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างกะทันหัน โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนยึดติดกับระบอบเดิม คือต้องการผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในหลักสูตรการศึกษามักกล่าวถึงแต่หน้าที่พลเมือง แต่ไม่ได้สอนสิทธิของพลเมือง ทำให้นักศึกษาไม่รู้สิทธิของตนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงปกครองด้วยชนชั้นผู้นำ เมื่อเกิดวิกฤตต่างๆ ประชาชนคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำในการแก้ไขปัญหา เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีผู้แก้ปัญหาของประเทศเพียงกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น ปัญหาทั้งหมดไม่สามารถแก้ไขได้ จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้พลเมืองสำนึกในสิทธิและหน้าที่ โดยร่วมคิดและเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ให้ความสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งกลไกที่จะทำให้พัฒนาคนได้นั้นคือ ระบบการศึกษา มีการกล่าวถึงจิตสาธารณะในด้านการศึกษามาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กล่าวถึงการมีจิตสาธารณะไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโดยกล่าวไว้ในเรื่องของประชาสังคมและการมีส่วนร่วมกับชุมชน (ศรีประภา เพ็ชรมิศรี, 2543 : 208)

ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงอัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 อีกทั้งยังให้ความสำคัญต่อชุมชนเข้มแข็ง คือการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อม

ทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ และมีการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง สถานะด้านสังคมของประเทศปัจจุบันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศ ทั้งทางสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยขาดการคัดกรองและเลือกวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูให้ความรู้ ปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมที่มีคุณภาพลดน้อยลง นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น (ศรีประภา เพ็ชรมิศรี, 2543 : 208)

ส่วนสถานะด้านชุมชนของประเทศ ได้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน ขณะที่ในด้านวัฒนธรรมค่านิยมที่ดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นยังถูกละเลยและมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ น้อย ทั้งระบบคุณค่าของสังคมไทยในเรื่องจิตสาธารณะ ความเอื้ออาทรและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเริ่มเสื่อมถอย วิสัยทัศน์และพันธกิจประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 วิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี สำหรับพันธกิจมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันภายใต้แนวปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข มุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะ มีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสู่ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจสังคมและการใช้ทรัพยากร โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คุณค่าคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง พร้อมเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิตให้เกิดขึ้น(ศรีประภา เพ็ชรมิศรี, 2543 : 208)

2. ความหมายของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะในการศึกษาคั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่สังคมสนับสนุน เห็นชอบและต้องการให้สมาชิกในสังคมแสดงออก จากการประมวลเอกสารพบว่า คำว่า จิตสาธารณะ เป็นคำใหม่ที่มีใช้เมื่อ

ไม่นานมานี้ เมื่อวิเคราะห์จากความหมายอย่างง่ายว่า จิตสำนึกที่มีต่อสาธารณะจึงทำการศึกษาแนวคิดของคำว่า จิตสำนึก และสาธารณะ เรื่องของจิตสำนึกมีการศึกษาและค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง ทั้งในเชิงปรัชญา จิตวิทยา สังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์ ซึ่งให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะไว้ว่าเป็นคำผสมสองคำ คือ จิต กับ สาธารณะ จิต แปลว่า ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิดและนึก ส่วน สาธารณะ แปลว่า เพื่อประชาชนทั่วไป ฉะนั้นเมื่อรวมกันเป็นคำว่า จิตสาธารณะ ก็แปลว่า คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่มองเห็นว่าคนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 17) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง และคำที่มีความหมายใกล้เคียงในเชิงพฤติกรรม ได้แก่ การทำประโยชน์เพื่อสังคม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ จิตสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตสำนึกสาธารณะ และจิตสาธารณะ ส่วนหลุยส์อาจปรู (2547 : 37) ได้กล่าวไว้ว่า จิตสาธารณะ คือ ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้สิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบสำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหานั้นได้ และลงมือกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ปัญหาพร้อมกับคนในสังคม ส่วนชัยวัฒน์ ธีระพันธ์ (2542 : 3) จิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) เกิดขึ้นพร้อมๆ กับแนวคิดการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ท้องถิ่นและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ช่วงเปลี่ยนแปลงพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งคำว่า สาธารณะย่อมหมายถึง กิจ สมบัติ สิ่งของ สถานที่ ที่มีได้เป็นของปัจเจกบุคคลคนใด ทั้งยังอาจหมายรวมถึงความเป็นส่วนรวมและสังคมได้อีกด้วย ศัพท์สาธารณะได้ถอดความจากภาษาอังกฤษร่วมสมัยเดียวกับ Democracy ที่กลายเป็นประชาธิปไตย จิตสำนึกสาธารณะจึงเป็น ดอกผลของระบบการเมืองที่เปิดกว้าง โครงสร้างเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์แก่ทุกส่วนและสังคม วัฒนธรรมอันก่อร่างสร้างสมมานาน

ด้านฐิติชากร ศรีบริบูรณ์ (2550 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า จิตสาธารณะ คือการกระทำของบุคคลที่มีความปรารถนาหรือตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการดูแลเอาใจใส่มีส่วนร่วมในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ส่วนพิริยา นิลมาต (2550 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า จิตสาธารณะ คือ ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะเข้าไปช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้ไขปัญหานั้นและวิกฤตการณ์ รวมถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้น

ในสังคม ส่วนกนิษฐา นิตส์พัฒนา และคณะ (2541 : 8) ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสำนึก
 สาธารณะ ว่าเป็นคำเดียวกับคำว่า จิตสำนึกทางสังคม หมายถึง การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวม
 ร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน ส่วนลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และ
 คณะ (2547 : 2) ให้ความหมายของจิตสาธารณะหมายถึงการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมใน
 เรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2549 : 41) ได้กล่าวไว้
 ว่า จิตสาธารณะ เป็นกิจสมบัติ สิ่งของ สถานที่ ซึ่งไม่ใช่ของบุคคลแต่เป็นของส่วนรวมหรือสังคม
 จิตสาธารณะจึงเกี่ยวข้องกับความรู้สำนึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ให้ความสำคัญกับ
 ส่วนรวมหรือสิ่งสาธารณะ การเป็นเจ้าของร่วมกันทั้งสังคม ส่วนชายโพธิธิตา (2541) ให้
 ความหมายของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติไว้ว่าคือ การใช้สาธารณสมบัติอย่างมีความรับผิดชอบ
 หรือการรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วย
 การหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่สร้างความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการ
 ถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่สามารถทำได้ 2) การเคารพสิทธิ
 ในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น โดยการคำนึงว่าคนอื่นมีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึด
 สาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของตัวเองและไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น โดยจากการ
 ศึกษาวิจัยเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติศึกษารณกรณกรุงเทพมหานคร ได้สรุปความเข้าใจของจิตสา
 ธารณสมบัติหรือจิตสาธารณะไว้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำ
 อะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการ
 แสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไรกับสาธารณสมบัติ ระดับที่ 2 เป็น
 ระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่าเรามีความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติที่ดีต่อสาธารณสมบัติ แม้ว่าจะได้ใช้
 หรือไม่ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542 : 14) ได้ให้ความหมายของจิต
 สาธารณะว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อ
 ประเทศชาติมีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้น
 ความเรียบร้อยประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ส่วนวิรัตน์ คำศรีจันทร์
 ให้ความหมายจิตสำนึกสาธารณะว่าหมายถึง กระบวนการคิดและลักษณะของบุคคล ที่มีการปฏิบัติ
 โดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ มีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการ
 ที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ และ โสภณ มีความดี (2547) ให้ความหมายไว้ว่า
 การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้วยการเอาใจใส่ดูแล เป็นธุระ และ
 เข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้
 หรือการกระทำสิ่งๆที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแล

รักษาของส่วนรวม เช่น การทำตามหน้าที่ที่กำหนด การดูแลความสงบเรียบร้อย การรักษาสาธารณสมบัติ รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันแก้ไขและติดตามประเมินผลรวมไปถึงการรับอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม ไม่ปิดกั้นการใช้ของบุคคลอื่น มีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่น ได้ใช้ของส่วนรวม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักของบุคคลที่คำนึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีแต่ความปรารถนาดี ความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทร เป็นความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน ต้องการเข้าไปแก้ไขวิกฤตการณ์ โดยรับผิดชอบต่อสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนเองสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาพร้อมกันกับคนในสังคม การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำสิ่งๆ ที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม

3. ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

ในปัจจุบันประเด็นในเรื่องของจิตสาธารณะมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของสังคมภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบซึ่งเกิดขึ้นภายในคือความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่มีอยู่ในจิต และส่งผลสู่การกระทำภายนอกของบุคคล ปัญหาต่างๆ ในสังคมเห็นได้ว่ามีเหตุจากการขาดจิตสาธารณะของคนส่วนใหญ่ การสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคมจึงจำเป็นและมีคุณค่าอย่างยิ่ง สามารถทำได้หลายรูปแบบทั้งจากการกระทำของตนเอง เช่น การรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม รวมถึงการกระทำโดยมีบทบาทช่วยสังคมในการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคมและประเทศชาติ (กุลทิพย์ศาสตรเจริญ, 2551 : 4)

การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบพึ่งพากันคนในสังคม ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัวและองค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก กล่าวคือ จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคล ก็จะทำให้เกิดปัญหาชุมชนอ่อนแอขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไร ก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนาและยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง เกิดปัญหา

อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง และยังเกิดปัญหาการขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์ กลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่รหาจากบุคคลอื่น และการขาดจิตสาธารณะยังมีผลกระทบในระดับชาติด้วยเช่นกัน คือจะทำให้เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหาไม่ได้ อาทิ วิกฤตการณ์เศรษฐกิจสังคมขาดเสถียรภาพทางการเมือง เกิดการชุมนุมขับไล่รัฐบาลหรือผู้นำประเทศ อีกทั้งประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตรการใดออกมาใช้ก็จะไม่ได้ผล เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน และประเทศชาติยังไร้เกียรติไร้ศักดิ์ศรีทำให้ประชาชนในประเทศอื่นมองด้วยสายตาเหยียดหยาม คุณหมื่นคุณแคลนว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนา นอกจากนี้ในระดับโลกก็จะได้รับผลกระทบ คือก่อให้เกิดการเอาเปรียบระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในระดับต่างๆ คือเกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดความว่ากลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอำนาจในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางสงครามในการตัดสินใจ ปัญหา เกิดการก่อกวน แกล้ง แกร่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน และเกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่นเผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ถูกดูหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร, 2543 : 22-29)จึงอาจกล่าวได้ว่า จิตสาธารณะเป็นคุณธรรมหนึ่งของพลเมือง เป็นคุณค่าและจิตสำนึกเป็นจิตวิญญาณของสังคม บุคคลองค์กร หรือสังคม เพราะสังคมที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึก ทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์ เมื่อเกิดจิตสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคมก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม ซึ่งจะทำให้การเมือง เศรษฐกิจ ศิลธรรมดี(ประเวศ วะสี,2542:20)

จากความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ จะเห็นได้ว่า การที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม สิ่งที่เป็นที่สุคนธ์ที่สุดนั่นก็คือการที่คนในสังคมมีจิตสาธารณะ จิตสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคมก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม ซึ่งจะทำให้ การเมือง เศรษฐกิจ ศิลธรรมดี

4. องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะประกอบด้วยลักษณะหลายประการ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่มีการศึกษาจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมใกล้เคียงกับจิตสาธารณะส่วนใหญ่เป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับ นักเรียน นักศึกษา

ประชาชนทั่วไป และข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้การกล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะ แต่ผู้วิจัยนำเสนอเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ สามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

วิรัตน์คำศรีจันทร์ (2544 : 168) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในบริบทประชาสังคมไทย เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาการและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท พบว่า คุณลักษณะของการมีจิตสำนึกสาธารณะประกอบด้วย 1) ความรัก ความเอื้ออาทร 2) ความเชื่อใจ 3) การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 4) การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) การมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยใช้ความสามารถ เครือข่ายและการมีส่วนร่วม ส่วนยุทธนา วรณปีติ (2542 : 181-183) กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตสาธารณะต้องมีลักษณะดังนี้ คือ 1) การทุ่มเทและอุทิศตน สิทธิพลเมืองต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบทางสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วยอาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนต้องให้ความใส่ใจและติดตามไม่เพียงแต่ทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้นต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่น และในสถาบันต่างๆ 2) เกรพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยมส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้งการยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้ที่มีจิตสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทน ตระหนักว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเกรพและยอมรับแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติ สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจ และผนึกกำลังเพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย 3) คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน และส่วนรวมคนในสังคมต้องคำนึงถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น 4) การลงมือทำ การวิพากวิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัว ในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงสถานที่ฝึกหัดและให้ความรู้ต้องรับช่วงต่อการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้านที่ทำงาน สโมสร ต่างๆ เชื่อมโยงบุคคลที่น่าสนใจเรื่องของตน เข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ สถาบันศาสนา และสื่อมวลชนนับว่าเป็นบทบาทสำคัญในการสร้างให้สังคมเข้มแข็ง ส่วนอนุชาติ พวงคำลีและวีร

บุรุษ วิจารณ์ (2540 : 42-44) ได้กล่าวถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งเรียกอีกคำหนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งในสังคมทำให้เกิดประชา สังคม คือเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึงชุมชนแห่งสำนึก (Consciousness Community) ที่ สมาชิกของชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นหนา ซึ่งมอง ประกอบดังนี้ 1) มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในชุมชนต้องมองอนาคตร่วมกัน เรียนรู้และทำความเข้าใจ ร่วมกันโดยการอาศัยการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์ แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง พร้อมควบคุมการปฏิบัติ 2) ประชาชนสำนึกถึงพลังของตนเองว่าจะสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงสังคม ได้ คือการทำให้เกิดกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อสาธารณะจำนวนมาก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นพลัง ทางสังคม ไม่รอคอยให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้กับตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะสำนึกถึงพลังของตนต้องให้ ความสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม 3) ความรัก เอื้ออาทร สมัคคี การรวมกลุ่มของ บุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความอ้อ ออาทร และสามัคคี ความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อมเกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งที่ดีและ ไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความแตกแยกเสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งสมานฉันท์จะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้ เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง 4) การเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน (Interactive Learning Through Action) สำนึกสาธารณะนั้นเป็นนามธรรมไม่สามารถบังคับให้เกิดได้ ดังนั้นต้องสร้างเงื่อนไขหรือ กิจกรรมร่วมกันที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง 5) การมี เครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สื่อสารและเครือข่ายเป็นส่วนที่ทำให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางซึ่งทำให้เกิดจิตสาธารณะ ส่วนฤทธิย์ อาจปรุ (2544:103-104) ได้ แบ่งองค์ประกอบ 1) องค์ประกอบในส่วนจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษายาบาลเกี่ยวกับ ปัญหาของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกคนรวมทั้ง สถาบันการศึกษา วิชาชีพพยาบาลและประเทศชาติ มีความคิดเห็นว่าสื่อสารมวลชน บุคคล และป้าย นิเทศ เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ด้านการ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษายาบาล เกี่ยวกับสาเหตุ และกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของปัญหาในแต่ละด้านสู่ระบบสุขภาพและการเจ็บป่วยของคนในสังคม ด้านความ รัก ความเอื้ออาทร และความสมัคคี หมายถึงความรู้สึกรักและความคิดเห็นของนักศึกษายาบาล เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม การมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม มีความเมตตา รู้สึกไม่ สบายใจเมื่อเห็นคนอื่นเป็นทุกข์ และด้านการรับรู้ ความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นในสังคม หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษายาบาลเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในความสามารถ

ของตนเองในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีความกระตือรือร้นในการหาวิธีการ แนวทางทรัพยากรในการแก้ปัญหา และ 2) องค์ประกอบในส่วนที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงการมีจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติในการแก้ปัญหาสังคมหมายถึง พฤติกรรมโดยการประเมินตนเองเกี่ยวกับความถี่ในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยการเข้าร่วมในกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม จากการริเริ่มของตนเองหรือผู้อื่น เข้าร่วมในโครงการต่างๆที่มีจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรม และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยความเต็มใจ ทুমเททั้ง แรงกายแรงใจต่อการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง และด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมทางสังคม หมายถึงพฤติกรรมโดยการประเมินตนเองเกี่ยวกับความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น ที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือสังคมทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ซึ่งทำความเข้าใจและปฏิบัติ ร่วมกันกระทำด้วยความเต็มใจ มีการติดต่อสื่อสารเพื่อการทำกิจกรรมต่อเนื่อง

จากองค์ประกอบที่ได้กล่าวมาข้างต้นซึ่งผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้นาฬิกาของอนุชาติ พวงลำลือและวิบูลย์ วิจารณ์ (2540 : 42-44) และบุษยามา วรณปิติ (2542 : 181-183) และหทัย อาจปรุ (2544) มาเป็นแนวทางในการในการกำหนดองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย

1. ด้านตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน หมายถึง บุคคลมีการรับรู้ ว่าสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคิดว่าผลกระทบของปัญหามีต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ เป็นภาวะที่จำเป็นต้องป้องกันและแก้ปัญหาให้อยู่ในภาวะปกติสุข
2. ด้านความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนพื้นฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี
3. ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ สังเคราะห์ถึงสถานการณ์ในสังคม ทั้งการ จำแนกสาเหตุ และสิ่งทำให้เกิดปัญหาในสังคม รวมถึงผลกระทบของปัญหาในด้านต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับผู้อื่น ถึงสภาพปัญหาแนวทางการป้องกันและแก้ไข
4. ด้านการลงมือกระทำ หรือร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาใน สังคม เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยการริเริ่มของตนเอง หรือเข้าร่วมในกลุ่มต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ สังคม โดยการเสียสละทรัพย์ สิ่งของ เวลา แรงกาย การช่วยในการจัดกิจกรรมต่างๆ การช่วยในการ เสนอความคิดแนวทางแก้ไขปัญหา หรือการกระทำอื่น ที่ส่งผลให้เดการผลักดัน และการ เคลื่อนไหวในการพัฒนาสังคมตามความรู้และความสามารถของตน

5. ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมต้องมีการประสานเพื่อดำเนินการตามแนวทางในการช่วยเหลือสังคม โดยการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เพื่อร่วมมือกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชน ในการกระทำเพื่อช่วยเหลือสังคม

5. ลักษณะพฤติกรรมจิตสาธารณะ

การศึกษาลักษณะที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมจิตสาธารณะ ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดจากนักวิชาการ แนวคิดของพุทธศาสนาด้านจริยธรรม และแนวคิดนักพัฒนา ที่ได้ระบุถึงลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่แสดงถึงพฤติกรรมจิตอาสา ไว้ดังนี้

ฉันทนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550 : 23) เห็นว่าคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีและสร้างสรรค์สังคมตามแนวคิดของพระพุทธเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) เป็นคุณลักษณะภายในจิตใจและสิ่งที่แสดงออกภายนอก ซึ่งควรมีความประพฤติที่วัดได้จากพรหมวิหาร 4 ดังนี้ 1) เมตตา (ความรัก) คือ ความปรารถนาดีมีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข 2) กรุณา (ความสงสาร) คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ 3) มุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข 4) อุเบกขา (ความมีใจเป็นกลาง) คือ การมองโลกตามความจริง โดยวางจิตใจเรียบ สม่ำเสมอ มั่นคง เทียงตรง การมองเห็นคนที่จะได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุที่ตนประกอบนอกจากนี้ยังต้องมีการสงเคราะห์ผู้อื่น ที่เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1) ทาน (ให้ปัน) คือ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ ศิลปวิทยา 2) ปิยวาจา (พูดอย่างรักกัน) คือ การกล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่มีประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐานชักจูงในสิ่งที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจรู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจที่ดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 3) อัตถจริยา (ทำประโยชน์แก่เขา) คือ ช่วยเหลือร่างกาย และ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม 4) สมานัตตตา (เอาตัวเข้าสมาน) คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุข ทุกข์ คือ ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

จะเห็นได้ว่า ลักษณะพฤติกรรมสาธารณะนั้น เป็นคุณลักษณะภายในจิตใจและสิ่งที่แสดงออกภายนอก ซึ่งควรมีความประพฤติที่สามารถวัดได้จากพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4

6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ดังต่อไปนี้

6.1 ทฤษฎีประชาสังคม

คำว่า จิตสาธารณะ ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีประชาสังคม(Civil Society theory) ซึ่งคำว่าประชาสังคม มาจากคำว่า Civil Society และมีใช้ในภาษาไทยเทียบเคียงกันหลายคำ โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีประชาสังคมเป็นพื้นฐานในการศึกษาจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ทฤษฎีประชาสังคมเกิดขึ้นในโลกตะวันตก โดยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการช่วยเหลือสังคมโดยไม่ต้องการกำไรหรือสิ่งตอบแทน

6.1.1 ความหมายของประชาสังคม

“ประชาสังคม” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายทรรศนะ อาทิ ประเวศ วะสี (2541 : 6) ได้ให้ความหมายของประชาสังคมว่า เป็นแนวคิดที่มุ่งต่อความเกื้อหนุนในภาคสังคมหรือภาคประชาชน มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพทางสังคมขึ้น ที่เรียกว่าสังคมสมานภาพ ซึ่งจะต้องพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งที่ชุมชน (Community Strengthening) โดยได้ให้ความหมายว่าเป็นการที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติหรือความเชื่อร่วมกัน ในบางเรื่องมีการติดต่อสื่อสารกันภายในชุมชนหรืออาจจะมีการรวมกลุ่มกันในชุมชนเพื่อสร้างความเอื้ออาทรกันภายในชุมชนเช่นเดียวกับ ชูชัยศุภวงศ์ (2540 : 165) ให้ความหมายของ “ประชาสังคม” ว่า หมายถึงการที่ผู้คน สังคม สภาพการณ์ หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไขรวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic Consciousness) ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร(Organization Civic group)ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะเป็นทุนร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำการบางอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งที่ด้วยความรัก ความสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกันภายในระบบการบริหารจัดการโดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสอดคล้องกับแนวคิดของ อนเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2542 : 35) ที่ได้ให้ความเห็นว่า ประชาสังคม หมายถึง เครือข่าย กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบันและชุมชนที่มีกิจกรรมหรือมีการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างรัฐ (State) กับปัจเจกชน (Individual) โดยเน้นจุดของประชาสังคม ได้แก่ ไม่ชอบและไม่ยอมให้รัฐครอบงำหรือบงการ แม้ว่าจะยอมรับความช่วยเหลือจากรัฐและมีความร่วมมือกับรัฐได้ แต่มีความสามารถขึ้นนำกำกับและคัดค้านรัฐได้พอสมควร ไม่ชอบลัทธิปัจเจกชนนิยมสุดขั้ว ซึ่งส่งเสริมให้คนเห็นแก่ตัวต่างคนต่างอยู่แก่งแย่งแข่งขันกันจนไม่เห็นประโยชน์ส่วนรวม หากแต่สนับสนุนให้ปัจเจกชนรวมกลุ่มรวมหมู่และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยไม่ปฏิเสธการแสวงหาหรือปกป้องผลประโยชน์เฉพาะส่วนเฉพาะกลุ่มการรวบรวมความหมายและสังเคราะห์ลักษณะของประชาคมและความเป็นประชาสังคมของโครงการวิจัยและ

พัฒนาประชาสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล (อนุชาติ พวงสำลี และคณะ, 2542 : 291) ซึ่งเน้น 1. ความหลากหลาย ทั้งความหลากหลายในการรวมตัว ความหลากหลายเชิงพื้นที่ รูปแบบกิจกรรม ประเด็นความสนใจ และกลุ่มคนที่มารวมตัวกัน การยอมรับความหลากหลายของประชาสังคมในที่นี้เท่ากับการยอมรับว่ารัฐสามารถเป็นส่วนหนึ่งของประชาสังคมได้ด้วย 2. ความเป็นชุมชน เน้นความร่วมมือมากกว่าความขัดแย้งนำไปสู่ความแตกแยกและใช้อำนาจ 3. มีฐานสำนักสาธารณะ การเกิดขึ้นของประชาสังคมต้องเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและอยู่บนเงื่อนไขและสำนึกของความเป็นพลเมือง (Civic Consciousness) มิใช่การแต่งตั้ง-จัดตั้งโดยกลไกอำนาจรัฐ 4. เป็นกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่อง ต้องอาศัยเวลาและการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) และ 5. มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายประชาสังคม เป็นกระบวนการความสัมพันธ์ทางสังคมบนช่องทางทางการติดต่อสื่อสารในลักษณะต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับความรับรู้ การติดต่อสัมพันธ์กันของผู้คนทั้งโดยตรงและผ่านกิจกรรม จนกลายเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ (Communication And Networking)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความหมายของประชาสังคมที่ผู้วิจัยได้พิจารณาจึงสามารถอธิบายได้ว่า หมายถึง การรวมตัวกันเองของประชาชน ก่อให้เกิดเป็นกลุ่ม องค์กร สถาบัน และชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นทางการเมืองหรือมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการสร้างจิตสำนึกต่อการรวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรมร่วมกัน ภายใต้ความรัก ความเอื้ออาทรและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของชุมชน มีการติดต่อสื่อสารกันเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย และมีการจัดการที่ดีก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ อันนำไปสู่พลังในการแก้ไขปัญหา ป้องกันปัญหาพัฒนาและฟื้นฟูชุมชนและสังคมของตนเอง และพัฒนาศักยภาพของชุมชน สังคม บุคคลให้มีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้การจัดการที่มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย

6.1.2 ลักษณะของประชาสังคม

นอกจากการตีความและขยายความจากการให้ความหมายของประชาสังคมในแง่มุมต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไปแล้วข้างต้น ผวนอกกับประสบการณ์ความเคลื่อนไหวของประชาชนที่ถูกถ่ายทอดนั้น ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะของประชาสังคมบางประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (อนุชาติ พวงสำลี, 2542 : 290) 1) มีความหลากหลาย คือ ความหลากหลายที่จะช่วยให้กลุ่มมีลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันสูง เพราะต้องการความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยความหลากหลายนั้นก็มีหลายลักษณะ ได้แก่ หลากหลายในลักษณะพื้นที่ เช่น มีการร่วมตัวกันโดยอาศัยพื้นที่หรืออาณาบริเวณเป็นพื้นที่ขอบเขตรวมตัวกันหลากหลายในลักษณะของการรวมตัวกัน เช่น กลุ่ม ชุมชน องค์กร สมาคม ฯลฯ และหลากหลายในลักษณะของกิจกรรม คือในองค์กรนั้นมีการผสมผสาน

กิจกรรมหลายๆ ด้านเข้าด้วยกัน 2) มีความเป็นชุมชน หมายถึง มีทั้งในลักษณะที่เป็นอาณาบริเวณที่สามารถติดต่อกันถึงกันได้ หรือเป็นชุมชนภายในกลุ่มองค์กร ที่รวมตัวกันด้วยความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทร ความสนใจ หรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน 3) สำนักสาธารณะ หมายถึง การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม นั่นคือการทำให้ประชาชนเกิดสำนึกแห่งความเป็นพลเมือง(Citizenship) สำนึกถึงพลังของตนเองว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขภายในชุมชนได้ 4) มีกิจกรรมและความต่อเนื่อง หมายถึง การรวมกลุ่มกันต้องสามารถผลักดันให้เกิดการกระทำหรือมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน อันเป็นการเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน 5) มีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร หมายถึง กลุ่มประชาสังคมที่จะมีความยั่งยืนต้องมีระบบการจัดการที่ดี มีระบบสื่อสารแลกเปลี่ยน ตลอดจนเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่พลังในการเชื่อมโยงสังคมให้มีความเข้มแข็ง

จากข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ลักษณะของประชาสังคมนั้น จะต้องประกอบไปด้วยความหลากหลาย ความเป็นชุมชน การมีสำนึกสาธารณะ มีกิจกรรมและความต่อเนื่อง และการมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร

6.1.3 องค์ประกอบของประชาสังคม

สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ (2540: 13-15) กล่าวว่ากิจกรรมหรือกระบวนการที่จะเรียกว่าเป็นประชาสังคมนั้นจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) จิตสำนึกประชาสังคม (Civic Consciousness) หมายถึง ความคิดและความยอมรับในเรื่องราวรวมตัวกันอย่างอิสระด้วยความรัก ความยอมรับในความคิดเห็นของกันและกันอันที่จะเรียนรู้ร่วมกันหรือแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ การรวมตัวกันจึงเป็นลักษณะหุ้นส่วนร่วมกัน (Partnership) เป็นความสัมพันธ์ในแนวราบมีอิสระและมีการเรียนรู้ร่วมกัน 2) โครงสร้างองค์กรประชาสังคม (Civic Organization) หมายถึง กลุ่มการรวมตัวอาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเฉพาะคราว เฉพาะเรื่องต่อเนื่องก็ได้ โดยสมาชิกอาจจะเป็นบุคคลในภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือภาคประชาชนก็ได้ จำนวนสมาชิกไม่จำกัด ประเด็นที่สำคัญต้องมีจิตสำนึกประชาคมครบถ้วน การมีองค์กร หมายถึง มีระบบการจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ในการปฏิบัติและนำไปสู่การแก้ปัญหา และ 3) เครือข่ายสังคม (Civic Network) หมายถึง โครงการและกระบวนการซึ่งเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มหรือเชื่อมโยงองค์กรประชาสังคมต่างๆ เข้าด้วยกัน ปัจจัยสำคัญของเครือข่ายประชาสังคมคือระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการประชาสัมพันธ์กันด้วยความสมานฉันท์ เครือข่ายประชาสังคมจะเป็นสิ่งที่ช่วยรวมพลังจิตสำนึกของสมาชิกและองค์กรประชาสังคมต่างๆ ให้เกิดเป็นอำนาจที่สาม ที่มีความเข้มแข็งในสังคมขึ้นมา ซึ่งจากข้อเสนอของสุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ ในเรื่องกระบวนการประชาสังคมนั้น ผู้วิจัยเห็นถึงความเกี่ยวข้องกับงานที่ศึกษา กล่าวคือ

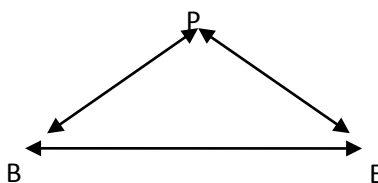
ได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่สำคัญในการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งและเป็นข้อเสนอที่สำคัญ อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2541 : 15) ที่ชี้ให้เห็นกลไกสำคัญของประชาสังคมที่มีความสำนึกร่วมกันของประชาคม และมีโครงสร้างขององค์กรที่เกิดจากการรวมตัวของประชาชน ที่มีจิตวิญญาณร่วมกัน รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายสังคมที่ชี้ให้เห็นถึงว่า กลไกและกระบวนการประชาสังคมที่เข้มแข็งในชุมชน ในขณะที่เดียวกัน ชีรยุทธ บุญมี (2536 : 150-157) ก็ได้ชี้ให้เห็นเป็นไปในทางเดียวกันว่า กระบวนการก่อตัวของภาคสังคมมีจุดเริ่มต้นจากการเกิดสำนึกทางสังคมขึ้น ซึ่งขั้นตอนการก่อตัวของสังคมเข้มแข็งหรือ Civil Society นั้น มี 4 ขั้นตอนด้วยกัน ประกอบด้วย 1) การเกิดจิตสำนึก หมายถึง การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาที่มุ่งเน้นเศรษฐกิจเป็นหลัก ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย ทำให้คนไทยซึ่งเคยมีวิถีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนขนาดเล็ก ที่ชุมชนจะทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุข แก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน เปลี่ยนมาใช้วิถีชีวิตคนเมืองใหม่ ซึ่งตอนต้นจิตสำนึกชุมชนได้หายไป และได้เกิดเป็นความคิดต่างคนต่างอยู่ เกิดปัญหาความไม่รับผิดชอบ ไม่มีวินัย เมื่อปัญหาสังคมต่างๆ ทวีความรุนแรงขึ้น และภาครัฐไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ จึงก่อให้เกิดจิตสำนึกในระดับสังคมของคนไทยขึ้น คือวิถีชีวิตสังคม โดยทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันที่จะต้องแก้ไข้ปัญหา และทุกคนก็มีสิทธิเรียกร้องเพื่อให้ส่วนรวมดีขึ้น 2) การเกิดขององค์กรสังคม หมายถึง การเกิดกลุ่ม องค์กรทางเศรษฐกิจ สังคมต่างๆ ที่มีจิตสำนึกในการดูแลประโยชน์ซึ่งกันและกันภายในสังคมไทย ก่อให้เกิดการก่อตัวและเคลื่อนไหวของประชาสังคมเป็นเวลานาน ทั้งที่เป็นการรวมตัวกันเพื่อแก้ไข้ปัญหาเฉพาะบางกลุ่ม หรือมีจิตสำนึกในการร่วมกันแก้้ปัญหาสังคม เช่น การรวมตัวกันโดยมีจิตสำนึกร่วมกันในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมเดียวกันในลักษณะสังคมสงเคราะห์ เช่น สภาสตรี สภากาชาดไทย การรวมตัวกันของกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น สภานายความ แพทยสภา สมาคมนักสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพวิชาชีพ และเกิดองค์กรอื่นๆ อีกมากมาย 3) การก่อรูปของอุดมการณ์ร่วมของสังคม เมื่อจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น กลุ่มต่างๆ มีมากขึ้น ก่อให้เกิดอุดมการณ์ที่ยึดเหนี่ยวผูกพันกับสังคมให้เป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณธรรม (Ideology of Civil Society) 4) การตกผลึกเป็นสถาบันอุดมการณ์สังคม เป็นเหมือนสถาบันที่ทุกคนยอมรับเป็นกฎเกณฑ์แห่งชีวิต เป็นแรงขับเคลื่อนให้สังคมก้าวหน้าไปพร้อมๆ กับกลุ่ม องค์กรสังคมจะมีความเข้มแข็ง และมีบทบาทหน้าที่เป็นที่ยอมรับในบ้านเมืองอย่างกว้างขวาง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีประชาสังคมเป็นส่วนที่สำคัญในกระบวนการทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชน สังคมหรือการเลียนแบบทางสังคมทำให้คนในสังคมตื่นตัวและมีความรู้สึกนึกคิดและปรารถนาเข้าไปแก้ไข้ปัญหาวิกฤตการณ์หรือปัญหาทางสังคมหรือมีความรู้สึกเป็นเจ้าของส่วนรวมร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมกรรมการรวมตัวหรือมี

จิตสำนึกร่วมกันและทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ซึ่งทำให้เกิดความเข้มแข็งให้กับชุมชนและมีความสุข เพราะสังคมมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งจะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะเป็นส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดประชาสังคมในทุกขั้นตอน โดยประชาสังคมจะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ถ้าหากบุคคลในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ กล่าวคือจะต้องมีความคิดเห็น ความรู้สึก และการปฏิบัติที่มีจิตสาธารณะเป็นส่วนประกอบนั่นเอง

6.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ถือได้ว่าเป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนา เทคนิคการปรับพฤติกรรมในปัจจุบัน ทฤษฎีนี้ได้พัฒนาโดย Albert Bandura (1977 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539 : 47-48) ซึ่งตามแนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura นั้น เขาเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว หากแต่มีปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะและสภาพแวดล้อม ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P)

ที่มา : สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2539 : 25

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ องค์ประกอบภายในมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน โดยสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2539 : 49) อธิบายปัจจัยที่กำหนดซึ่งกันและกันของแต่ละคู่ ได้ว่า คู่แรกระหว่าง P.....► B แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึกและการกระทำ การคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมายและความตั้งใจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าว จะเป็นตัวกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม สิ่งที่บุคคลเชื่อหรือมีความรู้สึก ซึ่งสามารถกำหนดได้ว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด สำหรับคู่ที่สองระหว่าง E.....► P แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบุคคลและสภาพแวดล้อม ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์และความสามารถทางปัญญาของบุคคลนั้นจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยอิทธิพลของสังคมและคู่สุดท้าย B.....► E แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวันของคนเรา พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจิตใจสภาพแวดล้อม ซึ่งในขณะเดียวกันจิตใจของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้

พฤติกรรมถูกเปลี่ยนไปด้วย สภาพแวดล้อมจึงจะไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่อบุคคล จนกว่าจะมีพฤติกรรมบางอย่างเกิดขึ้น

ทั้งนี้ Albert Bandura (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2548 : 240-244) เชื่อว่าการเรียนรู้ของคนเรานั้น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการสังเกตพฤติกรรมจากผู้อื่นซึ่งเป็นตัวแบบ ซึ่งในการเรียนรู้ผ่านตัวแบบสามารถถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน โดยกระบวนการการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบนี้ ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ดังนี้ 1) กระบวนการใส่ใจ (Attention) ความใส่ใจของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญมาก บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ถ้าขาดการใส่ใจและจะรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก องค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการใส่ใจมีสององค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบของตัวแบบเองคือตัวแบบต้องมีลักษณะเด่น และพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกไม่มีความซับซ้อน ซึ่งผู้สังเกตจะจำได้มาก 2) กระบวนการจดจำ (Retention) การที่บุคคลสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ อาจจะมีการจดจำด้วยคำพูดหรือการจดจำด้วยภาพ ซึ่งการจดจำด้วยภาพจะทำให้จดจำได้นานและคงทนกว่า 3) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) เป็นกระบวนการที่บุคคลนำสิ่งที่จดจำมาแสดงออกเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ปัจจัยสำคัญของความสามารถในการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ คือความพร้อมทั้งด้านร่างกาย และทักษะที่จำเป็นในการเลียนแบบ โดยผู้เรียนแต่ละคนอาจแสดงได้แตกต่างกัน 4) กระบวนการจูงใจ (Motivation) การที่บุคคลที่เกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้หรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ ว่าพฤติกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ความพึงพอใจในรางวัล การประเมินตนเอง และมาตรฐานภายในตัว

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาจากการแสดงออกเสมอไป หากแต่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ก็ถือว่าได้เกิดการเรียนรู้แล้วถึงแม้ว่าจะยังไม่มีการแสดงออกก็ตาม และการแสดงออกของพฤติกรรมก็สะท้อนให้เห็นการเรียนรู้ พฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคลร่วมด้วย และการเข้าร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกันกับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมด้วย

6.3 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ และอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธาณะ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาศาเหตุของพฤติกรรมนั้น สามารถศึกษาได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทแรก เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ส่วนอีกประเภทหนึ่งเป็นสาเหตุจากภายในตัวบุคคลที่เป็นลักษณะทางจิต เช่น เจตคติ บุคลิกภาพ การรับรู้ด้านต่างๆ เป็นต้น สำหรับรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นแนวคิดรูปแบบหนึ่งที่ใช้สำหรับศึกษาศาเหตุของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ โดยเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตที่เป็นสาเหตุภายในตัวบุคคลกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคล ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะปัจจัยด้านบุคคลหรือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่สามารถเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของปัจเจกบุคคลได้ เพราะพฤติกรรมเป็นผลจากการกระทำของกระบวนการต่อเนื่องของปฏิสัมพันธ์หลายทิศทาง หรือเป็นผลสะท้อนกลับระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลเผชิญอยู่ (ณัฐยา ลือชาภิตติกุล, 2546 : 3-4)

กระบวนการปฏิสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตและมีความต่อเนื่อง (Dynamic Interaction) กล่าวคือเป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างตัวแปรแทรกซ้อนของบุคคล ตัวแปรปฏิกริยาของบุคคล และสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมของบุคคลที่อยู่ในโครงสร้างนั้น เพื่ออธิบายพัฒนาการพฤติกรรมของบุคคล ตลอดจนการคงไว้ซึ่งพฤติกรรมนั้นด้วย กระบวนการดังกล่าวอาจเกิดภายในสถานการณ์หรือเกิดในสถานการณ์หลายๆ สถานการณ์ที่แตกต่างกันก็ได้ เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ภายในสถานการณ์ จะเห็นได้ว่าการกระทำตามสถานการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันการกระทำตามสถานการณ์จะโน้มนำปัจเจกบุคคลให้มีการเลือกแปลผล และส่งต่อไปถึงกระบวนการในสถานการณ์ที่จะเป็นข้อมูลแก่บุคคลต่อไป ในทำนองเดียวกันก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมของคนอื่นๆ นั่นคือบุคคลกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นพลวัตและมีความต่อเนื่องกัน ปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสองร่วมกันส่งผลอย่างแยกกันไม่ได้ต่อพฤติกรรมของบุคคลในโครงสร้างนั้น โดยรูปแบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction Model) ได้มุ่งเน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตใจของบุคคล (สาเหตุภายใน) กับสถานการณ์ที่เขาประสบอยู่ (สาเหตุภายนอก) จัดเป็นรูปแบบที่พยายามอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์อย่างครอบคลุมมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาทางจิตวิทยาได้มีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ใน 2 ลักษณะ ลักษณะแรก เป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์เชิงสถิติวิเคราะห์ (Mechanical

Interaction)แบบ Two-way ANOVA ซึ่งเป็นการศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างลักษณะทางจิตของผู้กระทำ 1 ตัวแปรกับสถานการณ์ที่จะกระทำ 1 ตัวแปร ซึ่งส่งผลต่อการแปรเปลี่ยนของคะแนนพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งในบุคคล ส่วนลักษณะที่สองนั้น เป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตใจเดิมกับสถานการณ์หรือมีความไวต่อสถานการณ์(Organismic Interaction) หมายถึง การศึกษาลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์หรือมีความไวต่อสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญ เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะจิตใจเดิมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ปฏิสัมพันธ์นี้เกิดภายในจิตใจของบุคคล ตัวอย่างเช่น การที่ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อการรักษาความสะอาดท้องถนน อาจเกิดจากการรณรงค์ ไม่ทิ้งขยะในท้องถนนของฝ่ายเทศบาล ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวลสูงในสถานการณ์สอบวัดผลการเรียนหรือนักธุรกิจเกิดความรู้สึกลี้ภัยต่อการลงทุนเมื่ออยู่ในภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น (งามตา วนิชานนท์, 2540 : 5-6)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมต้องมีสาเหตุเพื่อผลักดันและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ดังนั้นการศึกษาสาเหตุจะทำให้เข้าใจถึงพฤติกรรม และในส่วนของ การวางเงื่อนไขก็เป็นสาเหตุสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย

6.4 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 12-14) กล่าวถึงทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (Tree Moral Theory) แสดงให้เห็นถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ว่าพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้างซึ่งทฤษฎีนี้สร้างมาจากการสรุปผลการวิจัยในเรื่องดังกล่าวของเยาวชนและประชาชนไทยอายุ 6-60 ปีจำนวนหลายพันคนเป็นผลการวิจัยในประเทศไทยในช่วง 25 ปีนี้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้มี 3 ส่วนคือส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นรากแก้วในส่วนแรกคือดอกและผลบนต้นแสดงถึงพฤติกรรมการทำดีละเว้นชั่วและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรมประเภทต่างๆที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศและพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็งผลออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆที่น่าปรารถนาก็มีสาเหตุมาจาก 2 กลุ่มกลุ่มแรกคือสาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้นของต้นไม้อันประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้านคือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และ 5) ทศนคติคุณธรรมและค่านิยม (ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นๆหรือสถานการณ์นั้นๆ) ถ้าต้องการที่จะเข้าใจอธิบายทำนายและพัฒนาพฤติกรรมชนิดใดจะต้องใช้จิตลักษณะบางด้านหรือทั้ง 5 ด้านนี้ประกอบกันจึงจะได้ผลดีที่สุดส่วนที่สามของต้นไม้จริยธรรมคือรากแก้วซึ่งเป็นจิตลักษณะกลุ่มที่สองมี 3 ด้าน คือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิตจิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้กล่าวคือบุคคลจะต้องมี

ลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุจึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ที่ลำดับของต้นไม้อายุที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติถ้าบุคคลมีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าวและอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้านทางสถานศึกษาและทางสังคมที่เหมาะสมนอกจากนี้บุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาลักษณะบางประการใน 5 ด้าน นี้โดยวิธีการอื่นๆด้วยฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการจึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งและนอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากแก้วนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำดับเพื่อใช้อธิบายและพัฒนาพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งด้วยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

เดิมนั้นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมได้แสดงถึงสาเหตุทางจิตใจที่ลำดับเพียง 4 ประการที่เกี่ยวกับการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมการทำดีละเว้นชั่วหรือที่เรียกว่า “พฤติกรรมเชิงจริยธรรม” แต่ต่อมาได้นำผลวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมทางด้านการงานอาชีพและพฤติกรรมรักษาสุขภาพอนามัยมาประกอบด้วยจึงได้เพิ่มพฤติกรรมของคนเก่งเข้าเป็นดอกผลรวมกับพฤติกรรมของคนดีและได้เพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งเป็นจิตลักษณะที่สำคัญของคนที่มีพฤติกรรมชนิดดังกล่าวข้างต้นเข้าที่ลำดับของต้นไม้จริยธรรมรวมเป็น 5 ด้านจึงทำให้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของคนไทยมีลักษณะที่กว้างขวางครอบคลุมพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของคนไทยทางด้านที่สำคัญได้ครบถ้วน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538 : 12-14)

เจษฎา หนูรุ่ง (2551 : 6-7) กล่าวว่าทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวินดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้แสดงให้เห็นว่า จากการสรุปผลการวิจัยของเยาวชนและประชาชนไทยอายุ 6-60 ปีจำนวนรวมหลายพันคนและจิตสาธารณะถือว่าเป็นพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมานักเรียนมีจิตสาธารณะสูงมากเท่าไรก็ถือว่าเป็นพฤติกรรมของคนดีเท่านั้น ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผลระหว่างจิตลักษณะบางประการใน 8 ประการที่ลำดับและรากของต้นไม้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้มี 3 ส่วนดังกล่าวข้างต้นซึ่งส่วนที่ 1 คือ ดอกและผลไม้อายุของต้นไม้แสดงถึงพฤติกรรมการทำดีละเว้นชั่วและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรมประเภทต่างๆที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศและพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็งจิตสาธารณะจึงอยู่ในส่วนที่ 1 เพราะว่ามีจิตสาธารณะสูงก็ถือว่าเป็นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทยนี้แสดงความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผลระหว่างจิตลักษณะ 8 ด้านกับพฤติกรรมประเภทต่างๆประสบการณ์ทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพัฒนาการทางจิตของบุคคลการที่บุคคลมีประสบการณ์ทางสังคมจะทำให้มีความเข้าใจ

อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นและสามารถนำตนเองเข้าไปอยู่ในบทบาทของผู้อื่นได้เรียกว่าความสามารถในการสวมบทบาท (Role Taking) ซึ่งความสามารถในการสวมบทบาทมีความสำคัญต่อการพัฒนาจริยธรรมมากประสบการณ์จากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นมากจะทำให้บุคคลมีความคิดเห็นที่กว้างขวางลึกซึ้ง มองเห็น และเข้าใจบทบาทของตนเองและของผู้อื่นที่อยู่ร่วมกับคนในสังคม และความเข้าใจนี้เองจะเอื้ออำนวยให้บุคคลมีพัฒนาการทางจิตในระดับสูงได้การที่บุคคลขาดประสบการณ์ทางสังคมและขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้หรือสวมบทบาทอื่น ๆ นั้นย่อมนำไปสู่การปฏิเสธทางจิตต่อบทบาทที่ไม่คุ้นเคยคือการไม่ยอมรับไม่เข้าใจไม่ไว้วางใจซึ่งลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการปิดกั้นข่าวสารและข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาทางจิตวิทยาและด้านสังคมซึ่งย่อมรวมเอาพัฒนาการทางจริยธรรมทางการมุ่งอนาคตและทางการบรรลุเอกลักษณ์แห่งอิโก้ของบุคคลเข้าไว้ด้วยดังนั้นถ้าต้องการที่จะให้บุคคลมีพัฒนาการทางจิตจะต้องส่งเสริมให้บุคคลมีประสบการณ์ทางสังคมกว้างขวางและเหมาะสมกับอายุของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลมีพัฒนาการทางจิตในระดับสูงได้ โดยการพัฒนาจริยธรรมนั้น มีแนวทางพัฒนาอยู่ 3 แนวทาง ดังนี้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2538:36-38)

6.4.1 การศึกษาเรียนรู้ กระทำได้หลายวิธี ดังนี้ 1. การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการหาความรู้จากการอ่านหนังสือเกี่ยวกับปรัชญา ศาสนา วรรณคดีที่มีคุณค่า หนังสือเกี่ยวกับจริยธรรมทั่วไป และจริยธรรมวิชาชีพ 2. การเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และการคบหาบัณฑิตผู้ใฝ่ใจด้านจริยธรรม และ 3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตและจากประสบการณ์ในสถานที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์จริงเป็น โอกาสอันประเสริฐในการเรียนรู้จริยธรรมแห่งชีวิตที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งทั้งด้านเจตคติและทักษะการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรม อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคคล ผู้มีความพร้อมน้อยอาจจะไม่ได้ประโยชน์จากการเรียนรู้อันมีค่านี้เลย

6.4.2 การวิเคราะห์ตนเอง บุคคลผู้มีความพร้อมจะพัฒนามีความตั้งใจและเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ตนเองเพื่อทำความเข้าใจในตัวตนเองด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของตนเองจะช่วยให้บุคคลตระหนักรู้คุณลักษณะของตนเอง รู้จุดดีจุดด้อยของตน รู้ว่าควรคงลักษณะใดไว้ ซึ่งการวิเคราะห์ตนเองกระทำได้ด้วยหลักการต่อไปนี้ 1. การรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์จากคำพูดและอากัปกริยาจากบุคคลรอบข้าง เช่น จากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อนร่วมงาน จากผู้ใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัว 2. วิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับความคิด ความต้องการเจตคติการกระทำ และผลการกระทำทั้งในอดีตและปัจจุบัน 3. ค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น จากตำรา บทความ รายงานการวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์หรือศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และ 4. เข้าร่วมการ

อบรมเพื่อพัฒนาจิตใจ (จิตใจและพฤติกรรมมนุษย์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง และพัฒนาได้เช่นเดียวกับสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก) ทำให้จิตใจได้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดปัญญารับรู้ตนเองอย่างลึกซึ้งและแท้จริง

6.4.3 การฝึกตน เป็นวิธีการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วยตนเองขั้นสูงสุด เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคลในการควบคุมการประพฤติปฏิบัติของตนให้อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคมทั้งในสภาพการณ์ปกติและเมื่อเผชิญปัญหาหรือขัดแย้ง ดังนี้ 1. การฝึกวินัยขั้นพื้นฐาน เช่น ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การรู้จักประหยัดและออม ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ ความรักชาติ 2. การรักษาสีลตามความเชื่อในศาสนาของตน คิดเป็นตัวกำหนดที่จะทำให้เกิดการงดเว้นในการที่จะกระทำการชั่วร้ายใดๆ ที่มีอยู่ภายในจิตใจ ส่งผลให้บุคคลมีพลังจิตที่เข้มแข็งรู้เท่าทันความคิดสามารถควบคุมตนได้ 3. การทำสมาธิ เป็นการฝึกให้เกิดการตั้งมั่นของจิตใจทำให้เกิดภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิต เป็นจิตใจที่สงบผ่องใสบริสุทธิ์เป็นจิตที่เข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ ทำให้เกิดปัญญาสามารถพิจารณาเห็นทุกอย่างตรงสภาพความเป็นจริง และ 4. ฝึกการเป็นผู้ให้ เช่น การรู้จักให้อภัย รู้จักแบ่งปันความรู้ ความดี ความชอบ บริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ อุทิศแรงกายแรงใจช่วยงานสาธารณประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ

จึงสรุปได้ว่า ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมนี้มี 3 ส่วนคือส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้ ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นรากแก้ว โดยแสดงถึงความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผลระหว่างจิตลักษณะ 8 ด้านกับพฤติกรรมประเภทต่างๆ ประสพการณ์ทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพัฒนาการทางจิตของบุคคล

7. การพัฒนาจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกอบรมและพัฒนามาเรื่อยๆ อีกทั้งยังถูกปลูกฝังจิตสาธารณะด้วยการเรียนรู้มาจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการฝึกฝนจากบุคคล สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม การมีกิจกรรม และใช้สิ่งของร่วมกันในสังคม การพัฒนาจิตสาธารณะในการใช้สิ่งของร่วมกัน การดูแลทรัพย์สินสมบัติส่วนรวม และมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้แก่กันและกันก็ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะได้เช่นกัน

นอกจากนี้ยังมี พระพรหมคุณาภรณ์ (2553 : 1) ได้กล่าวถึงแนวทางและกลไกที่ใช้ในการสร้างจิตสาธารณะ โดยสามารถสรุปได้เป็น 3 กระบวนการ คือ 1. การสร้างความคิดเชิงบวก คือ การสร้างคนให้คิดที่จะมุ่งประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่ามุ่งประโยชน์ส่วนตน ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความถึงพร้อม (สัมมา) แห่งทิวในทางพุทธศาสนานั้นจะประกอบด้วยปัจจัย 2 ประการด้วยกัน คือ ประการที่หนึ่ง การเรียนรู้จากแหล่งอื่น (ปรโตโมสะ learning from others) ได้แก่ การ

รับฟังคำสั่งสอน การเล่าเรียน การหาความรู้ การสนทนาซักถาม ฟังคำบอกเล่าชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะการสดับสัทธรรมจากผู้ที่เป็นกัลยาณมิตร และประการที่สองการคิดโดยใช้เหตุผล (โยนิโสมนสิการ reasoned attention) ได้แก่ การใช้ความคิดถุวิธี การรู้จักคิดโดยมองสิ่งทั้งหลาย ด้วยความคิดพิจารณา รู้จักสืบสาวหาเหตุผล แยกแยะตามสถานะและความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย ซึ่งสามารถสรุปความคิดเชิงบวก คือ ความคิดสร้างสรรค์เชื่อมโยงเหตุและผล ความคิดเชิงวิเคราะห์ และแยกแยะสิ่งที่สัมพันธ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน 2. การยึดหลักธรรม คุณธรรมความดีเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตโดยอาจจะคำนึงถึงกาลและกระบวนการของหลักแห่งความดีงาม ดังนี้ 2.1 หลักแห่งความพอเพียง ซึ่งจะเห็นได้จากการรู้จักจัดสรรทรัพย์ที่หามาได้ด้วยความสุจริต โดยการแบ่งออกเป็น 4 ส่วน (โภคทรัพย์ 4) คือ แบ่ง 1 ส่วน ไว้เลี้ยงตน แบ่ง 2 ส่วน ไว้ประกอบหน้าที่การงาน และแบ่ง 1 ส่วนสำหรับเก็บออม 2.2 หลักแห่งการสงเคราะห์ ได้แก่การสงเคราะห์ด้วยการให้ที่แบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือการให้สิ่งของ ซึ่งจะเป็ทรัพย์หรือวัสดุก็ได้และการให้ความรู้จากการสั่งสอน (ธรรมทาน) การสงเคราะห์ที่เป็นการใช้ถ้อยคำที่ประ โยชน์ ประกอบด้วยเหตุผลที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความนิยมยินดี (ปิยวาจา) โดยสรุปก็คือ การสงเคราะห์ช่วยเหลือที่เป็นการให้ด้วยพฤติกรรมและการให้ด้วยวาจาที่อ่อนหวาน ก่อให้เกิดความซาบซึ้งใจของผู้ฟัง จึงเป็นการสงเคราะห์ที่จะต้องปฏิบัติด้วยความเมตตา คือความหวังดีโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ 2.3 หลักแห่งการประพฤติ การกระทำที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ความช่วยเหลือที่มอบให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจในการประกอบกิจการงานต่างๆ การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดจนช่วยเหลือปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรมแก่ผู้อื่น 2.4 หลักแห่งการสงเคราะห์และทำคุณประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ โดยไม่มุ่งหวังเอาผลประโยชน์เข้าสู่ตนเอง เป็นการสร้างจิตสาธารณะที่ช่วยเหลือและทำตนให้เป็นประโยชน์โดยการมีส่วนร่วมในกิจการต่างๆ ของส่วนรวม โดยพิจารณาความเหมาะสมของกาลเทศะและฐานะของตนเองและ 2.5 หลักแห่งความเอื้ออาทร เพื่อสร้างจิตสาธารณะให้มีความเอื้อเฟื้อต่อบุคคลแวดล้อม และสิ่งแวดล้อม โดยการแสดงออกความเป็นกัลยาณมิตร ที่เป็นผู้ชี้ช่องทางประโยชน์แนะนำให้ส่วนรวมดำเนินไปบนแนวทางประโยชน์ แนะนำให้ส่วนรวมดำเนินไปบนแนวทางของจริยธรรม เรียงลำดับความสำคัญของผู้รับความเอื้ออาทร ซึ่งอาจจะเป็นการเอื้ออาทรด้วยการบูชาบำรุงให้มีความสุข คือการเอื้ออาทรต่อบิดามารดา เอื้ออาทรด้วยการประพฤตินตนเป็นเจ้าบ้านปกป้องคุ้มครองดูแล คือการเอื้ออาทรต่อบุตร ภรรยาและคนในปกครอง เอื้ออาทรด้วยการแสดงความเคารพคารวะ คือการเอื้ออาทรโดยการเคารพต่อผู้ที่ทำหน้าที่สั่งสอน ชี้นะประโยชน์ผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบและ 3.การประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ เช่น การเข้าร่วมอาสาทำกิจกรรมของส่วนรวมที่เป็นการสร้างสรรค์ เช่น ปลูกป่า อนุรักษ์การจับจ่ายใช้สอยอย่างประหยัด การรีไซเคิลของที่ใช้แล้ว การสร้างโลกสีเขียว การใช้จักรยานแทนยานพาหนะที่ใช้

เชื้อเพลิง ซึ่งจากการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นนั้น หากทำได้ในสังคมส่วนใหญ่ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นนั้น นับได้ว่ามีประโยชน์อย่างมากที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชากร สามารถทำให้สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจกัน มีความสุขไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน จะมีแต่การก่อให้เกิดความปรารถนาดีต่อกัน อันจะส่งผลให้ช่วยเหลือกัน ให้กิจการก้าวหน้า และท้ายที่สุดจะส่งผลให้โลกทั้งโลกมีความสุข

การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับคนไทยในปัจจุบันนั้น เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญยิ่ง เพราะการเป็นผู้ให้ของคนไทยเริ่มถดถอยลง เหลือแต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง และพวกพ้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะหรือจิตสำนึกสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในทุกระดับ โดยเฉพาะถ้าพัฒนาให้เกิดขึ้นได้อย่างเข้มแข็งตั้งแต่บุคคลในระดับครอบครัว ย่อมส่งผลดีในระดับที่สูงขึ้นเป็นลำดับ และที่สำคัญที่สุดสามารถรับรู้ในสิ่งที่ดึงมาจากครอบครัว ในระดับชุมชน และสังคม คือชุมชนมีส่วนผลักดันและปลูกฝังให้เกิดความเสียสละต่อส่วนรวม เป็นการพัฒนาจิตใจในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เตรียมเข้าสู่การพัฒนาจิตใจตนเอง เพื่อนำไปสู่จิตสำนึกสาธารณะต่อไป

8. การวัดจิตสาธารณะ

จากการตรวจสอบเอกสารพบว่ายังไม่มีการสร้างเครื่องมือวัดจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า เป็นงานที่ศึกษากับ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และ เช่น แบบวัดการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลของหฤทัย อาจปฐ (2544:103-104) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ตนเอง กับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามมาตราประมินค่า 5 ระดับ ตามความคิดเห็นและพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงถึงความต้องการช่วยเหลือสังคม ไม่เห็นแก่ตัวและลงมือทำเพื่อแก้ไขปัญหาตามความสามารถของตนเอง มีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 1) องค์ประกอบในส่วนจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ปัจจุบัน ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี และด้านการรับรู้ ความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และ 2) องค์ประกอบในส่วนที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงการมีจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติในการแก้ปัญหาสังคม และด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมทางสังคม

นอกจากนี้พบว่าอนุชาติ พวงสำลีและวีรบูรณ์ วิสารทสกุล (2540 : 42-44) และ ยุทธนา วรณปิติ (2542 : 181-183) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะอีกด้วยซึ่งนำมาเป็นแนวทางในการในการกำหนดองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะในงานวิจัย

นี้ ประกอบด้วย ด้านตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ด้านความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนพื้นฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์ สังเคราะห์ถึงสถานการณ์ ในสังคม ทั้งการจำแนกสาเหตุ และสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในสังคม รวมถึงผลกระทบของปัญหาในด้านต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับผู้อื่น ถึงสภาพปัญหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขด้านการลงมือกระทำ หรือร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยการริเริ่มของตนเอง หรือเข้าร่วมในกลุ่มต่างๆ เพื่อช่วยเหลือสังคม โดยการเสียสละทรัพย์ สิ่งของ เวลา แรงกาย การช่วยในการจัดกิจกรรมต่างๆ การช่วยในการเสนอความคิดแนวทางแก้ไขปัญหา หรือการกระทำอื่น ที่ส่งผลให้เคการผลักดัน และการเคลื่อนไหวในการพัฒนาสังคมตามความรู้และความสามารถของตนด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมต้องมีการประสานเพื่อดำเนินการตามแนวทางในการช่วยเหลือสังคม โดยการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เพื่อร่วมมือกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชน ในการกระทำเพื่อช่วยเหลือสังคม

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เอาแบบวัดของหุททัย อาจปฐุ (2544 : 103-104) อนุชาติ พวงสำลีและวีรบุรณ วิสารทสกุล (2540 : 42-44) และยุทธนา วรณปีติ (2542 : 181-183) ได้แก่ ซึ่งสอดคล้องกับระดับการปฏิบัติของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยแบบวัดจิตสาธาณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นแบบวัดระดับการปฏิบัติ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด ถึงน้อยที่สุด อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีจิตสาธาณะมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนต่ำ

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อจิตสาธาณะ

เจตคติ (Attitude) เป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลและมีความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมของบุคคลเป็นอย่างมากนั้นคือบุคคลมีพฤติกรรมอย่างไรหรือทำอะไรลงไปเจตคติจะเป็นเครื่องกำหนดเจตคติจึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลและบุคลิกภาพของบุคคลและบุคคลมีเจตคติต่อสิ่งแวดลอมต่างๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป (สุชาจันทร์เอม. 2544: 270)

1. ความหมายของเจตคติ ต่อจิตสาธาณะ

คำว่า เจตคติ ตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า attitude มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า aptitudinหรือaptitudoหมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Webster's new collegiate dictionary,1974 อ้างถึงใน บุญมี เต็ดคอนันต์กุล,2539 : 22) พจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน(2525:235) ได้ให้ความหมาย เจตคติ คือ ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มาจากคำว่า Aptus ในภาษาละติน ซึ่งตรงกับคำว่าเหมาะสม (Fitness) หรือการปรองปรอง (Adaptedness) เป็นพฤติกรรมที่เตรียมความพร้อมทางสมองในการที่จะกระทำ ซึ่งจะบ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจหรือสภาพของอารมณ์ที่สลับซับซ้อน ก่อนที่เราจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับเจตคติที่จะคงไว้ซึ่งสิ่งที่ตนมีประสบการณ์มาเพื่อที่จะรักษาเจตนาที่ถูกต้องไว้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่า ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเป็นอย่างไรตามระดับความเชื่อถือหรือระดับความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าเจตคติเป็นพฤติกรรมภายในของเรา(ศักดิ์ สุทรเสณี 2531:1) จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลอยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใดซึ่งทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจและมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นฉะนั้นบุคคลจึงสามารถมีเจตคติต่อสิ่งต่างๆมากมายแม้แต่เจตคติต่อตนเองหรือเจตคติต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2531 : 125) ทั้งนี้เกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยประสบการณ์ของบุคคลซึ่งเป็นตัวนำโดยเจตคติเป็นลักษณะหนึ่งของของคุณลักษณะด้านเจตพิสัยหรือด้านความรู้สึกเป็นลักษณะภายในซึ่งยากต่อการสร้างนิยมปฏิบัติ การให้คำนิยามทำได้เพียงเป็นมโนทัศน์(วรรณดี แสงประทีปทอง, 2544 : 6) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการและนักจิตวิทยาว่าหมายถึง ลักษณะทางจิตประเภทหนึ่งของบุคคลเกิดจากการรู้คิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในการทำที่มีประโยชน์หรือโทษ ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงไปทางที่ชอบ พอใจมากน้อยต่อสิ่งนั้น รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน (อนิสสา จรัสศรี 2541) นอกจากนี้ โกศล มีความดี (2547 : 19) เจตคติ หมายถึงความเข้มข้นของอารมณ์ ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบในการสนับสนุนหรือต่อต้านที่หมายทางจิตซึ่งก็คือ วัตถุประสงค์ แบบแผนการกระทำ รูปแบบการประพฤติกุศลกรรม หลักจริยธรรม คำขวัญ หรือสัญลักษณ์ที่บุคคลอาจแสดงอารมณ์ความรู้สึกทางบวก หรือทางลบก็ได้ เจตคติที่เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลนั้นจะเป็นในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติอย่างสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่า กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆ ที่สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อย การที่บุคคลจะรู้สึกพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆ ที่สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย แต่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมนุษยชาติ แสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรม

ส่วนพวงรัตน์ทวีรัตน์ (2538 : 106) เป็นความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตามในลักษณะของการประเมินค่า

(สิทธิโชค วรานุสันติกุล ,2546) และ ความรู้สึกของบุคคลต่างๆอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และความเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือทางต่อต้านก็ได้

จากความหมายของเจตคติที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าเจตคติต่อจิตสาธารณะ หมายถึงเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลนั้นจะเป็นในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้น โดยอัตโนมัติอย่างสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่า กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆ ที่สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อย การที่บุคคลจะรู้สึกพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆที่สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย แต่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมนุษยชาติ จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่มีการศึกษาเจตคติของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกับจิตสาธารณะ

2. การเกิดเจตคติต่อจิตสาธารณะ

ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของบุคคลAllport (Emest R. Hilgard, 1962 : 614) เสนอแนวความคิดว่าการมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้นั้น มีเงื่อนไข 4 ประการ ได้แก่ 1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนอง แนวความคิดต่างๆ 2. ประสบการณ์ส่วนตัว ในส่วนนี้จะขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคลที่มีประสบการณ์แตกต่างกันออกไป ดังนั้น เจตคติบางเรื่องจึงเป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงบุคคลแล้วแต่การพัฒนาและความเจริญเติบโตของคนๆนั้น 3. การลอกเลียนจากการถ่ายทอดเจตคติของคนเรานั้นบางคนได้มาจากการเลียนแบบเจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ 4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม ซึ่งคนเราย่อมมีเจตคติคล้ายกับกลุ่มทางสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วย ไม่ว่าจะเป็นตามสภาพแวดล้อม เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ

เจตคติเป็นความรู้สึกที่ซับซ้อนถึงลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่งอาจเป็นลักษณะที่ไม่แสดงออกให้บุคคลอื่นเห็นหรือเข้าใจได้ โดยมีลักษณะทั่วไป 5 ประการ (ธีระวุฒิ เอกะกุล, 2549:3-4) คือ 1) เจตคติเป็นเรื่องของอารมณ์ (Feeling) อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลจะมีการกระทำที่เสถียร โดยแสดงออกไม่ให้ตรงกับความรู้สึกของตนเมื่อรู้ตัวว่ามีคนสังเกต 2) เจตคติเป็นเรื่องเฉพาะตัว (Typical) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกัน แต่รูปแบบในการแสดงออกนั้นจะแตกต่างกันไป หรือบางครั้งอาจมีการแสดงออกที่เหมือนกันทั้งที่ความรู้สึกต่างกันได้ 3) เจตคติมีทิศทาง (Direction) การแสดงออกของความรู้สึกนั้นสามารถกระทำได้ 2 ทิศทาง คือทางบวกและทางลบนั้น ซึ่งทิศทางบวกเป็นที่ทิศทางที่สังคมปรารถนาและทิศทางลบเป็นทิศทางที่สังคมไม่พึงปรารถนา 4) เจตคติมีความเข้ม (Intensity) ในสถานการณ์เดียวกันนั้นการแสดงออกของความรู้สึกอาจเหมือนกัน แต่อาจแตกต่างกันในเรื่อง

ของความเข้มของความรู้สึกมากหรือน้อย 5) เจตคติต้องมีเป้า (Target) ความรู้สึกชอบคนเรานั้นจะเกิดขึ้นลอยๆ ไม่ได้จะต้องมีเป้าหมาย เช่น รักพ่อ รักแม่ ขยันเรียน เป็นต้น

3. องค์ประกอบของเจตคติต่อจิตสาธารณะ

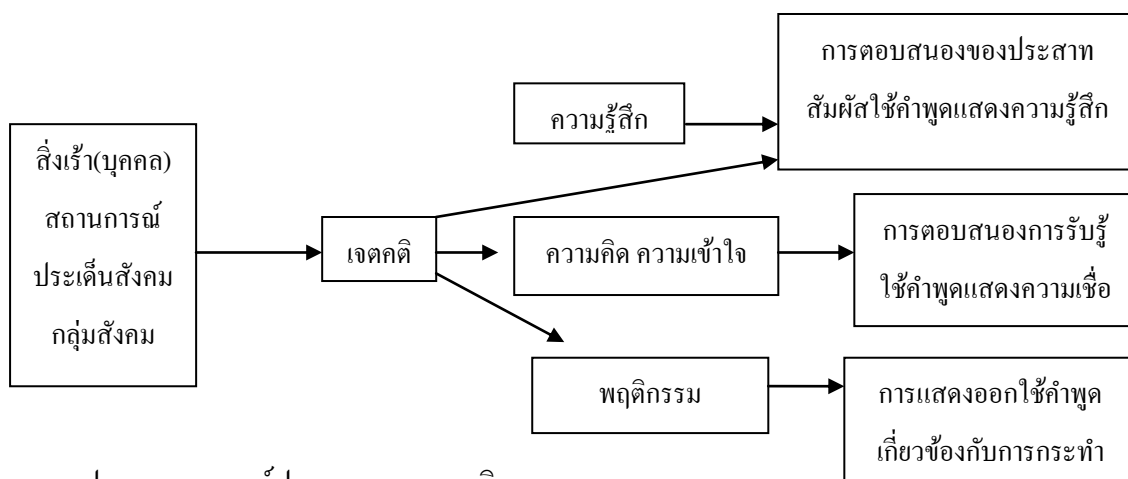
แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติซึ่งมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้เสนอไว้ โดยเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ (McGuire, 1969 อ้างถึงใน วิริตี ปานศิลา, 2542: 70) คือ 1) ความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component) หมายถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งเหล่านั้นว่าดีหรือเลวมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใดบุคคลส่วนใหญ่มักจะมีความรู้เชิงประเมินค่าสิ่งของต่างๆ เพียงเล็กน้อยและอาจจะเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้องด้วยทำให้เกิดอคติหรือมีเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ ไม่ตรงกับความเป็นจริงเป็นผลให้เกิดผลเสียต่อบุคคลหรือส่วนรวมได้และเนื่องจากความรู้เชิงประเมินค่านี้เป็นต้นกำเนิดของเจตคติของบุคคลดังนั้นการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่สำคัญประการหนึ่งคือการปรับองค์ความรู้เชิงประเมินค่าโดยการให้ความรู้ที่ตรงกับความจริงแก่บุคคลนั้นๆ 2) ความรู้สึกทางอารมณ์ (Affective Component) หมายถึงความรู้สึกของบุคคลในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้นการที่บุคคลรู้ว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์บุคคลจะรู้สึกชอบสิ่งนั้นและตรงกันข้ามถ้ารู้ว่าสิ่งใดมีโทษบุคคลจะไม่ชอบหรือเกลียดสิ่งนั้นส่วนใหญ่แล้วความรู้สึกพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติและสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ด้วยตามปกติแล้วถ้าสิ่งใดดีมีประโยชน์โดยตรงต่อตนเองบุคคลย่อมพึงพอใจมาก แต่ถ้าเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นที่ตนไม่รู้จักหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองไม่มากนักบุคคลจะรู้สึกพึงพอใจต่อสิ่งนั้นเพียงเล็กน้อย 3) ความพร้อมที่จะกระทำ (Behavioral Intention Component) หมายถึงความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนเองซึ่งความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมนี้เป็นไปแบบกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจงการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมได้อย่างเฉพาะเจาะจงขึ้นอยู่กับจิตลักษณะอื่นๆ ของบุคคลและสถานการณ์

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติและมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้เสนอไว้ โดยแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ (ธีรวิทย์ เอกะกุลม, 2549:8-10) คือ

1. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ นักจิตวิทยาที่สนับสนุนแนวความคิดนี้ได้แก่ Bem , Fishbein:&Ajzen , Inako ,Thurstone โดยนักจิตวิทยาเหล่านี้ถือเอานิยามองค์ประกอบทางอารมณ์ความรู้สึกเป็นนิยามเจตคติด้วย ซึ่งแนวความคิดนี้ได้รับความนิยมนิยมมากที่สุด

2. เจตคติมีสององค์ประกอบ คือ ด้านสติปัญญาและด้านอารมณ์ความรู้สึก นักจิตวิทยาที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้ ได้แก่ Katz , Rosenberg โดยที่องค์ประกอบด้านปัญญา หมายถึง กลุ่มความเชื่อที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของเจตคติ จะเป็นตัวส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมต่างๆของบุคคล ส่วนองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลเมื่อถูกกระตุ้น โดยเป้าหมายของเจตคติ

3. เจตคติมีสามองค์ประกอบ คือ ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ความรู้สึกและด้านพฤติกรรม นักจิตวิทยาที่สนับสนุนแนวคิดนี้ ได้แก่ Kretch, Crutchfield;&Pallachey และ Triandis ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในระดับกลาง และได้บรรยายออกมารูปของภาพประกอบ 2 ดังนี้

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของเจตคติ

ที่มา :ธีรวุฒิ เอกะกุล,2549 :8-10

จากองค์ประกอบที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ McGuire, 1969 ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบคือ 1) ความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component) หมายถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆรวมทั้งความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งเหล่านั้นว่าดีหรือเลวมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใดบุคคลส่วนใหญ่มักจะมีความรู้เชิงประเมินค่าสิ่งของต่างๆเพียงเล็กน้อยและอาจจะเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้องด้วยทำให้เกิดอคติหรือมีเจตคติต่อสิ่งนั้นๆไม่ตรงกับความเป็นจริงเป็นผลให้เกิดผลเสียต่อบุคคลหรือส่วนรวมได้ และเนื่องจากความรู้เชิงประเมินค่านี้เป็นต้นกำเนิดของเจตคติของบุคคล2)ความรู้สึกรทางอารมณ์ (Affective Component) หมายถึงความรู้สึกของบุคคลในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้นการที่บุคคลรู้ว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์บุคคลจะรู้สึกชอบสิ่งนั้นและตรงกันข้ามถ้ารู้ว่าสิ่งใดมีโทษบุคคลจะไม่ชอบหรือเกลียดสิ่งนั้นส่วนใหญ่แล้วความรู้สึกพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติและสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆด้วยตามปกติ

แล้วถ้าสิ่งใดดีมีประโยชน์โดยตรงต่อตนเองบุคคลย่อมพึงพอใจมากแต่ถ้าเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นที่ตนไม่รู้จักหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองไม่มากนักบุคคลจะรู้สึกพึงพอใจต่อสิ่งนั้นเพียงเล็กน้อย 3) ความพร้อมที่จะกระทำ (Behavioral Intention Component) หมายถึงความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกรู้สึกของตนเองซึ่งความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมนี้เป็นไปแบบกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจงการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมได้อย่างเฉพาะเจาะจงขึ้นอยู่กับจิตลักษณะอื่นๆ ของบุคคลและสถานการณ์

4. ทฤษฎีเจตคติต่อจิตสาธารณะ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่สำคัญมีหลายทฤษฎีซึ่งจะประกอบไปด้วย ทฤษฎีความขัดแย้งความคิด สร้างโดย เฟรดดิ้งเกอร์ มีหลักการ คือถ้าพฤติกรรมของบุคคลประกอบด้วย ส่วนประกอบของความขัดแย้งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายนอก ส่วนความขัดแย้งกันนั้น ซึ่งมีการรับรู้ที่นั้นเกิดจาก 2 แหล่ง คือ จากความคิดของบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายนอก ส่วนความขัดแย้งนั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนระหว่างความเหมือนกันและความแตกต่างกันของความคิดเห็น คนที่มีความขัดแย้งนั้นจะมีแรงขับมากซึ่งการที่จะลดความขัดแย้งได้นั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงความรู้ในเรื่องนั้นๆ และเพิ่มเหตุผลให้ส่วนประกอบคล้ายกันมากขึ้น อีกทั้งเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมภายในตนและสิ่งแวดล้อมภายนอกด้วย จะเห็นได้ว่าความขัดแย้งจะเกิดขึ้นหลังจากกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดการลดความขัดแย้งเป็นการเพิ่มความสนใจให้กับอีกสิ่งหนึ่งที่เราเลือกไว้ตนเอง แสดงว่าเจตคติสองสิ่งนั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงไป ทฤษฎีที่สำคัญอีกทฤษฎีหนึ่ง คือทฤษฎีความสอดคล้องของความคิด ซึ่งเกี่ยวกับความคิดทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ถ้าเรามีความคิดหรือความรู้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีมากกว่าในทางที่ไม่ดี จะเกิดความสอดคล้องกับความรู้ทำให้เราเกิดเจตคติที่ดีในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามถ้าเรามีความคิดหรือความรู้ต่อสิ่งนั้นในทางที่ไม่ดีมากกว่าในทางที่ดี จะทำให้เกิดความขัดแย้งของการรู้ขึ้น เรียกว่า เกิดความไม่สอดคล้องของการรู้ขึ้น ทำให้เราเกิดเจตคติที่ไม่ดีในสิ่งนั้น ซึ่งทฤษฎีความสอดคล้องของความคิดนี้ ยังแบ่งเป็นทฤษฎีย่อยได้ 2 ทฤษฎี คือ

1) ทฤษฎีความสมดุลของไฮเดอร์ มีสิ่งสำคัญ 3 สิ่ง คือ บุคคลหนึ่ง อาจเป็นตัวเรา เรียกว่า P บุคคลอีกคนหนึ่ง อาจเป็นเพื่อนเรา เรียกว่า O และ วัตถุสิ่งของหรือบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า X ความสัมพันธ์ระหว่างสามสิ่งนี้จะสมดุลหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ เหล่านี้ว่าเป็นไปในทางบวกหรือลบ 2. ทฤษฎีความสอดคล้องของ Osgood's Congruity Theory ซึ่งสนใจในเรื่องของแหล่งข่าวที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการเกิดเจตคติ แหล่งข่าวสารสามารถเกิดหรือทำให้เปลี่ยนแปลงเจตคติได้ ผู้รับข่าวสารจะประเมินค่าจากแหล่งข่าวสารและยอมรับข่าวสารนั้นแตกต่างกันกล่าวคือ ข้อความเดียวกันถ้าคนพูดมีสองคน เราเชื่อไม่

เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตคติที่เรามีต่อคนสองคนนั้นก่อนว่า มีเจตคติในทางบวกหรือทางลบอีก (Osgood,1953 อ้างถึงใน สุคนธ์ธา เส็งเจริญ, 2556:44-45)

นอกจากนั้นยังมีทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับเจตคติ คือ ทฤษฎีการวางเงื่อนไข และการให้แรงเสริม มี 3 แบบ คือ 1. แบบ Association คือ แบบเชื่อมโยงสิ่งเร้าตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป 2. แบบให้แรงเสริม (Reinforcement) การติชมเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างผิวเผินและอย่างถาวร 3. แบบการเลียนแบบ (Imitation a model) คือการที่เรามีเจตคติตามอย่างคนอื่น ตัวแบบที่สำคัญที่จะเลียนแบบ คือ พ่อแม่ เพื่อน นอกจากนี้ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการศึกษาจิตวิทยาสังคมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยการเปลี่ยนเจตคติและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นได้ด้วยการสร้างสถานการณ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง (Watson;&Johnson,1972) ได้สรุปผลการศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ ดังนี้ 1) เจตคติของบุคคลจะมีผลอย่างมากจากกลุ่มที่เขามีส่วนร่วมละกลุ่มที่เขาต้องการส่วนร่วมด้วย 2) ถ้าเจตคติของบุคคลสอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มจะเป็นแรงผลักดันเสริมกำลังให้กับเจตคตินั้นมากขึ้น 3) บุคคลที่ขึ้นอยู่กับกลุ่มอย่างมากจะเป็นบุคคลที่เปลี่ยนแปลงเจตคติได้ยากสุด ถ้าการเปลี่ยนนั้นเป็นความพยายามจากบุคคลภายนอก 4) การสนับสนุนเจตคติบางอย่างของสมาชิกในกลุ่ม แม้เพียงหนึ่งคนจะสามารถลดพลังของกลุ่มใหญ่ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่มได้เช่นกัน 6) การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่มและการตัดสินใจของกลุ่มจะช่วยแก้ไขการต่อต้านที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติใหม่ๆถ้ากลุ่มตัดสินใจที่จะยอมรับเจตคติใหม่ สมาชิกในกลุ่มก็ยอมรับเจตคตินั้นด้วย 7) ถ้าบุคคลเปลี่ยนแปลงกลุ่มอ้างอิงของตน เจตคติของบุคคลมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงนอกจากนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ก็มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติเช่นกัน ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นจะอยู่ในรูปแบบของการเรียนรู้และการที่จะแสดงพฤติกรรมหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลสืบเนื่องที่เกิดจากการกระทำของพฤติกรรมพฤติกรรมนั้นๆ ส่วนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนั้น ได้มีการพัฒนาขึ้นโดยมีหลักการว่า มนุษย์นั้นเป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งเจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ลักษณะ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการเฝ้าระวังทางบวก-ลบ ของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่า เจตคติต่อพฤติกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ และอีกปัจจัยหนึ่ง คือ ปัจจัยทางสังคมเป็นการประมาณของบุคคลว่าตนจะมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด

5. การวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ

การวัดเจตคตินั้นผู้วิจัยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของเจตคติต่อจิตสาธารณะ แล้วสร้างแบบวัดให้สอดคล้องกับนิยามของเจตคติที่ใช้ จากการตรวจสอบเอกสารพบว่ายังไม่มี การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่ ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีความสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาในองค์การเหมือนกันเช่นใน งานวิจัยของอิสริยา สดมณี (2546 : 40) ได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานของ ของ ตำรวจท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยวัดเจตคติ 3 องค์ประกอบ การเห็นคุณค่า การรู้สึก และความ พร้อมกระทำการทำงานในด้านความปลอดภัย ด้านความมั่นคง ด้านการให้บริการประชาชน ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวและประชาชน และด้านสื่อมวลชนสัมพันธ์ ซึ่งเน้นที่ด้านการให้และ ช่วยเหลือประชาชน เครื่องมือวัดมีความเชื่อมั่น .65 ส่วน มยุรฉัตรสุขดำรง (2547: 44-45) ที่ ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานสินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบของ เจ้าหน้าที่สินเชื่อบมจ. ธนาคารกรุงไทยได้สร้างแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานสินเชื่ออย่าง มีความรับผิดชอบต่อวัดความรู้เชิงประเมินค่าความรู้สึกทางอารมณ์และความพร้อมที่จะกระทำ แบบวัดมีลักษณะเป็นประโยคคำถามประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 5 ระดับจากจริงที่สุดถึงไม่จริง ที่สุดจำนวน 17 ข้อมีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .92 ส่วน โกศล มีความดี (2547 : 48) ได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อ จิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจซึ่งวัดเพียงองค์ประกอบเดียว โดยลักษณะแบบวัดเจตคติเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับคือจริงที่สุดถึงไม่จริงที่สุด ข้าราชการตำรวจที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีเจตคติต่อจิตสาธารณะมากกว่าข้าราชการตำรวจที่ได้ คะแนนต่ำดังนั้นในการวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ

ดังนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดโดยประยุกต์จากแบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ ของมยุรฉัตร สุขดำรง (2544 : 44-45) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงาน สินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่สินเชื่อ บมจ. ธนาคารกรุงไทยได้สร้างแบบวัดเจตคติ ต่อพฤติกรรมการทำงานสินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบต่อวัดความรู้เชิงประเมินค่าความรู้สึกทาง อารมณ์และความพร้อมที่จะกระทำ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับคือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนต่ำ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อจิตสาธาณะกับจิตสาธาณะ

จากการทบทวนงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ที่สนใจในการทำการวิจัยเจตคติเป็นจำนวนมาก แต่ในเรื่องของเจตคติที่มีต่อจิตสาธาณะนั้นพบมีเพียงจำนวนน้อย ผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัย ของโกศล มีความดี (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาในเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการ มีจิตสาธาณะของข้าราชการตำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการที่เข้าฝึกอบรมเดือนพฤษภาคม 2547 จำนวน 187 นาย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่เกี่ยวกับเจตคติ คือเพื่อศึกษาปัจจัยภายในจิต ลักษณะที่สามารถทำนายจิตสาธาณะของข้าราชการตำรวจ อันได้แก่เจตคติต่อจิตสาธาณะ การ รับรู้ความสามารถของตนเองและมีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีจิตลักษณะที่แตกต่างกันจะมีจิตสาธาณะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธาณะ มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง จะมีจิตสาธาณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ไม่ ดีต่อจิตสาธาณะ ที่การรับรู้ความสามารถของตนเองและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาสนับสนุนแนวคิดที่ทำให้บุคคลเกิดเจตคติทางบวก ต่อสิ่งใดแล้วผลของการกระทำที่แสดงออกมาก็จะออกมาในทางบวกเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับเจตคติของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่อการมีจิตสาธาณะเพื่อเป็น ข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรณดี แสงประทีปทอง (2544:15) ที่ว่า สังคมประชาธิปไตย บุคคลสามารถมีเจตคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่แตกต่างกันไปได้มากแต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องมีการได้รับความคิดเห็นและเจตคติที่สอดคล้องกัน เพื่อที่ประชาชนจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน เช่น การทำความสะอาดท้องถนนและ บ้านเรือนของตนเพื่อช่วยทำให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การวัดเจตคติของประชาชนนั้นจะได้ข้อมูลนั้น ชี้บอกว่า ประชาชนกลุ่มนั้นมีเจตคติที่สอดคล้องกับนโยบายของชาติที่ต้องการความร่วมมือจาก ประชาชน อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นในการวัดเจตคติจึงอาจแสดงให้เห็นทราบว่า บุคคลมี ลักษณะที่เหมาะสมหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ไขเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะแก่ส่วนรวมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวัด เจตคติ

ส่วนดวงเดือน พันธุมาวิน (2533: 40) ได้กล่าวถึงเจตคติในแง่ขององค์ประกอบ ว่า เจตคติหรือทัศนคติ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1. องค์ประกอบด้านความรู้ เป็น องค์ประกอบที่ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นอันดับแรก เป็นความรู้ที่ว่าสิ่งนั้นมีคุณหรือโทษ มากน้อยเพียงใด 2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด หมายถึงการ รู้สึกชอบหรือไม่พอใจ ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลรู้สึกเกี่ยวกับคุณหรือโทษของ

สิ่งนั้นแล้ว 3. องค์ประกอบของการพร้อมกระทำ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกเกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้ว

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยจิตลักษณะสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาของสังคมในปัจจุบันจากการที่มนุษย์ในสังคมปัจจุบันนั้นขาดการมีจิตสาธารณะว่าเกิดจากปัจจัยใดบ้าง และสามารถสรุปได้ว่า ซึ่งหากบุคคลเกิดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมยอมแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกเจตคติต่อจิตสาธารณะในการทำการวิจัยครั้งนี้ จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ความหมายและความสำคัญของผู้วิจัยสรุปได้ว่า เจตคติเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลเกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่มีต่อสิ่งนั้นเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเกี่ยวกับจิตสาธารณะอย่างมีทิศทางว่าชอบ หรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อจิตสาธารณะ ซึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้เจตคติต่อจิตสาธารณะ เป็นตัวแปรในการศึกษาจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นคุณสมบัติที่ดีของบุคคลทั่วไปไม่ว่าจะเป็นคุณสมบัติที่บุคคลทาเพื่อตนเองหรือเพื่อสังคมก็ตามลักษณะมุ่งอนาคตในตัวบุคคลจะส่งผลออกมาในรูปของการกระทำหรือพฤติกรรมที่คำนึงถึงอนาคตและยึดถือเป็นเป้าหมายชีวิตของตนด้วยเหตุนี้ลักษณะมุ่งอนาคตจึงมีความสำคัญ

1. ความหมายลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

การมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลถึงเห็นผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต โดยสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต (สมดุล ชาญนวงษ์, 2533:51) การมุ่งเกิดจากการสะสมการเรียนรู้ประสบการณ์ตั้งแต่อดีตของบุคคลเกี่ยวกับความมั่นคงของสภาพแวดล้อม ถ้าสังคมนั้นมีความมั่นคงต่อสภาพแวดล้อมสูง ไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ บุคคลในสังคมสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ คนในสังคมนั้นจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ถ้าลักษณะมุ่งอนาคตมีมากในบุคคล สังคมที่บุคคลเหล่านั้นอยู่ จะกลายเป็นสังคมทันสมัย ส่วนสังคมที่มีบุคคลที่ไม่ค่อยมีลักษณะมุ่งอนาคตก็จะทำให้สังคมนั้นมีอาชีพเกษตรกรที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ และไม่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ บุคคลจะมีลักษณะมุ่งปัจจุบันมากกว่ามุ่งอนาคต (Mischel,1974 อ้างถึงในสมดุล ชาญนวงษ์, 2533 : 51)

การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถที่จะละเว้นการกระทำเพื่อพฤติกรรมบางชนิด หรือ ความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความเสี่ยสละ หรืออดทนในคุณภาพ และปริมาณที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ออนาคต (สมคูล ชาญนวงศ์, 2533:52) การควบคุมจึงเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนให้กระทำการต่างๆในทิศทางที่ถูกต้อง และเป็นการกระทำของตนเอง การรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการควบคุมการกระทำของตนได้ดีจะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา (ธรรมบุญ เชาวะวินิชย์, 2543) ดังนั้น การควบคุมตนจึงหมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนในการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม โดยเล็งเห็นว่าการกระทำสิ่งนั้นจะเป็นผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง หมายถึง เป็นความสามารถของบุคคลที่คาดการณ์ไกลและสามารถบังคับตนเองให้รู้จักอดได้ รอได้ สามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อผลดีหรือป้องกันผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต(ณัฐยา ลือชาภิตติกุล, 2546) การรอคอยได้ ทำให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมต่างๆในโอกาสที่เหมาะสมเป็นประโยชน์ในระยะยาว นอกจากนี้ บุคคลยังสามารถควบคุมตนให้กระทำในสิ่งที่ควรทำได้(ณัฐยา ลือชาภิตติกุล,2546:28)ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน จึงเป็นปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นสิ่งที่เกิดกับตนในอนาคต และเล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตนั้น(คอลลิก บุษะมัญญ, 2538 : 32) ผู้ที่มุ่งอนาคตจึงสามารถวางแผน และมองเห็นความเป็นไปได้ในอนาคตจากสภาพปัจจุบัน และการควบคุมตนเป็นขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมาย(สุริยะ พันธุ์ดี, 2536 : 36)

จากความหมายข้างต้นสรุปว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นปัจจัยจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลในการคาดการณ์มองเห็นผลดี ผลเสีย ที่เกิดขึ้นในอนาคต และวางแผนปฏิบัติ ควบคุมตนให้อดได้รอได้ และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือกระทำในสิ่งที่เหมาะสมระยะยาว เพื่อไปสู่เป้าหมาย

2. องค์ประกอบของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นจิตลักษณะที่มีความสำคัญต่อการเป็นคนคิดคนเก่ง (Wright, 1975 ; Mischel and Gilligan, 1964 อ้างถึงในดวงเดือน พันธุมนาวิณและเพ็ญแขประจนปัจจนึก, 2520 : 36) ซึ่งลักษณะมุ่งอนาคตมีองค์ประกอบด้วยกัน 3 ส่วนได้แก่ 1) ความสามารถคาดการณ์ไกลคือการที่บุคคลสามารถคิดได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคตเข้าใจและมองเห็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างทะลุปรุโปร่ง โดยผู้ที่เข้าใจลักษณะของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างชัดเจนจึงต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูงถึงขั้นนามธรรมการจะเข้าใจสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างชัดเจนอาจเกิดได้ 2 วิธีวิธีแรกคือในกรณีที่สิ่งนั้นเคยเกิดขึ้นก่อนบุคคลนั้นเคยประสบมาก่อนถ้าสิ่งนั้นเกิดขึ้นเป็นครั้งที่สองหรือครั้งต่อไปบุคคลที่มีประสบการณ์ก็จะคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ได้

อย่างชัดเจนมากกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์วิธีที่สองคือการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและถามจากผู้รู้ ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะมีลักษณะอย่างไรการแสวงหาข้อมูลเพื่อเป็นการเตรียมตัวรับเหตุการณ์ ที่จะเกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จในอนาคตให้มากที่สุด 2) ความเชื่อว่าสิ่ง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คือ เชื่อว่าอาจจะเกิดกับตนเองได้เช่นเดียวกับที่เกิดกับผู้อื่นและ 3) การ มองเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในปริมาณที่ไม่ลดลงคือผู้ที่มองเห็น คุณค่าหรือความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตัวเขาในอนาคตในปริมาณที่เท่ากันหรือ อาจจะมากกว่าที่จะเกิดกับตัวเขาทันทีในปัจจุบันการที่บุคคลจะมีลักษณะมุ่งอนาคตใน องค์ประกอบที่สามนี้เกิดจากการที่บุคคลนั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมที่มีความมั่นคงถาวรมี ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินบิดามารดาคำพูดรักษาสัญญาอันนั้นคือเมื่อเป็นเด็กเคยมี ประสบการณ์ว่าสิ่งที่คอยนั้นตนได้รับจริงๆในที่สุดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนนี้มีความเกี่ยวข้องกับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยบังคับตนเองให้อดได้และไม่เลือก ที่จะได้รับประโยชน์เล็กน้อยในทันทีแต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่หรือสำคัญที่จะตามมาภายหลัง

จากองค์ประกอบที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน คือ

1.ความสามารถคาดการณ์ไกลคือการที่บุคคลสามารถคิดได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ในอนาคตเข้าใจและมองเห็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างทะลุปรุโปร่งโดยผู้ที่เข้าใจลักษณะของสิ่งที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตอย่างชัดเจน

2.ความเชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คือ เชื่อว่าอาจจะเกิดกับตนเองได้ เช่นเดียวกับที่เกิดกับผู้อื่น

3.การมองเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตคือผู้ที่ มองเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตัวเขาในอนาคตในปริมาณที่ เท่ากันหรืออาจจะมากกว่าที่จะเกิดกับตัวเขาทันทีในปัจจุบัน

3. ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นคุณสมบัติที่ดีของบุคคลทั่วไปไม่ว่าจะเป็นคุณสมบัติที่ บุคคลทาเพื่อตนเองหรือเพื่อสังคมก็ตามลักษณะมุ่งอนาคตในตัวบุคคลจะส่งผลออกมาในรูปของ การกระทำหรือพฤติกรรมที่คำนึงถึงอนาคตและยึดถือเป็นเป้าหมายชีวิตของตนด้วยเหตุนี้ลักษณะ มุ่งอนาคตจึงมีความสำคัญต่อนักอนาคตศาสตร์และนักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้

Mischel (1974:106) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญต่อการพัฒนา ประเทศเนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระเบียบประเพณี ประชาชนของประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องเห็นความสำคัญของการวางแผนเพื่อประโยชน์ที่จะ

ได้รับในอนาคตนอกจากนี้ Mischel และนักวิจัยอื่นๆพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่นๆด้านบุคลิกภาพ (2532 : 48) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่าบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะส่งผลให้บุคคลนั้นทำงานอย่างแข็งขันในปัจจุบันเพื่อรอรับผลดีในอนาคตโดยลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานซึ่งความสำเร็จในแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนพยายามทำงานในขั้นต่อไปให้สำเร็จลักษณะมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคตและควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางการทำงานให้สำเร็จทำให้บุคคลสามารถปรับวิธีการและเป้าหมายให้ถูกต้องและสัมพันธ์กัน

จากการทบทวนเอกสารและแนวคิดทฤษฎีสรุปได้ว่าความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต คือ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพลังในตัวบุคคลภายใต้โลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสังคมชาวโลกและความเจริญทางด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อทุกคนทั้งได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์การจัดการศึกษาอนาคตจะช่วยให้บุคคลเลือกและตัดสินใจในการปรับตนเองให้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีสติและเข้าใจ

4. การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนนั้นผู้วิจัยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน แล้วสร้างแบบวัดให้สอดคล้องกับนิยามของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนที่ใช้ การวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ได้ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆและได้มีการสร้างแบบวัดขึ้นงานวิจัยแรกๆที่มีการสร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและยังนิยมใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้คือจินตนาบิลมาสและคณะ (2529) โดยใช้วัดในกลุ่มข้าราชการพลเรือนโดยแบบวัดดังกล่าวได้มีข้อคำถามที่แสดงถึงเนื้อหาที่เกี่ยวกับการแสดงนิสัยของบุคคลว่าจะเสียสละความสุขเล็กน้อยเพื่อผลที่ยิ่งใหญ่กว่าในอนาคตและเป็นการแสดงนิสัยของบุคคลนั้นว่าสามารถอดได้รอได้สามารถวางแผนและควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้มากน้อยเพียงใดโดยแบบวัดมุ่งอนาคตมีจำนวน 10 ข้อและแบบวัดควบคุมตนมีจำนวน 10 ข้อรวมทั้งสิ้น 20 ข้อซึ่งใช้วิธีการวัดแบบมาตรประเมินรวมค่าโดยมีมาตราสเกล 6 หน่วยให้เลือกตอบจากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลยโดยจะแสดงลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและควบคุมตนจากมากถึงน้อยและนักวิจัยที่ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตขึ้นมาอีกคือดวงเดือนพันธุ์นาวินและงามดาวนันทานนท์ (2536 : 106) ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในกลุ่มวัยรุ่นประกอบด้วยประโยคบอกเล่า 12 ประโยคเกี่ยวกับความสามารถในการคาดการณ์ไกลการสังเกตเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคตและการอดได้รอได้ของผู้ตอบในสถานการณ์ต่างๆแต่ละข้อมีสเกล 6 หน่วยจากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย

การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างแบบวัดใหม่โดยนำเอาแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนของจินตนาบิลมาศและคณะ (2529 : 104) และดวงเดือนพันธุ์นาวันและงามดาวนันทานนท์ (2536 : 106) มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม และเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการและกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา โดยแบบวัดการรับรู้ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับคือ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงที่สุด อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถตนเองมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนต่ำ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับจิตสาธารณะ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ที่สนใจทำการวิจัยในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะโดยศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร (สุวิมล ชาติธานี, 2556:1-2) ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 720 คน โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับจิตสาธารณะ ละสร้างสมการพยากรณ์พบว่า ปัจจัยที่พยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต และงานวิจัยของเจษฎา หนูรุ่ง (2551 : 102-103) พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน โดยการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต ค่านิยมความเป็นไทยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .108 และ .107 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะ 3 ด้าน มีค่าวิลคส์แลมปี(^) เท่ากับ .609 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะด้านการใช้ ด้านการถือเป็นที่และด้านการเคารพสิทธิมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .478, .504 และ .540 ตามลำดับ ซึ่งทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของธนิดา ทองมีเหลืองและคณะ (2550 : 91-102) ที่ศึกษาในกลุ่มของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษา อยู่ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 421 คน พบว่าปัจจัยทางจิต ได้แก่ เอกลักษณะแห่งตน ลักษณะมุ่งอนาคต และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน มี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และยังพบว่าตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตชายมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 43.1 ส่วนตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต เอกลักษณะแห่งตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 34.1 และส่วน โภคสมมีความดี (2547 : 65-66) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการตำรวจมีจิตลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือเจตคติต่อจิตสาธารณะการรับรู้ความสามารถของตนลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนเอง โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะและจากการศึกษายังพบว่าข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะ โดยการรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ร้อยละ 55.9 ซึ่งตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุดคือการรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .663$) รองลงมาคือการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ($\beta = .179$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจเช่นกัน

ธนิดา ทองมีเหลือง และคณะ(2550) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2549 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 421 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางจิต ได้แก่ เอกลักษณะแห่งตน ลักษณะมุ่งอนาคต และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรทางสังคมที่สามารถทำนายจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และเอกลักษณะแห่งตน ส่วนเจษฎา หนูรุ่ง (2551) ศึกษาปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนการเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ค่านิยมของคนไทย สถิติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคมความเชื่ออำนาจในตน และสุขภาพจิตที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 405 คน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะโดยรวม มีค่าเท่ากับ .572 สามารถอธิบายร่วมกันได้ 32.7% โดยปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต ค่านิยมความเป็นไทยและจงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .213, .203, .178 และ .148 ตามลำดับ

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองนั้นจะเห็นได้ว่ามีผู้วิจัยหลายท่านที่ศึกษาวิจัยแล้วพบว่าลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดจิตสาธารณะ

6.ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองกับการสนับสนุนทางสังคม

คุณเดือน พันธุนาวิณ (2547: บทคัดย่อ) ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคม ของหัวหน้าในสถานีนอนามัยตำบล การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational-Comparative Study) ซึ่งพบผลการวิจัยที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1. จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์รวม 10 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ พฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร พฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและงบประมาณ และพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมได้ 35.3, 34.9, 36.5, และ 44.3 ตามลำดับ และสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมทั้ง 4 ด้านนี้ ตามลำดับ ได้สูงสุดในกลุ่มหัวหน้าที่สถานีนอนามัยอำเภอเมือง คือ 48.8, 49., 50.8 และ 59.3 โดยสรุปแล้วตัวทำนายที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมทั้งหลายเหล่านี้ คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง วิถีชีวิตแบบพุทธ ผลการปฏิบัติงานของลูกน้อง และประสบการณ์ทางสังคมของหัวหน้า 2. ผลการวิจัยสนับสนุนทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ โดยปรากฏว่าทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า สามารถเพิ่มอำนาจการทำนายพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมทั้งสี่ตัวแปร นอกเหนือจากเมื่อจิตลักษณะตัวอื่นๆ อีก 4 ตัว คือ สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนเอง ได้ร่วมกันทำนายไปแล้วโดยในพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคม ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้ามีพิสัยของการทำนายที่เพิ่มขึ้น ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอยู่ระหว่าง 15.2ถึง 20.2แต่เมื่อทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมมารวมกับจิตลักษณะอีกสี่ตัวข้างต้น สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมได้ 32.9ถึง 45.8 ดังนั้นการใช้จิตลักษณะหลายตัว ก็จะยังสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมได้มากกว่า การใช้จิตลักษณะเพียงตัวเดียวหรือน้อยตัว 3. หัวหน้าที่มีพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทาง

สังคมน้อยคือ 1) หัวหน้าที่มีลูกน้อยอายุมาก (มากกว่า 30 ปีขึ้นไป) 2) หัวหน้าที่มีลูกน้อยการศึกษาต่ำ (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 14 ปี) และ 3) หัวหน้าที่ทำงานกับลูกน้องชายอายุน้อยที่มีการศึกษาสูง จึงควรพัฒนาหัวหน้าเหล่านี้เป็นกลุ่มเป้าหมายเร่งด่วน โดยพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การเสริมสร้างวิถีการดำเนินชีวิตในแนวทางของศาสนา และการสร้างความรักสามัคคี กลมเกลียวในหน่วยงาน รวมทั้งฝึกนิสัยการให้การสนับสนุนทางสังคมสามด้านแก่ลูกน้อง ซึ่งน่าจะไปสู่การพัฒนาประสิทธิผลของสถานีนอามัยตำบล อันจะช่วยแก้ปัญหาสำคัญของชาติได้มากต่อไป

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนนั้น จะเห็นได้ว่ามีผู้วิจัยที่ศึกษาวิจัยแล้วพบว่าลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการสนับสนุนทางสังคม

7. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับการรับรู้ความสามารถของตน

สุคนธ์ธา เต็งเจริญและคณะ(2555: บทคัดย่อ)¹ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิติตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจากผลการวิจัยพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FU) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิติตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $01 \beta = 0.13$) และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\beta = 0.34$) ด้วย แสดงว่านิติตที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะมีจิตสำนึกสาธารณะสูงและถ้าหากนิติตมีการรับรู้ความสามารถของตนสูงร่วมด้วยแล้วก็จะทำให้มีจิตสำนึกสาธารณะสูงมากขึ้นอีกด้วยทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิติตที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองนั้นจะเล็งเห็นถึงผลในอนาคตในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมว่าถ้าทำไปแล้วจะทำให้สังคมได้รับประโยชน์มากเพียงใดและหากนิติตสามารถควบคุมตนเองในการที่จะหลีกเลี่ยงการเห็นแก่ตัวเอาใจเขามาใส่ใจเราบังคับจิตใจตนเองให้ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองที่ดีรวมถึงเคารพสิทธิของผู้อื่นก็จะทำให้นิติตมีจิตสำนึกสาธารณะมากขึ้นด้วย

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนนั้น จะเห็นได้ว่ามีผู้วิจัยที่ศึกษาวิจัยแล้วพบว่าลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน

การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะหากบุคคลไม่เชื่อมั่นในตนเอง แม้จะมีความรู้ความสามารถก็ไม่อาจทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จได้

1. ความหมายการรับรู้ความสามารถของตน

Bandura, 1986 (อ้างถึงใน ประทีปจินจี่, 2540 : 49) การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งอาจมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน มีความแปลกใหม่ ที่ไม่สามารถทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ซึ่งสภาพการณ์เหล่านี้มักจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดได้ การรับรู้ความสามารถของตนนี้มีได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น ซึ่งขึ้นกับการตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขา มีอยู่ส่วน โกลด์ มีความดี (2547) การรับรู้ความสามารถของตนในการแสดงจิตสาธารณะ ว่าตนสามารถทำได้หรือไม่ และมีความมั่นใจในการแสดงจิตสาธารณะมากน้อยเพียงใด ส่วน วัลภา สบาย ยิ่ง (2542:35) การรับรู้ความสามารถของตนมาจากทฤษฎีปัญญาสังคมของ Bandura ได้ผสมผสานจากการเรียนรู้ทางสังคม เข้ากับพฤติกรรมที่เกิดจากความเข้าใจ กล่าวได้ว่า บุคคลจะเรียนรู้ อะไรคือสิ่งสนับสนุนอะไรคือสิ่งที่ขัดขวางหรือสร้างแรงกดดันต่อตนเอง ซึ่งมีผลให้บุคคลเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง การเกิดพฤติกรรมของบุคคลจึงประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล เงื่อนไขเชิงพฤติกรรมและเงื่อนไขเชิงสภาพแวดล้อม พฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นมาในลักษณะเป็นเหตุปัจจัยซึ่งกันและกัน คือพฤติกรรมของบุคคล อาจเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดลอม และปัจจัยภายในของบุคคล เช่น การรับรู้ ความเชื่อ ขณะเดียวกันนั้นปัจจัยภายในตัวบุคคลก็ได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออก และเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขของสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ประการที่ได้กล่าวมาเป็นระบบที่เกี่ยวพันเป็นเหตุผลเป็นปัจจัยซึ่งกันและกันและกันส่วน Bandura (1986: 391) มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนนั้นมีผลต่อการกระทำของบุคคลเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้านภัสรา จารุสุสิทธิ์ (2542:18-19) ได้สรุปการแสดงพฤติกรรมของบุคคลว่าเกิดจากการรับรู้ความสามารถของตน 2 ด้าน คือ 1. ความคาดหวังในความสามารถ (Efficacy Expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้มากน้อยเพียงใด 2. ความคาดหวังในผลของการกระทำ (Outcome Expectancy) หมายถึง

ความมั่นใจของบุคคลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของตนว่าการกระทำนั้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ตนเองคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนรับรู้ และตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะแสดงการมีจิตสาธารณะต่อผู้อื่นและสังคม ว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะสามารถดำเนินการให้สำเร็จตามความตั้งใจและเป้าหมายที่วางไว้ และมีความมั่นใจมากน้อยเพียงใด โดยการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการรับรู้ความสามารถของตน 2 ด้าน คือ 1) ความคาดหวังในความสามารถ (Efficacy Expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้มากน้อยเพียงใด 2) ความคาดหวังในผลของการกระทำ (Outcome Expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของตนว่าการกระทำนั้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ตนเองคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด

2. ความสำคัญของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

Bandura (1986:392) มีความเชื่อว่ามีผลต่อการทำงานของคุณภาพ โดยบุคคล 2 คน อาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่จะแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกัน ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้ มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนๆเดียวเช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองมีความสามารถ บุคคลก็จะแสดงถึงความสามารถนั้นออกมาส่วน Evans, 1989 อ้างถึงในสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539:58) ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ จะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จในที่สุดนอกจากนี้ เรียม ศรีทอง (2542:112) คนที่ตระหนักในความสามารถของตนเองในระดับสูง จะเชื่อว่าตนสามารถทำได้ จะส่งผลให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งที่ตนได้ชื่อคือเพิ่มขึ้น จะรับรู้ว่าการสำเร็จขึ้นอยู่กับคุณลักษณะภายในตน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสรุปความสำคัญของการรับรู้ความสามารถของตนเองได้ว่า คนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับสูง จะมีความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถและทักษะของตนเอง จะเป็นผู้ที่มีความอดทน มีความพยายามและทำในสิ่งตนเชื่อมั่นให้สำเร็จ ต่างจากบุคคลที่รับรู้ถึงความสามารถของตนต่ำ ก็ขาดความกระตือรือร้น หรือเกิดความกลัวไม่กล้าที่จะกระทำ จึงส่งผลให้กระทำสิ่งที่คาดหวังไม่สำเร็จได้

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน

Bandura(1986:399-401) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตน ดังนี้ 1) ความสำเร็จในการกระทำที่ผ่านมา(Enactive Attainment) เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้ทำให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตนมากที่สุด เพราะการที่บุคคลทำงานแล้วได้รับผลสำเร็จหลายครั้งจะทำให้บุคคลนั้นรับรู้ว่าคุณสมบัติความสามารถ และพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลนั้นรับรู้ว่าคุณสมบัติความสามารถในการทำงานหลายครั้ง จะทำให้บุคคลนั้นรับรู้ว่าคุณสมบัติความสามารถน้อยหรือไม่มี ทำให้ขาดความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมหรือกิจกรรมต่างๆ ดังนั้น ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง 2) การสังเกตจากผู้อื่น(Vicarious experience) เป็นตัวแบบที่บุคคลนำมาพิจารณาความสามารถของตน เมื่อบุคคลเห็นคนอื่นมีความสามารถใกล้เคียงกับตน ทำพฤติกรรมหรือกิจกรรมใดแล้วประสบความสำเร็จ จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองสามารถทำงานนั้นได้เช่นกัน ถ้าตั้งใจและพยายาม ในขณะที่เดียวกันถ้าบุคคลสังเกตเห็นผู้อื่นที่มีความสามารถใกล้เคียงกับตนประสบความสำเร็จ แม้ว่าจะพยายามอย่างมากแล้ว บุคคลจะลดความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมลง และตัดสินใจความสามารถของตนเองต่ำ 3) การพูดชักจูง (Verbal persuasion) เป็นการนำเอาคำพูด คำแนะนำของผู้อื่นมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตน ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะปฏิบัติหรือทำพฤติกรรมได้สำเร็จ ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมอย่างมากซึ่งวิธีนี้มีความสอดคล้องกับความจริง และเกิดความเชื่อใจ ไว้วางใจ มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้นด้วย 4) สภาวะทางกายและอารมณ์ (Physiological and affective state) บุคคลมักใช้ข้อมูลทางกายภาพในการประเมินความสามารถของตนเอง บุคคลที่ตื่นเต้น มีความวิตกกังวลหรือมีความกลัว เมื่อต้องเผชิญกับความเครียด หรือสถานการณ์ที่ยากลำบาก จะรับรู้ว่าคุณสมบัติความสามารถต่ำลง หรือไม่มีความสามารถในการทำพฤติกรรมต่างๆ ได้ในขณะที่นั้นทำให้การทำงานได้ผลไม่ดี แต่เมื่อบุคคลสามารถควบคุมและระงับการถูกรบกวนทางอารมณ์ได้จะทำให้การรับรู้ความสามารถของตนดีขึ้น และสามารถปฏิบัติงานต่างๆ หรือแสดงพฤติกรรมได้ดี

ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลว่า บุคคลจะมีวิธีการกระทำอย่างไร มีความพยายามเพียงใด อดทนต่ออุปสรรคและความล้มเหลวได้มากน้อยเพียงใด มีแบบแผนความคิดที่จะขัดขวางหรือให้กำลังใจตนเอง มีความเครียดเพียงใดในการจัดการกับเหตุการณ์ที่ยากลำบาก (วิชาสรีรศาสตร์ ชัยวุฒิ,2542:31)

4. อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อการแสดงพฤติกรรม

อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อการแสดงพฤติกรรม มีดังต่อไปนี้ (วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี, 2542:31-32) คือ 1) กระบวนการรู้คิด (Cognitive Process) การรับรู้ความสามารถของตนมีผลกระทบต่อแบบแผนการคิดที่สามารถส่งเสริมหรือบั่นทอนผลการปฏิบัติงานได้ บุคคลจะติดตามสถานการณ์และคาดการณ์ในอนาคตความเชื่อในความสามารถของตนเองเชื่อว่าตนมีความสามารถสูงจะมองสถานการณ์ที่พบว่าเป็นโอกาส และมองภาพความสำเร็จเป็นสิ่งที่น่าการกระทำ 2) กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) ความสามารถที่จะจูงใจตนเองและการกระทำตามที่เป้าหมายมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิดและความเชื่อในความสามารถของตนและตั้งเป้าหมายไว้สูง จะมีแรงจูงใจในการกระทำ และปฏิบัติงานได้ดีกว่าคนที่สงสัยในความสามารถของตน 3) กระบวนการด้านความรู้สึก (Affective Process) การรับรู้ความสามารถของตนและกระทำตามที่ตนได้ผลกระทบต่อประสบการณ์ทางอารมณ์ โดยผ่านการควบคุมทางด้านการคิด การกระทำและความรู้สึกในด้านความคิด ความเชื่อในความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อความสนใจและการตีเหตุการณ์ในชีวิตที่อาจให้ความรู้สึกในทางบวกและทางลบ และมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนมีความสามารถที่จะควบคุมความคิดทางลบเกิดขึ้นได้หรือไม่ ด้านกระทำ การรับรู้ความสามารถของตนจะจัดการกับสภาวะทางอารมณ์โดยการส่งเสริมการกระทำที่มีประสิทธิผลเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ส่วนความรู้สึกเกี่ยวกับการรับรู้ว่าคุณสามารถทำได้ตามสภาวะอารมณ์ของคนที่ไม่ได้ให้ดีขึ้นได้หรือไม่

จากความหมาย และความสำคัญของการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลในการรับรู้ความสามารถของตนในการแสดงพฤติกรรมว่าตนเองสามารถทำได้หรือไม่ และมีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ มากน้อยในระดับใด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวแปรในการศึกษาจิตสาธณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยการแสดงพฤติกรรมของบุคคลว่าเกิดจากการรับรู้ความสามารถของตน 2 ด้าน คือ 1) ความคาดหวังในความสามารถ (Efficacy expectancy) หมายถึงความมั่นใจของบุคคลว่าจะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้มากน้อยเพียงใด 2) ความคาดหวังในผลของการกระทำ (Outcome expectancy) หมายถึงความมั่นใจของบุคคลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของตนว่าการกระทำนั้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ตนเองคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด

5. การวัดการรับรู้ความสามารถของตน

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนนั้นผู้วิจัยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตน แล้วสร้างแบบวัดให้สอดคล้องกับนิยามของการรับรู้ความสามารถของตนที่ใช้ จากการตรวจสอบเอกสารการวัดการรับรู้ความสามารถของตนนั้นจากการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนมีผู้สร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเช่นในงานวิจัยของวัลลภ สบายยิ่ง (2542) ศึกษาปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย และบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้จำหน่ายตรงที่มีย้อนขายย้อนหลัง 3 เดือน ในบริษัทขายตรงด้านสินค้าอุปโภค บริโภค จำนวน 443 คน โดยใช้เครื่องมือวัดการรับรู้ความสามารถของตนเป็นแบบมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนเอง มีจำนวนทั้งหมด 21 ข้อคำถาม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งหมด .92 เช่นเดียวกับ โกศล มีความดี วัดการรับรู้ความสามารถของตน โดยเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับ การที่ข้าราชการตำรวจรับรู้ความสามารถของตนในการแสดงจิตสาธารณะว่าตนเองสามารถทำได้หรือไม่ และมีความมั่นใจในการแสดงจิตสาธารณะมากน้อยในระดับใด การวัดการรับรู้ความสามารถของตนของข้าราชการตำรวจเป็นแบบวัดระดับความมั่นใจในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด ถึงน้อยที่สุด

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างแบบวัดใหม่โดยนำเอาแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองของวัลลภ สบายยิ่ง (2542) มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม และเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการและกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา โดยแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด ถึง น้อยที่สุด อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถตนเองมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนต่ำ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนกับจิตสาธารณะ

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การรับรู้ความสามารถของตน ที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนนั้นพบว่ามีการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนต่อจิตสาธารณะ เช่นแอนนา จุมพลเสถียร (2551:2-3) ได้ศึกษา การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสาธารณะและความคิดเห็นด้านเครื่องสื่อสารการตลาดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มวัยทำงาน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากกวีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ กลุ่มวัยทำงาน อายุ 22-35 ปี อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนกลุ่มวัยทำงานที่มีต่อจิตสาธารณะ

และศึกษาความเห็นในเรื่องเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้ยินคำว่าจิตสำนึกสาธารณะเลย แต่มีการรับรู้ว่าคุณต้องและเป็นอย่างไร ในด้านพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมจิตสำนึกสาธารณะ โดยเหตุผลที่เข้าร่วมเนื่องจากรู้สึกถึงการอยากช่วยเหลือ รู้สึกเป็นสุขเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับการช่วยเหลือ รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์เพื่อสังคม และความคิดเห็นในเรื่องเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้โฆษณาในการรณรงค์สร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะ โดยเสนอแนะว่าควรนำเสนอเนื้อหาที่บอกถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างชัดเจนและน่าจะใช้ผู้มีชื่อเสียงมานำเสนอในงาน โฆษณาด้วยนอกจากนี้กัลยกรวรรกุลสถิตินันท์(2551:1-5) ได้ศึกษา การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ เยาวชนที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษา อายุ 13-18 ปี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนไทยที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และศึกษาความคิดเห็นในเรื่องการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมที่ในกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร ในด้านพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตสำนึกสาธารณะ โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและกิจกรรมอาสาสมัครซึ่งริเริ่มโดยตัวเยาวชนเอง และความคิดเห็นในเรื่องการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การรณรงค์ที่สามารถโน้มน้าวกลุ่มวัยรุ่นได้นั้น ผู้ส่งสารควรจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมนั้นๆมาก่อน และสุดท้ายคือ ผู้ใกล้ชิด โดยเสนอแนะว่าเครื่องมือที่เหมาะสมในการรณรงค์นั้น ควรเป็นการโฆษณา การสื่อสารปากต่อปาก การจัดกิจกรรมพิเศษและการเป็นผู้สนับสนุน

ส่วนโกศลมีความดี (2547 : 65-66) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการตำรวจมีจิตลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือเจตคติต่อจิตสาธารณะการรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะและจากการศึกษายังพบว่าข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือการรับรู้วัฒนธรรมองค์การการรับรู้การสนับสนุน

ทางสังคมจากครอบครัวการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาการสนับสนุนทางสังคม จากเพื่อนร่วมงานการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะ โดยการรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ร้อยละ 55.9 ซึ่งตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุดคือการรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .663$) รองลงมาคือการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ($\beta = .179$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจเช่นกัน ส่วนของพรพรหม พรศวก(2550) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้งห้าตัว คือ การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะโดยรวม มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 ทุกค่า และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะรายด้านทั้งสามด้านมากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตน โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน ทำให้เห็นได้ว่าหากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ก็จะมีความมั่นใจในการกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งถ้าบุคคลมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะออกมา ก็จะทำให้กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาเรื่อยๆเนื่องจากตนมั่นใจว่าเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งทำให้เกิดผลดีต่อส่วนร่วม

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมเป็นความจำเป็นพื้นฐานของสังคมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มคนเป็นตัวแปรทางจิตสังคมที่มีผลต่อภาวะสุขภาพและความผาสุกของมนุษย์

1. ความหมายการสนับสนุนทางสังคม

บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์ (2528:48) การสนับสนุนทางสังคมหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวและชุมชนมีการสนับสนุนซึ่งกันและกันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและมีผลทำให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการได้ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการสื่อสารต่างๆช่วยให้แต่ละบุคคลได้รับรู้ความรู้สึกและมีความผูกพันทางด้านจิตใจต่อกันอีกด้วยการสนับสนุนทางสังคมในครอบครัวและชุมชนเป็นสิ่งที่ผู้รับการสนับสนุนได้รับการ

ช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร วัตถุประสงค์ของการสนับสนุนด้านจิตใจจากผู้ให้การสนับสนุนแล้วมีผลทำให้ผู้รับนำไปปฏิบัติในทิศทางที่ผู้รับต้องการ ส่วนสมพรภฤณพิพัฒน์(2541 : 18)ซึ่งหมายถึงการมีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดีและการที่ครอบครัวหรือญาติที่อยู่ด้วยกันให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านอารมณ์ความรู้สึกเช่นการให้ความรักความเข้าใจกำลังใจการช่วยเหลือการดูแลเอาใจใส่การยกย่องเห็นคุณค่าและรวมไปถึงระดับความต้องการพื้นฐานที่ได้รับการตอบสนอง

ด้าน Thoits (1982:146) การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ความต้องการพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก การยอมรับ ยกย่อง การเห็นคุณค่า การเป็นเจ้าของ ความมีชื่อเสียงและความปลอดภัย และการสนับสนุนทางสังคมแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1. ความช่วยเหลือด้านอารมณ์และสังคม เช่น การได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ ความเข้าใจ การได้รับการยอมรับ การเห็นคุณค่าจากสิ่งที่เป็นที่รักและรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 2. การได้รับการช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งของ เงินทอง หรือบริการ ที่ทำให้บุคคลที่ได้รับการสนับสนุนนั้นสามารถทำตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบได้ตามปกติ 3. ความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร คือ การให้ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำของบุคคล ส่วนโกศลมีความดี (2547 : 37) การที่บุคคลได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในชุมชนเช่นความรักความเอาใจใส่ความอบอุ่นกำลังใจการช่วยเหลือและการสนับสนุนในเรื่อง และการสนับสนุนทางสังคม ส่วนพจน์ จีรบลกิจ(2541:28)เป็นการบุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ได้รับการสนองตอบต่อความต้องการด้านความรัก ความเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจ การได้รับการแนะนำ การยอมรับยกย่องและการมองเห็นคุณค่า เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และช่วยเหลือต่างๆ

ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้การสนับสนุนทางสังคม หมายถึงการที่สมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่บุคคลทางด้านอารมณ์ความรู้สึกการปฏิบัติเช่นการให้ความรักความเข้าใจกำลังใจการช่วยเหลือการดูแลเอาใจใส่การยกย่องเห็นคุณค่าและการสนับสนุนในเรื่องการทำงานรวมถึงการช่วยเหลือในเรื่องต่างๆโดยความช่วยเหลือที่ได้รับแบ่งออกเป็น 1. การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึงการที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับความสนับสนุนจากญาติหรือครอบครัว ที่อยู่ด้วยกันให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การให้ความรักความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ และยกย่องเห็นคุณค่า 2. การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา หมายถึงการที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เช่น การได้รับความไว้วางใจในการทำงาน ได้รับเกียรติ ได้รับข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำ และการชี้แนะแนวทางปฏิบัติ และ 3. การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

ร่วมงาน หมายถึง การที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน เช่น การสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร และยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานหรือว่าเป็นสังคมเดียวกัน และ 4. การสนับสนุนจากประชาชน หมายถึงการที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับการสนับสนุนจากประชาชน เช่นกำลังใจ ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

2. ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมเป็นความจำเป็นพื้นฐานของสังคมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มคนเป็นตัวแปรทางจิตสังคมที่มีผลต่อภาวะสุขภาพและความผาสุกของมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวพันกันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมทั้งนี้เพราะการดำรงอยู่ของมนุษย์ในสังคมนั้นจำเป็นต้องมีการพึ่งพาระหว่างกันมีความไว้วางใจช่วยเหลือกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึกซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคงรู้สึกว่าคุณเป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคมอันจะทำให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข (จิตนาญนิพันธ์, 2529 : 37) ส่วนการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนทางสังคมเพราะมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่การดำรงชีวิตประจำวันและความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมมีลักษณะเป็นเครือข่ายที่ต้องการการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึกต่างๆซึ่งกันและกันการสนับสนุนทางสังคมช่วยให้บุคคลมีความเข้าใจปัญหาหรือความกดดันที่กำลังเผชิญอยู่และพัฒนา กลไกการต่อสู้ได้ดีขึ้น (Norbeck, 1985 อ้างถึงในยศวรณนิพัฒน์ศิริผลม, 2541:38)

นอกจากนี้ตามแนวคิดของ Wells 1982 (ช่อทิพย์บรมชนรัตน์และคณะ, 2539 : 28) แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ 1) ความใกล้ชิด ช่วยให้บุคคลรู้สึกปลอดภัย 2) การมีส่วนร่วมในสังคม ทำให้บุคคลรู้สึกมีเป้าหมาย และได้รับการยอมรับจากกลุ่ม 3) พฤติกรรมดูแลรับผิดชอบ เป็นการสนับสนุนที่ผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบต่อความเจริญเติบโตและสุขภาพของผู้เยาว์ 4) การได้รับการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อนเมื่อบุคคลมีความสามารถแสดงบทบาทอาจจะเป็นบทบาทในครอบครัวหรือในอาชีพถ้าคนเราไม่ได้รับการยอมรับจะทำให้ความเชื่อมั่นและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง 5) การได้รับความช่วยเหลือเป็นการได้รับความช่วยเหลือคำแนะนำการชี้แนะหรือได้รับกำลังใจเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคมจึงประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึงการที่ญาติหรือครอบครัว ที่อยู่ด้วยกันให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การให้ความรักความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ และยกย่องเห็นคุณค่า 2) การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา หมายถึงการที่ผู้บังคับบัญชา

ให้การสนับสนุนในการเห็นคุณค่า ได้รับการยกย่อง และการสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร และ 3) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การที่เพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร และยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานหรือว่าเป็นสังคมเดียวกัน (สมพร กฤษณพิพัฒน์, 2541 : 18) และเป็นสิ่งที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม ความช่วยเหลือเป็นรูปธรรม เช่น ความช่วยเหลือที่เป็นสิ่งของ ทุนทรัพย์ และส่วนความช่วยเหลือที่เป็นนามธรรม เช่น การยอมรับความเข้าใจ เป็นต้น (Dean and Lin 1987 อ้างถึงใน วิลาวัณย์ ภูษมัง, 2539:23) นอกจากนี้การสนับสนุนทางสังคม คือ การที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยรู้สึกหรือรับรู้ว่ามีแหล่งหรือบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เมื่อตนเองต้องการหรือเมื่อพบปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียดหรือผลกระทบต่างๆ รวมไปถึงความพอใจหรือไม่พอใจที่ได้รับการสนับสนุนนั้น โดยความช่วยเหลือที่ได้รับแบ่งเป็น 1) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึงข้าราชการตำรวจได้รับความสนับสนุนจากญาติหรือครอบครัว ที่อยู่ด้วยกันให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การให้ความรักความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ และยกย่องเห็นคุณค่า 2) การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา หมายถึงการที่ข้าราชการตำรวจได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เช่น การได้รับความไว้วางใจในการทำงาน ได้รับเกียรติ ได้รับข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำ และการชี้แนะแนวทางปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การที่ข้าราชการตำรวจได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน เช่น การสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร และยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานหรือว่าเป็นสังคมเดียวกัน และ 4. การสนับสนุนจากประชาชน หมายถึงการที่ข้าราชการตำรวจได้รับการสนับสนุนจากประชาชน เช่น กำลังใจ ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร (โกศล มีความดี, 2547 :37-38)

จากแนวคิดและทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ สรุปว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึงการที่สมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่บุคคลทางด้านอารมณ์ความรู้สึกการปฏิบัติเช่นการให้ความรักความเข้าใจกำลังใจการช่วยเหลือการดูแลเอาใจใส่การยกย่องเห็นคุณค่าและการสนับสนุนในเรื่องการทำงานรวมถึงการช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ โดยความช่วยเหลือที่ได้รับแบ่งออกเป็น 1) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึงการที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับความสนับสนุนจากญาติหรือครอบครัว ที่อยู่ด้วยกันให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การให้ความรักความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ และยกย่องเห็นคุณค่า 2) การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา หมายถึงการที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เช่น การได้รับความไว้วางใจในการทำงาน

ได้รับเกียรติ ได้รับข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำ และการชี้แนะแนวทางปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน เช่น การสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร และยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานหรือว่าเป็นสังคมเดียวกัน และ 4) การสนับสนุนจากประชาชน หมายถึง การที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับการสนับสนุนจากประชาชน เช่น กำลังใจ ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

3. การวัดความสนับสนุนทางสังคม

การวัดความสนับสนุนทางสังคมนั้นผู้วิจัยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของความสนับสนุนทางสังคม แล้วสร้างแบบวัดให้สอดคล้องกับนิยามของความสนับสนุนทางสังคมที่ใช้จากการตรวจสอบเอกสารการวัดความสนับสนุนทางสังคมนั้นจากการศึกษาการวัดความสนับสนุนทางสังคมนั้นมีผู้สร้างแบบวัดความสนับสนุนทางสังคม เช่น สมพร กฤษณพิพัฒน์ (2541: 65) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ ศึกษากรณี ข้าราชการตำรวจสังกัดกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง ข้าราชการตำรวจสังกัดกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 385 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินค่า 6 ระดับ ซึ่งแบบวัดได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากที่ทำงาน มีข้อคำถามทั้งหมด 22 ข้อคำถาม มีค่าความเชื่อมั่น .95 และพจน์ จิระบลกิจ (2543: 68) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามอุดมคติตำรวจ โดยศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจในจังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาทั้งกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจ 372 นาย ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากประชากรข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร และชั้นประทวน จำนวน 1,881 นาย เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจสมุทรปราการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ซึ่งแบบวัดได้แบ่งเป็นการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น การสนับสนุนจากครอบครัว ผู้บังคับบัญชา เพื่อน และประชาชน มีข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อคำถาม มีค่าความเชื่อมั่น .91 ส่วน โกศล มีความดี(2547: 65-67)ศึกษาปัจจัยทางจิตทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อพิจารณา บรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในปีพ.ศ. 2547 ซึ่งได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจ 207 นาย โดยแบ่งการที่ข้าราชการตำรวจมีการติดต่อด้านสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็น บุคคลในครอบครัว ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และประชาชนทั่วไป โดยข้าราชการตำรวจรู้สึกหรือรับรู้ว่าแหล่งหรือบุคคลเหล่านี้ในการที่คอยให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการหรือประสบปัญหาในการแสดงจิตสาธารณะ รวมไปถึงความพอใจหรือไม่พอใจที่ได้รับจากการสนับสนุนนั้น โดยแบ่งการ

สนับสนุนทางสังคม ดังนี้ (1.) การสนับสนุนจากครอบครัว โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .915 (2.)การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .925 (3.) การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .959 และ4. การสนับสนุนจากประชาชน โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ โดยแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจในการวิจัยใช้ประเมินค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด ถึงน้อยที่สุด

การวัดการสนับสนุนทางสังคมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของสมพรกฤษณพิพัฒน์ (2541) และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของพจน์จิระบอลกิจ (2543) และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของโกศล มีความดี (2547: 65-67) มาปรับปรุงข้อคำถามและเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการและกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา โดยแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มาใช้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับคือ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุดอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้คะแนนต่ำ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับจิตสาธารณะ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆผู้วิจัยพบว่า มีผู้สนใจทำการวิจัยในเรื่องจิตสาธารณะ โดยการศึกษาการสนับสนุนทางสังคมมีจำนวนมาก โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษา อาทิ เช่นอัญชลิกา ผิวเพชร(2555:331-342) ปัจจัยเชิงเหตุที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางแบบพี เอ แอล(Path Analysis with LISREL) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนจำนวน 1,085 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นการที่จะพัฒนาพฤติกรรมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนช่วยดูแลป้องกันและแนะนำแนวทาง ส่วนงานวิจัยของสุวิมล ชาติธานี(2556:1-2) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบขั้นบันได (Stepwise Mutiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 720 คน โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยนงลักษณ์ เขียวงาม (2553:101-108) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัย

ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 580 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีจิตสาธารณะในระดับดี ร้อยละ 75.30 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวร้อยละ 93.30 มีความรับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 94.50 และมีความรับผิดชอบต่อตนเองร้อยละ 98.30 ซึ่งสถาบันครอบครัวเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วน โกลศมีความดี (2547 : 65-66) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจผลการวิจัยพบว่าข้าราชการตำรวจมีจิตลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือเจตคติต่อจิตสาธารณะการรับรู้ความสามารถของตนลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนเองโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะและจากการศึกษายังพบว่าข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะโดยการรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ร้อยละ 55.9 ซึ่งตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุดคือการรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .663$) รองลงมาคือการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ($\beta = .179$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจเช่นกัน ส่วนฉัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์(2550) ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จิตอาสาของนักเรียนมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา ละมีตัวชี้วัดทั้งหมด 7 ตัว คือการช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อื่น การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น การสละเงิน แรงกาย เพื่อผู้อื่น และสังคม การสละเวลา และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่สังคม การสนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งนำเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม และการร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย และพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลจิตอาสา มี 6 ด้าน คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน/ครู เพื่อน สังคม/ชุมชน และด้านสื่อสารมวลชน และโมเดลที่พัฒนาขึ้นมามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับเจตคติต่อจิตสาธารณะ

พระมหาจันทร์ธรรม อินทร์เกิด (2552 : บทคัดย่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ และ สถานการณ์ทางสังคมกับประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญูในเขตกรุงเทพมหานครการศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ (แรงจูงใจในการทำงานอาสาสมัครและพรหมวิหาร 4) สถานการณ์ทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว จากหัวหน้าจุด จากเพื่อนร่วมงานจากประชาชน) จิตลักษณะตามสถานการณ์ (การรับรู้ความสามารถต่อตนเองในการทำงาน) ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญู จำนวน 293 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 7 ฉบับคือฉบับที่ 1 แบบสอบถามลักษณะชีวิตสังคมฉบับที่ 2 แบบวัดประสิทธิภาพการทำงานฉบับที่ 3 แบบวัดแรงจูงใจในการทำงานอาสาสมัครฉบับที่ 4 แบบวัดพรหมวิหาร 4 ฉบับที่ 5 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมฉบับที่ 6 แบบวัดเจตคติต่อการทำงานอาสาสมัครฉบับที่ 7 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานอาสาสมัคร สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson's Product Moment Correlation) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two -way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเจตคติต่อการทำงานพรหมวิหาร 4 แรงจูงใจในการทำงานการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าจุดการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานและการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัย 2. ผลในเรื่องการทำนายพบว่า 1. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเจตคติต่อการทำงานแรงจูงใจในการทำงานสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัยได้ร้อยละ 22 ในกลุ่มรวม 2) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนสามารถร่วมกันอธิบายได้ร้อยละ 27 ในกลุ่มอายุมาก 3) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเจตคติต่อการทำงานสามารถร่วมกันอธิบายได้ร้อยละ 19 ในกลุ่มอายุน้อย 4) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานสามารถอธิบายได้ร้อยละ 18 ในกลุ่ม

ระดับการศึกษาต่ำ 5) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานการสนับสนุนจากหัวหน้าจุดสามารถร่วมกันอธิบายได้ร้อยละ 29 ในกลุ่มระดับการศึกษาสูง 6) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเจตคติต่อการทำงานแรงจูงใจในการทำงานสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญช้ได้ร้อยละ 28 ในกลุ่มระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อย 3. พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวกับเจตคติต่อการทำงานการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานกับเจตคติต่อการทำงานและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานกับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญช้4. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าจุดและจากประชาชนกับเจตคติต่อการทำงานและไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวจากหัวหน้าจุดจากประชาชนกับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญช้

สุคนธ์ธาเส็งเจริญและคณะ(2555:13)การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ทำการศึกษาจากผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว) มีอิทธิพลลบทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนการรับรู้ความสามารถของตนเองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 แสดงว่าการที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวโดยตรงทั้งในด้านอารมณ์การเห็นคุณค่าการให้ข้อมูลข่าวสารการให้บริการต่างๆรวมถึงการมีเครือข่ายในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะนั้นไม่ได้ทำให้นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้น

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมนั้นจะเห็นได้ว่ามีผู้วิจัยหลายท่านที่ศึกษาวิจัยแล้วพบว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดเจตคติต่อจิตสาธารณะ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการรับรู้ความสามารถของตน

พระมหาจันทร์ธรรม อินทรีเกิด (2552 : บทคัดย่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ และ สถานการณ์ทางสังคมกับประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญช้มูลนิธิร่วมกตัญญูในเขตกรุงเทพมหานครการศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ (แรงจูงใจในการทำงานอาสาสมัครและพรหมวิหาร 4) สถานการณ์ทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว จากหัวหน้าจุด จากเพื่อนร่วมงาน จากประชาชน) จิตลักษณะตามสถานการณ์ (การรับรู้ความสามารถต่อตนเองในการทำงาน)ที่มีต่อ

ประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นอาสาสมัครกัญญา มุลินีร่วมกตัญญู จำนวน 293 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 7 ฉบับคือฉบับที่ 1 แบบสอบถามลักษณะชีวิตสังคมฉบับที่ 2 แบบวัดประสิทธิภาพการทำงานฉบับที่ 3 แบบวัดแรงจูงใจในการทำงานอาสาสมัครฉบับที่ 4 แบบวัดพรหมวิหาร 4 ฉบับที่ 5 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมฉบับที่ 6 แบบวัดเจตคติต่อการทำงานอาสาสมัครฉบับที่ 7 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานอาสาสมัคร สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson's Product Moment Correlation) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเจตคติต่อการทำงานพรหมวิหาร 4 แรงจูงใจในการทำงานการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าจุดการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานและการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญญา 2. ผลในเรื่องการทำงานพบว่า 1) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเจตคติต่อการทำงานแรงจูงใจในการทำงานสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญญาได้ร้อยละ 22 ในกลุ่มรวม 2) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนสามารถร่วมกันอธิบายได้ร้อยละ 27 ในกลุ่มอายุมาก 3) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเจตคติต่อการทำงานสามารถร่วมกันอธิบายได้ร้อยละ 19 ในกลุ่มอายุน้อย 4) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานสามารถอธิบายได้ร้อยละ 18 ในกลุ่มระดับการศึกษาต่ำ 5) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานการสนับสนุนจากหัวหน้าจุดสามารถร่วมกันอธิบายได้ร้อยละ 29 ในกลุ่มระดับการศึกษาสูง 6) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเจตคติต่อการทำงานแรงจูงใจในการทำงานสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญญาได้ร้อยละ 28 ในกลุ่มระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อย 3. พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวกับเจตคติต่อการทำงานการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานกับเจตคติต่อการทำงานและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานกับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญญา 4. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าจุดและจากประชาชนกับเจตคติต่อการทำงานและไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวจากหัวหน้าจุดจากประชาชนกับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกัญญา

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมนั้นจะเห็นได้ว่ามีผู้วิจัยที่ศึกษาวิจัยแล้วพบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตน

แนวคิดเกี่ยวกับงานป้องกันฝ่ายพลเรือน

การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งปวงเพื่อป้องกันและลดความเสียหายอันพึงเกิดขึ้นแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเนื่องมาจากภัยพิบัติต่างๆ และสามารถเผชิญภัยต่างๆ แก้ปัญหาในภาวะฉุกเฉินซึ่งเกิดขึ้น โดยกะทันหัน อันเนื่องมาจากภัยอันตรายต่างๆ และสามารถเผชิญภัยที่เกิดขึ้น ดำเนินการฟื้นฟูบูรณะและซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ ตลอดจนสถานที่สำคัญ ซึ่งได้รับความเสียหายจากภัยอันตรายต่างๆ ให้กลับคืนสู่สภาพปกติสามารถใช้การได้ดำเนินการ โดยเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในการป้องกันและบรรเทาอันตรายและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องจากสาธารณภัย ภัยทางอากาศ หรือการก่อวินาศกรรม ไม่ว่าจะการดำเนินการนั้นจะได้กระทำก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัยหรือภายหลังที่ภัยผ่านพ้นไปแล้ว และหมายรวมถึงการอพยพประชาชนและส่วนราชการเพื่อการนั้น (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย 2549)

ส่วนอติศรบำรุงญาติ (2550 : 13) ได้กล่าวถึงงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยว่าเป็นภารกิจสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมการรองรับสถานการณ์ไว้ตั้งแต่ยามปกติเพื่อป้องกันอันตรายหรือลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ ดังนั้นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินให้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นที่จะต้องจัดทำแผนป้องกันภัยในเขตชุมชนลำพังเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐคงดูแลไม่ทั่วถึงในกรณีที่เกิดสาธารณภัยเพราะในสมัยก่อนคือให้ภัยเกิดแล้วค่อยเข้าไปช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยนั้นๆ แต่ไม่ทันกับความต้องการของประชาชนดังนั้นการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งเสริมสร้างให้เกิดขึ้นและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของประชาชนในการสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547 ถึงปัจจุบันเพื่อให้เกิดการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานโดยเน้นกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสาธารณภัยในเบื้องต้นมีการจัดทำแผนชุมชนในการป้องกันภัยการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยการอพยพประชาชนเมื่อเกิดภัยอันเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการจัดการสาธารณภัยโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนใน

การร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินงานทุกขั้นตอนนับตั้งแต่ประเมินความเสี่ยงของการเกิดภัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนเตรียมความพร้อมและหาแนวทางป้องกันและลดผลกระทบจากความเสี่ยงอันเกิดจากภัยการจัดการกับภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานมิใช่เรื่องของชุมชนหรือของรัฐฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างชุมชนองค์กรต่างๆทุกระดับทั้งในระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาคและระดับประเทศทั้งภาครัฐเอกชนและองค์กรอื่นๆเพราะประชาชนจะเป็นผู้รู้และเข้าใจสภาพพื้นที่สถานการณ์โอกาสและข้อจำกัดความของคนดีกว่าผู้อื่นการดำเนินการช่วยเหลือโดยรัฐหรือองค์กรภายนอกฝ่ายเดียวตามแนวคิดและวิธีเดิมจึงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่เพียงพอต่อการตอบสนองต่อความจำเป็นของประชาชน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2550 : 14) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้ 1) เพื่อให้การปฏิบัติงานป้องกันภัยมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ 2) เพื่อให้องค์กรเอกชนและประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการป้องกันภัย 3) เพื่อสำรวจรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลโดยประชาชนมีส่วนร่วม 4) เพื่อให้ประชาชนทราบและเข้าใจถึงลักษณะรูปแบบความรุนแรงความถี่ความสูญเสียและความเสียหายจากการเกิดภัยพิบัติในเขตชุมชน 5) เพื่อให้ประชาชนทราบและเข้าใจข้อมูลพื้นฐานต่างๆรวมทั้งสภาพและสถานการณ์ในชุมชนของตน 6) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประเมินความเสี่ยงและจัดระดับความสำคัญในการเกิดภัยพิบัติและนำไปกำหนดแผนการจัดการกับภัยได้ 7) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและเสริมสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเองในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงจากผลกระทบของภัยตลอดจนการประเมินความสามารถของตนเองเพื่อปลูกฝังทัศนคติและสร้างวัฒนธรรมในการป้องกันมากกว่าการตามแก้ไข 8) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเนื่องจากประชาชนสามารถป้องกันและรักษาทั้งชีวิตทรัพย์สินทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของตน 9) เป้าหมายสูงสุดคือความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตที่ปลอดภัยและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

ประเทือง สิทธิพงษ์ (2512:48) ได้ให้ความหมายของการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไว้ว่า การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง การดำเนินการทั้งหลายที่จัดทำขึ้นและรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาภัย โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

โกสินทร์ เกษทอง (2534:3) สาธารณภัยหมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ตลอดจนภัยอื่นๆอันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชนหรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ

พอสรุปได้ว่า การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหมายถึง การดำเนินการใดๆ ของเจ้าหน้าที่เพื่อวัตถุประสงค์ในการลดขนาดความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้น ให้มีผลกระทบต่อความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐให้น้อยที่สุดผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนโดยให้ประชาชนสมัครเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันภัยเบื้องต้น ก่อนที่จะเกิดภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนในสังคม จะต้องร่วมมือกันไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนเพื่อพิทักษ์รักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินในยามเมื่อเกิดภัยพิบัติ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นมาในชุมชนได้อย่างใกล้ชิด

ฝ่ายต่างๆของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและให้สมาชิกถือปฏิบัติในฝ่ายต่างๆของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้แก่ด้านการป้องกันและบรรเทาภัย ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย หน่วยงานปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย ด้านอื่นๆตามความจำเป็น

แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

อดิศร บำรุงญาติ (2550 : 2) กล่าวว่า อาสาสมัครเป็นผู้ที่ทำประโยชน์แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติเป็นอย่างมาก อาสาสมัครแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) อาสาสมัครที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน เช่น อาสาสมัครสังคมสงเคราะห์ แท็กซี่อาสาสมัครอาสาสมัครติดตามผลผู้เลิกติดยาเสพติด อาสาสมัครแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อาสาสมัครทั้งหมดที่กล่าวนี้ดำเนินการโดยสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ 2) อาสาสมัครที่ดำเนินการโดยราชการ เช่นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น

พิชิต ต้นตีสักดิ์ (2544 : 1-4) ได้กล่าวถึงประวัติการพัฒนาอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในประเทศไทยไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในประเทศไทยไม่ได้บังคับให้ประชาชนเข้าร่วมในด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ใดๆ ที่งานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความมั่นคงและสงบเรียบร้อยของประชาชนเอง โดยแท้ประชาชนชาวไทยให้ความสนใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อยมาก และส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนคืออะไร และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหรือไม่ อย่างไรก็ตามในประเทศไทยได้เคยมีประชาชนเข้าร่วมช่วยเหลือในกิจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในด้านช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศแล้ว ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 และมีกฎหมายรองรับการเข้าร่วมของประชาชนในครั้งนั้น คือ พระราชบัญญัติป้องกันภัยทางอากาศ พ.ศ.

มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันภัยทางอากาศ บัญญัติว่า ให้มีสันนิบาตช่วยป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศขึ้นสันนิบาตหนึ่งมีสภาพเป็นนิติบุคคลภายใต้ความควบคุมดูแลของกระทรวงกลาโหม มีวัตถุประสงค์ที่จะแนะนำ ฝึกฝน อบรม ให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศและจัดหาผู้ช่วยเหลือและอุปกรณ์ในการป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ

มาตรา 34 บัญญัติว่า สมาชิกทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อบังคับของสันนิบาตโดยเคร่งครัดและมีสิทธิแต่งเครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมาย”

มาตรา 36 บัญญัติว่า ในกรณีซ้อมป้องกันภัยทางอากาศและในกรณีฉุกเฉินให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกของสันนิบาตหรือบุคคลอื่นใดให้มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกดับเพลิง หรือกิจการอื่นใดแล้วแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะเห็นสมควรและให้บุคคลที่ว่ามีฐานะเป็นเจ้าของพนักงาน”

ดังนั้น การเป็นสมาชิกสันนิบาตช่วยป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการด้านการป้องกันฝ่ายพลเรือนในประเทศไทยเป็นในรูปอาสาสมัครที่เข้ามาช่วยเหลือประเทศชาติในยามคับขัน เกิดขึ้นจากความเสียสละ อาสาสมัครสันนิบาตได้ช่วยแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ในด้านการบรรเทาภัยทางอากาศได้อย่างมาก และสมาชิกอาสาสมัครได้ทำงานอย่างเต็มที่เป็นที่น่ายกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ผ่านพ้นไป สันนิบาตช่วยป้องกันภัยทางอากาศก็ซบเซาลง เนื่องจากสถานการณ์ได้กลับเข้าสู่สภาพปกติ อันนี้น่าจะเป็นผลชี้ให้เห็นว่า เมื่อบ้านเมืองอยู่ในสภาพปกติไม่มีภัยธรรมชาติรุนแรง เช่น ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว ประชาชนจึงขาดความกระตือรือร้นในการเตรียมการป้องกันภัยซึ่งในความเป็นจริงแล้วยังมีภัยอื่นเกิดขึ้นได้และนำภัยร้ายแรงได้เสมอ

อาสาสมัครที่มีลักษณะคล้ายกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ได้รับการกระตุ้นอีกครั้งหนึ่งและได้มีการฝึกอบรมอย่างกว้างขวาง โดยกองบังคับการตำรวจดับเพลิง ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นโดยใช้ชื่อว่า อาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยเมื่อปี พ.ศ. 2512 การฝึกอบรมอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยได้กระทำไปแล้วหลายรุ่น การฝึกเน้นด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การปฐมพยาบาล ซึ่งเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในกิจการด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันและระงับสาธารณภัยต่างๆ ให้กับประชาชนเป็นการช่วยให้งานด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้เผยแพร่ออกไป แต่การดำเนินการฝึกอบรมอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยนั้นๆ มีข้อสังเกตว่าได้กระทำไปตามจำนวนของผู้เข้าสมัคร

ฝึกอบรม แต่มิได้มีการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและพละนาภัยดีและยังไม่มี
กฎระเบียบอันใดออกมารองรับอาสาสมัครกลุ่มนี้

ในปี พ.ศ. 2519 กองป้องกันฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง ได้พิจารณาเห็นว่าใน
สถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศอยู่ในภาวะไม่ปลอดภัย ประเทศมหาอำนาจได้
พัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ก้าวหน้าไปเป็นอันมาก อำนาจในการทำลายมากมหาศาล ประกอบกับความ
แตกแยกทางอุดมการณ์ทางการเมืองของประเทศมหาอำนาจ จึงเป็นเหตุให้มีการแบ่งการเมืองของ
โลกออกเป็นฝ่ายได้ 3 ฝ่าย คือ ประเทศฝ่ายโลกเสรี ประเทศฝ่ายคอมมิวนิสต์ และประเทศฝ่ายเป็น
กลาง ทำให้โลกปัจจุบันอยู่ในสภาพการณ์ที่เรียกว่า “สงครามเย็น” คือ สภาพที่อยู่ในระหว่างสงคราม
แต่ยังมิได้มีการใช้กำลังอาวุธ (อาวุธนิวเคลียร์) ประหัตประหารกัน ในสภาวะการนี้ย่อมก่อให้เกิด
ความตึงเครียดทางการเมืองและเกิดสงครามภาคพื้นทวีป (Convention Warfare) สงครามกองโจร
เกิดขึ้นตามส่วนต่างๆ ของโลกอยู่ทั่วไป อันจะสามารถเป็นชนวนนำไปสู่สงครามร้อนได้ในที่สุด

จากสถานการณ์ที่กล่าวข้างต้นนี้ กองป้องกันฝ่ายพลเรือน กรมการปกครองจึงเห็น
ความสำคัญว่าน่าจะได้มีการฝึกอบรมราษฎรขึ้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยต่างๆ ที่จะม
มาอันเนื่องจากการ โจมตีของข้าศึก ตลอดจนภัยต่างๆ ที่จะมมาอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ เพื่อฝึกให้
ราษฎรผู้เป็นอาสาสมัครมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่บังเกิดขึ้นนอกจากนี้
ยังจะได้มีอาสาสมัครฝ่ายพลเรือนคอยเป็นกำลังสำคัญที่จะสามารถเรียกระดมกำลังให้ช่วยป้องกัน
หรือบรรเทาภัยต่างๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นกระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกับจังหวัด อำเภอและ
เทศบาลต่างๆ ก็ได้เริ่มมีกาฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มาเรื่อยจนถึง ปี
พ.ศ. 2530 ได้มีสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่ผ่านการฝึกอบรมเพียง 13,390
คน ทำให้ไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติภารกิจในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2531 กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดระเบียบกระทรวง
มหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2531 ขึ้น และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่
13 ตุลาคม 2531 จึงทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นไป
อย่างมีระบบและมีกฎหมายรองรับอย่างถูกต้อง

จากแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
(อปพร.) หมายถึง บุคคลที่สมัครใจมาเป็นตัวแทนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน
ขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง สังกัดอำเภอขนาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา ในการป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยผ่านการอบรมหลักสูตรของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือน กระทรวงมหาดไทย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วยเขตการปกครองโดยระบุแต่เทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยเทศบาลเมืองบ้านพรุ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลบ้านพรุเทศบาลเมืองคอหงส์ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคอหงส์ทั้งตำบลเทศบาลเมืองควนลังครอบคลุมพื้นที่ตำบลควนลังทั้งตำบลเทศบาลเมืองคลองแห ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคลองแหทั้งตำบลเทศบาลเมืองทุ่งตำเสา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทุ่งตำเสาทั้งตำบลมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั้งชายและหญิงที่ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีจำนวน 1335 นายซึ่งได้จำแนกในตารางที่ 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำแนกจำนวนประชากรของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่

ลำดับที่	เทศบาลเมือง	จำนวน/คน
1	บ้านพรุ	300
2	คอหงส์	334
3	ควนลัง	322
4	ทุ่งตำเสา	379
รวม		1,335

ที่มา : แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2553-2557 เขต 12 สงขลา

สาเหตุที่ได้เลือกเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่เพราะเห็นว่าเป็นพื้นที่ในอำเภอหาดใหญ่เคยประสบภัยที่เกิดขึ้นทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ เป็นต้น โดยหาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนมกราคม และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม จากอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าว ส่งผลให้มีฤดูกาลเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งจะเป็นช่วงที่ว่างของลมมรสุมจะเริ่มตั้งแต่หลังจากหมดมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนและ

อากาศจะมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนมากนักเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ทะเล ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนพฤศจิกายน หากใหญ่จะมีฝนตกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุกมากกว่า เนื่องจากพัดผ่านอ่าวไทยส่วนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะถูกเทือกเขาบรรทัดปิดกั้นทำให้ฝนตกน้อยลง ในปี พ.ศ. 2546ฝนตกมากที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม และฝนตกน้อยที่สุดในเดือนเมษายน(แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสงขลา 2553-2557)

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนกลาง ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยพื้นที่หนึ่งเมื่อวัดจากสถิติที่ผ่านมาประกอบกับลักษณะภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มและตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมือง ทำให้เทศบาลหาคใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความเสี่ยงภัยต่อการเกิดสาธารณภัย คือ ภัยจากจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย และเกิดสาธารณภัยที่เพิ่มความรุนแรงขึ้นจากความเสียหายด้าน ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนของรัฐจึงทำให้ต้องมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีจิตสาธารณะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ (แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2553) ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต้องมีจิตสาธารณะในการเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติงานนั้นต้องเผชิญกับความสูญเสีย ด้านชีวิต ทรัพย์สินความเสียหายทางเศรษฐกิจและความเสื่อมโทรมทางสภาพจิตใจ อันเนื่องมาจากภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติและภัยจากการกระทำของมนุษย์ ประกอบด้วย ภัยธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย วาตภัยดินถล่ม ภัยแล้ง และไฟฟ้า ซึ่งได้ก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ชาติ และความเสียหายของทรัพย์สิน

การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นภารกิจที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการปฏิบัติจากทุกฝ่ายและทุกบุคคล รวมทั้งต้องการองค์กรรับผิดชอบต่อระบบงานนี้ในทุกระดับตั้งแต่ยามปกติ เพื่อเตรียมการวางแผนอำนวยการ และกำกับดูแลการปฏิบัติทั้งปวงอันจะนำไปสู่การป้องกันบรรเทาความเสียหายและการช่วยเหลือประชาชน ให้พ้นจากภัยพิบัติต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบสำคัญของงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ .2522 ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติและผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระดับต่างๆ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วจำเป็นต้องจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นกองอำนวยการสำหรับในระดับชาติ กฎหมายกำหนดให้สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทำหน้าที่เป็นกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร กับเป็นหน่วยดำเนินงานธุรการของคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ด้วยจึงต้องจัดตั้งเป็นกองอำนวยการระดับชาติ เรียกโดยรวมว่า กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพล

เรือนแห่งราชอาณาจักรส่วนในระดับเขตท้องที่รองลงมาก็จะต้องจัดตั้งกองอำนาจการขึ้นในทุก ระดับเพื่อให้สอดคล้องกัน กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเหล่านี้จะเป็นองค์กรรับผิดชอบ งานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั้งปวงภายในเขตท้องที่ของตน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธนะของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยประยุกต์ตามแนวคิดทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ตัวแปรแฝงภายนอก(Exogenous Latent Variables) คือ ตัวแปรแฝงที่ไม่ได้รับ อิทธิพลจากตัวแปรใดในโมเดลได้แก่

1.1 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน คือ ปัจจัยจิตลักษณะประเภทหนึ่งของ บุคคลในการคาดการณ์มองเห็นผลดี ผลเสีย ที่เกิดขึ้นในอนาคต และวางแผนปฏิบัติ ควบคุมตนให้ ออกได้รื้อได้ และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือกระทำในสิ่งที่เหมาะสมระยะยาว เพื่อ ไปสู่ เป้าหมายซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ของWright, 1975 ; Mischel and Gilligan, 1964อ้างอิงในดวงเดือนพันธุ์มนาวินและเพ็ญแขประจันปัจฉิม, 2520: 36)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน พบว่าลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนที่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนทางสังคม นอกจากนี้ ยังพบว่าลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตน

2. ตัวแปรแฝงภายใน(Endogenous Latent Variables) คือ ตัวแปรแฝงที่ไม่ได้รับ อิทธิพลจากตัวแปรอื่นๆ ในโมเดลได้แก่

2.1 จิตสาธนะความตระหนักของบุคคลที่คำนึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีแต่ความปรารถนาดี ความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทร เป็น ความรู้สึกของความเป็นเจ้าของร่วมกัน ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับ หน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้และลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระและเข้า ร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้ หรือการกระทำสิ่งๆ ที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแล

รักษาของส่วนรวมจิตสาธารณะ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดของอนุชาติ พวงสำลีและวีร บรณ์ วิจารณ์วารสารทศกฤต(2540:42-44) และยุทธนา วรณปิติ (2542:181-183)และหฤทัย อาจาปรุ(2544:104)

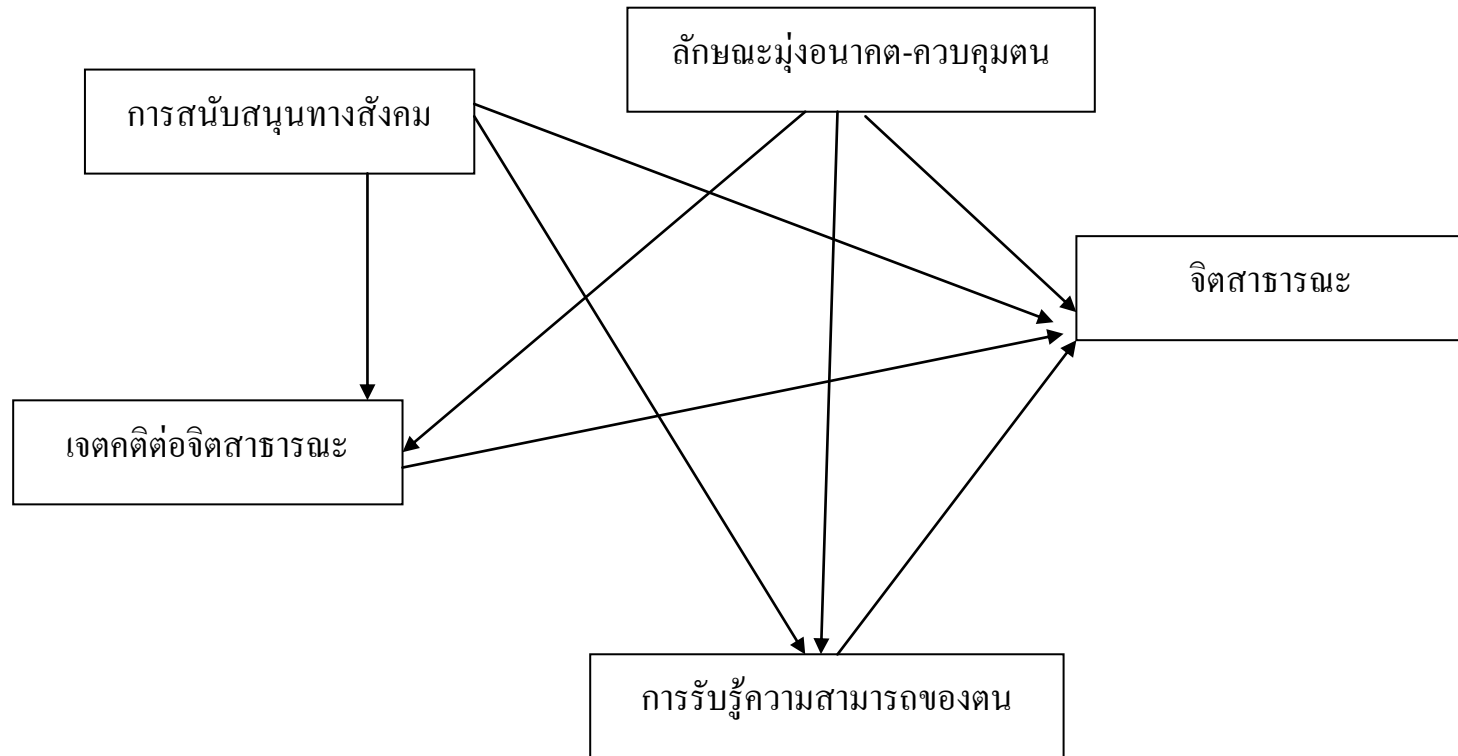
2.2 เจตคติต่อจิตสาธารณะคือ ความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลนั้นจะเป็นใน ลักษณะชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้น โดยอัตโนมัติอย่าง สอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่า กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆ ที่สิ่งนั้นเป็น ประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อย การที่บุคคลจะรู้สึกพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆ ที่สิ่งนั้นเป็น ประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย แต่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมนุษยชาติแนวคิด ทฤษฎีเจตคติต่อจิตสาธารณะ(McGuire, 1969อ้างถึงใน วิรัตน์ปานศิลา, 2542: 70) จากแนวคิดและ ทฤษฎีพบว่าเจตคติต่อจิตสาธารณะมีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ

2.3 การรับรู้ความสามารถของตน คือการที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รับรู้ และตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะแสดงการมีจิตสาธารณะต่อผู้อื่นและสังคม ว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะสามารถดำเนินการให้สำเร็จตามความตั้งใจและเป้าหมายที่ วางไว้ และมีความมั่นใจมากน้อยเพียงใด การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการรับรู้ ความสามารถของตนของภัสรา จารุสุสิทธิ์,2542:18-19 จากแนวคิดและทฤษฎีพบว่าการรับรู้ ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ

2.4 การสนับสนุนทางสังคม คือ การที่สมาชิกในครอบครัวและสมาชิกใน ชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่บุคคลทางด้านอารมณ์ความรู้สึกการปฏิบัติเช่นการให้ความ รักความเข้าใจกำลังใจการช่วยเหลือการดูแลเอาใจใส่การยกย่องเห็นคุณค่าและการสนับสนุนใน เรื่องการทำงานรวมถึงการช่วยเหลือในเรื่องต่างๆการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการ สนับสนุนทางสังคมของโกศลมีความดี (2547 : 37)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทาง สังคมพบว่า การสนับสนุนทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตน นอกจากนี้จาก การศึกษายังพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อจิตสาธารณะ

จากแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะและตัวแปรที่มี อิทธิพลการเกิดจิตสาธารณะ ได้แก่ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม เจตคติต่อจิตสาธารณะ การ รับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนโดยตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรส่งผลต่อจิต สาธารณะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาขาระยะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่างๆดังต่อไปนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างวิธีการสุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการทางสถิติต่างๆที่ใช้

ประชากรกลุ่มตัวอย่างวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวนทั้งสิ้น 1,335 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามประเภทอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แล้วจึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ (Without Replacement) มีวิธีขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาจากลักษณะข้อมูลการวิจัย ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับการใช้สถิติแต่ละประเภท ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติประเภทนี้จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ซึ่งเกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างระบุขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นฟังก์ชันของจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า และในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล (Lisrel) เมื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีไค์สแควร์สูงสุด

(Maximum Likelihood) จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ตามสูตรของลินเดอร์แมน เมอร์เรินดา และโกลด์ (Lindeman, Merenda and Gold, 1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 54) ระบุว่าโดยปกติแล้วในการวิเคราะห์สถิติประเภทหัตถ์แปรควรกำหนดตัวอย่างประมาณ 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล นอกจากนี้การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-square Statistics) ที่ระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GIF) ระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นักสถิติส่วนใหญ่กำหนดว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดใหญ่ เพราะฟังก์ชันความกลมกลืนมีการแจกแจงแบบไค-สแควร์ต่อเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่เท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูงและมีโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ถ้าต้องการความมั่นใจในการทดสอบมากยิ่งขึ้นควรใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างกับจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรสังเกตได้เป็น 20 ต่อ 1 หน่วยขึ้นไป สำหรับโมเดลในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งสิ้น 17 ตัวแปร การประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คำนวณจากสูตรของลินเดอร์แมน เมอร์เรินดาและโกลด์ (Lindeman, Merenda and Gold, 1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 54) คือ 20×17 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน

2.จากการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้ 340คน ผู้วิจัยจึงได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมืองเป็นชั้นในการสุ่มด้วยวิธีการเทียบสัดส่วน ทั้งนี้เพื่อกระจายความเป็นตัวแทนของประชากร ดังตาราง 2 แล้วจึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ (Without Replacement)

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เทศบาลเมือง	จำนวน(นาย)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
บ้านพรุ	300	76
คอหงส์	334	85
ควนลัง	322	82
ทุ่งตำเสา	379	97
รวม	1,335	340

ที่มา:แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2553-2557 เขต 12 สงขลา

3. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ โดยในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 280 คน อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 82 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยสามารถจำแนกตามเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

4. ผู้วิจัยได้นำผลการตอบกลับคืนของแบบสอบถามมาจำแนกกลุ่มตัวอย่างตาม

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแล้วนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบในขั้นตอนที่ 4 ไปทดสอบแบบสอบถาม (Try -Out) กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) (สุวิมลศิริภานันท์, 2543 : 137)

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

8. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติทดสอบสมมติฐานสรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เครื่องมือในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนประกอบด้วยการวัดจิตสาธารณะการวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ การวัดลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน การวัดการรับรู้ความสามารถของตน การวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดของอนุชาติ พวงลำลีและวีรบูรณ์ วิสารทสกุล(2540:42-44) และยุทธนา วรณปิติ (2542:181-183)และหฤทัย อาจปรุ (2544)ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในงานวิจัยของหฤทัย อาจปรุ(2544)เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 40 ข้อ ได้แก่ข้อ1,2,6,11,14,15,17,21,30 และ35ส่วนข้อที่ไม่ได้กล่าวถึงเป็นข้อคำถามทางบวก (Positive Items)ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ1-7
2. ด้านความรัก เอื้ออาทร สามัคคี จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8-14
3. ด้านการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ปัญหาสถานการณ์ในสังคม จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 15-22
4. ด้านการลงมือกระทำ จำนวน ข้อ 8 ได้แก่ ข้อ23-30
5. ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม จำนวน10ข้อ ได้แก่ ข้อ31-40

โดยนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้นทุกประการ	5	1
ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น	4	2
ท่านไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น	3	3
ท่านเห็นด้วยน้อยกว่าข้อความนั้น	2	4
ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุดกับข้อความนั้น	1	5

เกณฑ์ในการแปลผลใช้เกณฑ์อันตรภาคชั้นดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

เกณฑ์ในการแปลผลใช้เกณฑ์อันตรภาคชั้นเป็นดัชนีในการแบ่งระดับความคิดเห็นดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึง	จิตสาธารณะอยู่ในระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึง	จิตสาธารณะอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึง	จิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึง	จิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึง	จิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0.	ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับประโยคที่ว่า “โกงบ้างไม่เป็นไร ขอให้ทำงานมีผลงาน”					
00.	สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ในปัจจุบันอยู่ในภาวะ ไม่ปกติ					

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีของ McGuire (1969) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในงานวิจัยของ มยุรฉัตร สุขคำรงค์(2547:44-45) เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 17 ข้อประกอบด้วย ข้อคำถามทางลบ (Negative Items) ได้แก่ข้อ 1,9,11และ12 ส่วนข้อที่ไม่ได้กล่าวถึงเป็นข้อคำถามทางบวก (Positive Items) ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความรู้เชิงประเมินค่า จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-7
2. ความรู้สึกทางอารมณ์ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8-12
3. ความพร้อมที่จะกระทำ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13-17

โดยนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

	ข้อความเชิงบวกข้อความเชิงลบ	
ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้นทุกประการ	5	1
ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น	4	2
ท่านไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น	3	3
ท่านเห็นด้วยน้อยกับข้อความนั้น	2	4
ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุดกับข้อความนั้น	1	5

ตัวอย่าง แบบสอบถามเจตคติต่อจิตสาธารณะ

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0.	ด้านความรู้เชิงประเมินค่า ข้าพเจ้าเป็นผู้นำในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่น ช่วยจัดงานวันเด็ก เลี้ยงอาหาร มอบรางวัลและของขวัญ					
00.	ข้าพเจ้าเต็มใจที่อาสาไปอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย การระวังป้องกันตนเองให้พ้นจากภัยอันตรายแก่เด็ก นักเรียนและประชาชนทั่วไปตาม โอกาส					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามในงานวิจัยของจินตนาบิลมาศและคณะ (2529) และดวงเดือนพันธุ์วินและงามดาว นินทานนท์ (2536) เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 15 ข้อประกอบด้วยข้อคำถามทางลบ (Negative Items) ได้แก่ข้อ 6 ส่วนข้อที่ไม่ได้กล่าวถึงเป็นข้อคำถามทางบวก (Positive Items) ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความสามารถคาดการณ์ไกลจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-5
2. ความเชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ6-10
3. การมองเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ11-15

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่าตามแบบลิเคอร์ท 5 ระดับ กำหนดให้เลือกตอบได้คำตอบเดียวมีระดับคะแนนและความหมายของตัวเลือกดังนี้

ข้อความเชิงบวกข้อความเชิงลบ

ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้นทุกประการ	5	1
ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น	4	2
ท่านไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น	3	3
ท่านเห็นด้วยน้อยกว่าข้อความนั้น	2	4
ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุดกับข้อความนั้น	1	5

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0.	ด้านความสามารถคาดการณ์ไกล ข้าพเจ้าจะจัดเตรียมเครื่องแบบรวมถึงสิ่งจำเป็นในการทำงานให้พร้อมในตอนเย็นทุกวันเพื่อที่จะได้ไม่เสียเวลาในตอนเช้า					
00.	หลังเลิกงาน ข้าพเจ้าจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานเพื่อความสะดวกในการทำงานแต่ละวัน					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนตามแนวคิด ทฤษฎีของภัสรา จารุสุสิทธิ์ (2542:18-19)และผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในงานวิจัยของวัลภา สบาย ยิ่ง(2542)เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 18 ข้อ เป็นข้อคำถามทางบวกทั้งหมดซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ด้านความคาดหวังในความสามารถจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-10
 2. ด้านความคาดหวังในผลของการกระทำจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11-18
- โดยนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

	ข้อความเชิงบวก
ท่านมั่นใจอย่างยิ่งกับข้อความนั้นทุกประการ	5
ท่านมั่นใจกับข้อความนั้น	4
ท่านไม่แน่ใจว่ามั่นใจหรือไม่มั่นใจกับข้อความนั้น	3
ท่านไม่มั่นใจกับข้อความนั้น	2
ท่านไม่มั่นใจอย่างยิ่งกับข้อความนั้น	1

ตัวอย่าง แบบสอบถามด้านการรับรู้ความสามารถของตน

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
0.	ด้านความคาดหวังในความสามารถ ข้าพเจ้าคิดว่าท่านสามารถทำงานที่ยากได้					
00.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานที่มีความสลับซับซ้อนได้					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมผู้วิจัยได้นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของสมพรกฤษณ์ พิพัฒน์ (2541) และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของพจน์ จิระบลกิจ (2543) และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของ โทศล มีควมดี (2547) มาปรับปรุงข้อคำถามซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามชุดนี้เป็นข้อคำถามปลายปิดซึ่งเป็นข้อคำถามทางบวกทั้งหมดโดยแบ่งการสนับสนุนทางสังคม ดังนี้

การสนับสนุนจากครอบครัว จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-9

การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10-15

การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 16-22

การสนับสนุนจากประชาชน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 23-27

โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่าตามแบบลิเคอร์ท 5 ระดับ กำหนดให้เลือกตอบได้คำตอบเดียวมีระดับคะแนนและความหมายของตัวเลือกดังนี้

	ข้อความเชิงบวก
ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้นทุกประการ	5
ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น	4
ท่านไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น	3
ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น	2
ท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น	1

ตัวอย่าง แบบสอบถามด้านการสนับสนุนทางสังคม

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0.	ด้านการสนับสนุนทางด้านครอบครัว ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการปฏิบัติหน้าที่					
00.	ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน					

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1.ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับ โมเดลเชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ ลักษณะการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตน และการสนับสนุนทางสังคม

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแล้วนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นทั้งฉบับเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ต่อจากนั้นจะนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาตามโครงสร้าง (Content Validity Index : CVI) โดยกำหนดวิธีการให้คะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

- 1 หมายถึง เมื่อเห็นว่าไม่สอดคล้องกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้
- 2 หมายถึง เมื่อเห็นว่าสอดคล้องบางส่วนกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้
- 3 หมายถึง เมื่อเห็นว่าค่อนข้างสอดคล้องกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้
- 4 หมายถึง เมื่อเห็นว่ามีความสอดคล้องมากกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้

ภายหลังที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้คะแนนเสร็จ ผู้วิจัยจะรวบรวมคะแนนที่ได้ทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาตามโครงสร้าง โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องต้องอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน มีค่าดังนี้ ด้านจิตสาธารณะ ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (CVI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.75 - 1.00 ทุกข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งหมด (S-CVI/AVE) เท่ากับ 0.96 และค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งฉบับ (S-CVI/UV) มีค่าเท่ากับ 0.86 ด้านเจตคติต่อจิตสาธารณะ ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (CVI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.75 - 1.00 ทุกข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งหมด (S-CVI/AVE) เท่ากับ 0.94 และค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งฉบับ (S-CVI/UV) มีค่าเท่ากับ 0.76 ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (CVI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.75 - 1.00 ทุกข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งหมด (S-CVI/AVE) เท่ากับ 0.95 และค่าเฉลี่ยข้อ

คำถามทั้งฉบับ (S-CVI/UV) มีค่าเท่ากับ 0.80 ด้านการรับรู้ความสามารถของตน ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (CVI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.75 - 1.00 ทุกข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งหมด (S-CVI/AVE) เท่ากับ 0.95 และค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งฉบับ (S-CVI/UV) มีค่าเท่ากับ 0.83 ด้านการสนับสนุนทางสังคม ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (CVI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งหมด (S-CVI/AVE) เท่ากับ 1.00 และค่าเฉลี่ยข้อคำถามทั้งฉบับ (S-CVI/UV) มีค่าเท่ากับ 1.00

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วนำไปทดลองใช้แบบสอบถาม (Try-out) กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (สุวิมล ติรกานันท์, 2543 : 137)2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด โดยทำการทดสอบกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) โดยถือเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟาต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 (สุวิมล ติรกานันท์, 2543 : 137)อธิบายค่าความเที่ยง ซึ่งในแบบสอบถามด้านจิตสสารณะมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 แบบสอบถามด้านเจตคติต่อจิตสสารณะมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 แบบสอบถามด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75 แบบสอบถามด้านการรับรู้ความสามารถของตนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 และแบบสอบถามด้านการสนับสนุนทางสังคมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยของหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถาม ไปส่งที่เทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง โดยให้เวลากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามประมาณ 1 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัย ไป

รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยนัดหมายวันเวลารับคืนหรือตามเงื่อนไขที่ศูนย์อาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเสนอ

3. ในกรณีที่ยังไม่ได้แบบสอบถามกลับคืนภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยได้ โทรศัพท์ติดต่อประสานงานกับทางศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอีกครั้ง โดยขอความ อนุเคราะห์จากเทศบาลเมืองในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และนัดรับแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา แล้วดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการทางสถิติต่างๆที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 16.0 และโปรแกรมสถิติประยุกต์ LISREL 8.72 ในการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้าง ดังนี้

1.วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อบรรยายลักษณะการแจกแจงของแต่ละตัวแปร คือ จิตสาธารณะ เจตคติต่อจิตสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตน และการสนับสนุนทางสังคมซึ่งสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่าต่ำสุด (Minimum) และ ค่าสูงสุด (Maximum)

2.วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปร สังเกตได้ทั้งหมดในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อแสดงระดับความสัมพันธ์และได้เมทริกซ์ สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อไป

3.วิเคราะห์และตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

สถิติพื้นฐานได้แก่ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีแบบไลค์ลิตูดสูงสุด (Maximum Likelihood : ML) โดยโมเดลที่ใช้ในการวิเคราะห์คือโมเดลเชิงเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปรสำหรับค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลในการวิจัย (อิศรัฎฐ์ ริน ไชสง, 2555 : 32-35) ได้แก่

1) ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistic) เป็นค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ซึ่งการคำนวณค่าสถิติไค-สแควร์ จะคำนวณจากผลคูณขององศาอิสระกับค่าฟังก์ชันความกลมกลืน หากค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าสูงมาก แสดงว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า โมเดลสมการโครงสร้างไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ในตรงกันข้าม หากค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก มีค่าใกล้ศูนย์มากเท่าไรแสดงว่าโมเดลสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และดัชนี CFI ที่มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3) ดัชนีรากที่สองของส่วนหรือกำลังสองเฉลี่ย (RMR) เป็นดัชนีที่ใช้เปรียบเทียบความกลมกลืนความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลสองโมเดล เฉพาะกรณีที่เป็นการเปรียบเทียบ ค่าดัชนี RMR ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยถ้าค่าต่ำกว่า .08 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4) รากที่สองเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square of Error approximation : RMSEA) เป็นดัชนีที่มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 หากมีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี ค่า RMSEA หากมีค่าอยู่ระหว่าง 0.08 ถึง 0.10 โมเดล

มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ยอมรับได้ ถ้ามีค่าระหว่าง 0.05 ถึงต่ำกว่า โมเดลจะมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สมเหตุสมผลสามารถสรุปได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของ โมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สถิติที่ใช้วัดความกลมกลืน	ระดับการยอมรับ
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistic : χ^2)	$P > .05$
2. อัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Ratio: χ^2/df)	< 5.00
3. ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI)	$\geq .90$
4. ดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR)	$< .08$
5. ค่าประมาณความคาดเคลื่อนของรากที่สองเฉลี่ย (Root Mean Square of Error Approximation : RMSEA)	$< .08$

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) เพื่อตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา
3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล
4. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด
5. ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของ โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 สัญลักษณ์ตัวแปร

PM	แทน ตัวแปรจิตสาธารณะ
AT	แทน ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ
FU	แทน ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
SE	แทน ตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตน
SO	แทนตัวแปร การสนับสนุนทางสังคม

4.1.2 สัญลักษณ์ทางสถิติ

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Skewness	แทน ค่าความเบ้
Kurtosis	แทน ค่าความโด่ง
Minimum	แทน ค่าต่ำสุด
Maximum	แทน ค่าสูงสุด
t-value	แทนค่าสถิติที
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

R^2	แทน ค่าสหสัมพันธ์คูณยกกำลังสอง
P	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
χ^2	แทน ค่าสถิติไค-สแควร์
df	แทน องศาอิสระ
χ^2/df	แทน อัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์
CFI	แทน ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ
RMR	แทน ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ
RMSEA	แทน ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย
DE	แทน อิทธิพลทางตรง
IE	แทน อิทธิพลทางอ้อม
TE	แทน อิทธิพลรวม
**	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.1.3 สัญลักษณ์ที่ใช้ในโมเดล

○	แทน ตัวแปรแฝง
□	แทน ตัวแปรสังเกตได้
→	แทน เส้นทางการส่งผลระหว่างตัวแปร โดยตัวแปรที่อยู่ปลายทางลูกศรจะส่งผลต่อตัวแปรที่อยู่หัวลูกศร
↔	แทน เส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1.1 ค่าสถิติสำหรับทดสอบการแจกแจงปกติ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งการใช้สถิติดังกล่าวจะมีอำนาจในการทดสอบสมมติฐานเบื้องต้นของสถิติ ซึ่งการทดสอบจะมีความแกร่งสูงเมื่อข้อมูลมีลักษณะเป็นไปข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นดังกล่าว คือ การแจกแจงปกติ (Normal Distribution) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ดังแสดงในตาราง4

ตาราง 4 ค่าสถิติสำหรับทดสอบการแจกแจงปกติ

ตัวแปร	Minimum	Maximum	Skewness	Kurtosis
PM	2.22	4.40	-.993	.858
AT	2.06	4.59	-.254	-.032
FU	2.20	4.53	-.309	-.384
SE	2.17	4.44	-.678	-.073
SO	2.19	4.38	-.617	-.017

จากตาราง 4 พบว่า ค่าความเบ้ (Skewness) มีลักษณะเบ้ไปทางซ้ายหรือเบ้ไปทางลบ (Negative Skewness) ซึ่งตัวแปรส่วนใหญ่อยู่ในขอบเขตที่ยอมรับได้มีลักษณะการแจกแจงที่ยอมรับได้ (+1 ถึง -1) ส่วนค่าความโด่ง (Kurtosis) พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีลักษณะโด่งมากกว่าการแจกแจงปกติ (LeptoKurtic) อยู่เล็กน้อยส่วนตัวแปร AT มีค่าความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ แต่ไม่มากนัก ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลตัวแปรแต่อย่างใด

4.2.1.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งจะข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับจำแนกตามรายด้านและโดยรวม (n=313)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
PM	3.56	0.43	มาก
AT	3.46	0.45	มาก
FU	3.52	0.46	มาก
SE	3.53	0.50	มาก

SO	3.48	0.47	มาก
----	------	------	-----

จากตาราง 5 พบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและโดยรวม โดยจิตสาธารณะ เท่ากับ 3.56 รองลงมาการรับรู้ความสามารถของตนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ส่วนลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และการสนับสนุนทางสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.48 และเมื่อพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม คือ มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่า ความแตกต่างของคะแนนที่ประเมินมานั้นมีความแตกต่างกันไม่มาก โดย การรับรู้ความสามารถของตนมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .50

4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient) เพื่อดูลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ตัวแปร	PM	AT	FU	SE	SO
PM	1.00				
AT	.479**	1.00			
FU	.322**	.349**	1.00		
SE	.893**	.352**	.233**	1.00	
SO	.916**	.328**	.215**	.941**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 5 ตัวแปรใน โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มี

ทั้งหมด 15 คู่ มีค่าอยู่ระหว่าง .215–.946 และมีค่าเป็นบวกทั้งหมด แสดงถึงความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน โดยทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นมาโดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน กับ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม ($r = .946$) รองลงมาคือตัวแปรจิตสาธารณะ กับ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม ($r = .916$) และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนกับตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม ($r = .215$)

4.4 ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะ

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะ เพื่อทดสอบสมมติฐาน คือ เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะ ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งการศึกษอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของเจตคติต่อจิตสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมืองในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยการวิเคราะห์จะมีสองขั้นตอนหลักคือ วิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานและการแก้ปรับโมเดลให้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด

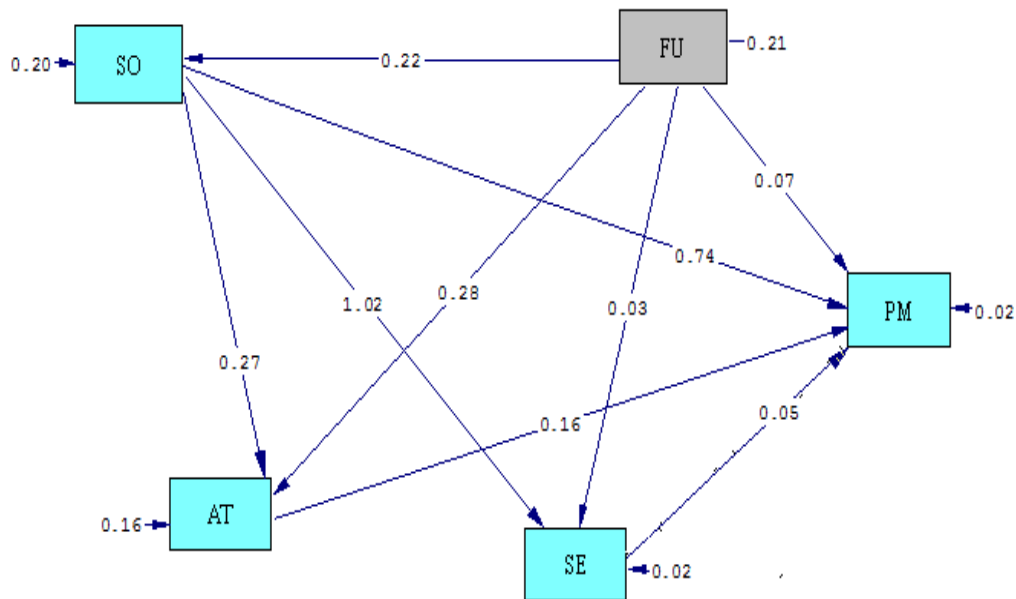
4.4.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐาน พบว่า โมเดลที่ได้มาไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีวัดความกลมกลืน ดังแสดงในตารางที่ 7

ตาราง 7 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ได้จากการวิเคราะห์เกณฑ์และผลการพิจารณา (ก่อนปรับโมเดล)

ดัชนี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลการพิจารณา
$\chi^2.p$	2.51, p=.11	$p > .05$	ผ่านเกณฑ์
χ^2/df	2.51	< 5.00	ผ่านเกณฑ์
CFI	1.00	$\geq .90$	ผ่านเกณฑ์
RMR	.016	$< .08$	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	.074	$< .08$	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 7 พบว่า ค่านี้วัดความกลมกลืนที่ได้จากการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานยังเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่า โมเดลที่ได้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงดังภาพประกอบที่ 4 และเพื่อให้โมเดลที่มีความกลมกลืนมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้รับการแก้ไขปรับในลำดับถัดไป

Chi-Square=2.51, df=1, P-value=0.11331, RMSEA=0.074

ภาพประกอบ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธาณะก่อนปรับแก้โมเดล

จากตาราง 7 และภาพประกอบ 4 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธาณะตามสมมติฐานการวิจัยก่อนปรับโมเดล พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุตามสมมติฐานยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสถิติวิเคราะห์ ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 2.52 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เพราะมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($p = .11$) ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ($\geq .90$) เนื่องจากมีค่าน้อยกว่า .90 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ .016 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($< .08$) เนื่องจากมีค่ามากกว่า .08 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย

(RMSEA) มีค่าเท่ากับ .074 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (< .08) เนื่องจากมีค่าน้อยกว่า .08 ซึ่งทุกค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัว แต่ยังคงพบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลบางค่ามีค่าเกิน 1.00 เช่น SO กับ SE และยังคงพบอีกว่าค่าสถิติที่ (t-value) ระหว่างตัวแปรแฝงเหล่านี้เป็นค่าที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1.96 เช่น SE กับ PM SO กับ SE FU กับ SE ดังนั้นเป็นผลให้โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธณะตามสมมติฐานยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ทำการปรับแก้โมเดลตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม (Modification Indices) ทั้งนี้ปรับเฉพาะค่าความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อนเท่านั้น โดยไม่ปรับค่าพารามิเตอร์ที่เป็นเมทริกซ์หลักของโมเดลที่เชื่อมโยงระหว่างตัวแปรแต่ละตัว เนื่องจากไม่สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎี

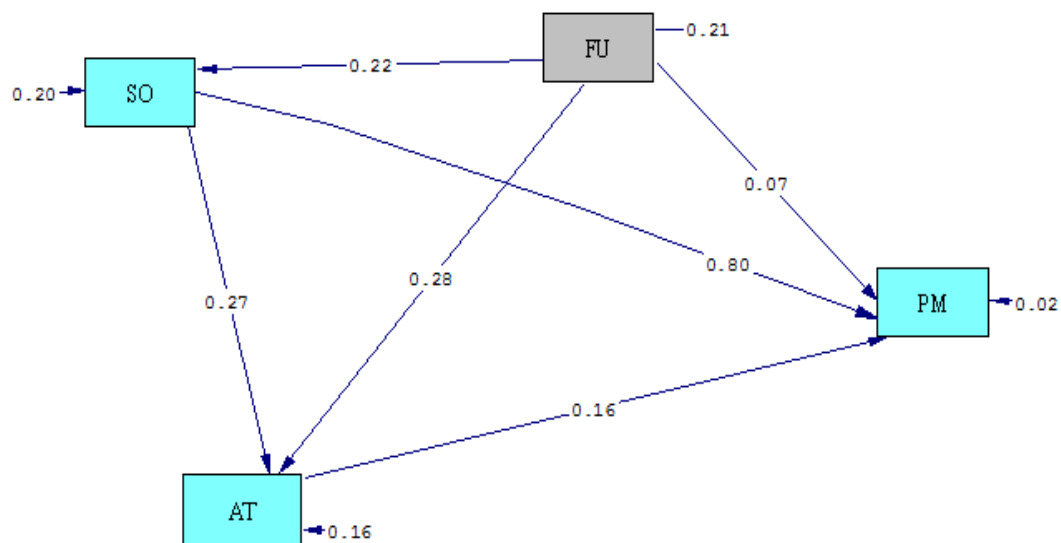
4.4.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลที่มีการปรับแก้แล้ว

การวิเคราะห์นี้ต่อเนื่องจาก 4.1 โดยการแก้ปรับโมเดล ด้วยการพิจารณาจากค่าดัชนีคัดแปร (Modification Indices) ตามข้อเสนอแนะของ โปรแกรมและคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางทฤษฎี ซึ่งจะปรับเฉพาะค่าความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อนเท่านั้น และได้ปรับแก้โดยการตัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร SE กับ PM SO กับ SE FU กับ SE เนื่องจากค่าสถิติที่ (t-value) ระหว่างตัวแปรแฝงเหล่านี้เป็นค่าที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1.96 ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องตัดตัวแปร SE ออกจากโมเดลเนื่องจากไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรใดในโมเดล และมีค่าสัมประสิทธิ์สูงมากกว่า 1.00 ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดความสัมพันธ์ออกไปด้วย เพราะเป็นค่าที่ไม่สอดคล้องกับเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีค่าเป็นบวกทุกคู่ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ได้จากการวิเคราะห์ เกณฑ์และผลการพิจารณา (หลังปรับ โมเดล)

ดัชนี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลการพิจารณา
$\chi^2.p$	0.00,p=1.00	$p > .05$	ผ่านเกณฑ์
χ^2/df	0.00	< 5.00	ผ่านเกณฑ์
CFI	1.00	$\geq .90$	ผ่านเกณฑ์
RMR	0.00	$< .08$	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	0.00	$< .08$	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุ ความจิตสาธารณะตามสมมติฐานการวิจัยหลังปรับโมเดลพบว่าโมเดลที่ได้หลังจากการปรับให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามสภาพธรรมชาติของตัวแปรต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้ได้โมเดลที่มีความสัมพันธ์กัน กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากค่าสถิติวิเคราะห์ ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2/p) เท่ากับ 0.00 ($p = 1.00$) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากที่สองเฉลี่ย (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งดัชนีทุกค่ามีค่าที่ดีขึ้น และผ่านเกณฑ์ทุกค่า ดังนั้น โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้รับการปรับแก้แล้วมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดีมาก ดังแสดงในภาพประกอบ 5

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพประกอบ 5 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะที่ปรับแก้แล้ว

4.4.3 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ในโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะ

ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ในโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะ เป็นค่าที่ได้มาจากโมเดลที่มีการปรับแก้แล้ว ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effect : DE) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect : IE) และอิทธิพลรวม (Total effect : TE) เพื่อทราบอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีต่อตัวแปรผลภายในโมเดล ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์อิทธิพลจำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ผลของอิทธิพลทางตรง ผลของอิทธิพลทางอ้อม ผลของอิทธิพลรวม โดยมีการนำเสนอดังตาราง 8 และ 9 ดังนี้

ตาราง 9 คะแนนมาตรฐานของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรภายนอกเชิงสาเหตุกับตัวแปรภายใน

ตัวแปรภายใน	ตัวแปรภายนอกเชิงสาเหตุ			R ²
	FU			
	DE	IE	TE	
PM	.07	.23	.30	.90
AT	.28	.06	.34	.19
SO	.22	--	.22	.05

ตาราง 10 คะแนนมาตรฐานของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรภายในเชิงสาเหตุกับตัวแปรภายในผล

ตัวแปรภายใน	AT			SO		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
PM	.16	--	.16	.80	.04	.84
AT	--	--	--	.27	--	.27
SO	--	--	--	--	--	--

จากตาราง 9 และตาราง 10 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อจิตสาธารณะเจตคติต่อจิตสาธารณะลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตน การสนับสนุนทางสังคม ซึ่งเป็นตัวแปรภายใน พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุด จากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมรองลงมาได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะและ ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .80 .16 และ .07 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะมากที่สุด คือตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยผ่านตัวแปร

เจตคติต่อจิตสาธารณะ รองลงมาได้แก่ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม โดยผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .23 และ .04 ตามลำดับ นอกจากนี้จิตสาธารณะได้รับอิทธิพลรวมมากที่สุด จากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม รองลงมาได้แก่ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .84 .34 และ .16 ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทุกตัวแปรมีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะในทิศทางบวก เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) จิตสาธารณะ เจตคติต่อจิตสาธารณะและการสนับสนุนทางสังคมมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .90 .19 และ .05 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดลสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 90 ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 19 และตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมได้ร้อยละ 5 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อจิตสาธารณะเจตคติต่อจิตสาธารณะลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และการสนับสนุนทางสังคมแสดงคังภาพประกอบ 5 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .16

2. ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .07 มีอิทธิพลทางตรงเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .28 และการสนับสนุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .22 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะและเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยผ่านตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมและเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .23 และ .06 ตามลำดับ และมีอิทธิพลโดยรวมเจตคติต่อจิตสาธารณะ การสนับสนุนทางสังคม จิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .28 .22 และ .07 ตามลำดับ

3. ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนไม่มีอิทธิพลส่งผลต่อตัวแปรใดในโมเดล ผู้วิจัยจึงได้ตัดตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนออกจากโมเดลเพราะว่าค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางมากกว่า 1.00

4. การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.80 และเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ

.27 ตามลำดับ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะ โดยผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .04

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งเน้นศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) เพื่อตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิจัยในครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษา คืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั้งชายและหญิงที่ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง สังกัดอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีจำนวน 1335 นาย ทั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน จำนวน 280 นาย โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามเขตเทศบาลเมืองที่ตั้งในอำเภอหาดใหญ่ ด้วยวิธีการเทียบสัดส่วน เพื่อกระจายความเป็นตัวแทนของประชากร แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร คือจิตสาธารณะ เจตคติต่อจิตสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนทางสังคม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ Likert แบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามจิตสาธารณะโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อจิตสาธารณะโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75 ตอนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 ตอนที่ 5 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

ในส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงหัวหน้าศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเทศบาลเมืองทั้ง 4 เทศบาลเมือง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ก็ทำการนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา และผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด ทั้งนี้วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล ซึ่งใช้ค่า χ^2/df , CFI, RMR และ RMSEA เป็นดัชนีความกลมกลืน และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) เพื่อวิเคราะห์หาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิโดยรวมของตัวแปรภายในโมเดล

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรายด้านและโดยรวม โดยจิตสาธารณะ เท่ากับ 3.56 และเมื่อพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .43 พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม คือ มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่า ความแตกต่างของคะแนนที่ประเมินมานั้นมีความแตกต่างกันไม่มาก

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับแก้โมเดลตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม (Modification Indices) เป็นข้อเสนอแนะที่ปรับเฉพาะค่าความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อนเท่านั้น เพื่อให้โมเดลที่ได้จากการปรับแก้ ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามสภาพธรรมชาติของตัวแปรต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้โมเดลที่ได้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ .00 ($p = .17$) ค่าอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ .00 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่า

เท่ากับ .00 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .00 แสดงให้เห็นว่าหลังการปรับแก้โมเดลแล้ว ค่านี้ทุกค่ามีค่าที่ดีขึ้น และผ่านเกณฑ์ทุกค่า ถ้าพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ แสดงให้เห็นว่าไม่สามารถปรับแก้ได้แล้ว โมเดลที่ได้จึงมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด ดังนั้น โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะตามสมมติฐานที่ได้จากการปรับแก้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อจิตสาธารณะ พบว่า จิตสาธารณะได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุด จากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม รองลงมาได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะและ ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .80 .16 และ .07 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะมากที่สุด คือตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ รองลงมาได้แก่ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม โดยผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .23 และ .04 ตามลำดับ

นอกจากนี้จิตสาธารณะได้รับอิทธิพลรวมมากที่สุด จากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม รองลงมาได้แก่ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .84 .34 และ .16 ตามลำดับซึ่งตัวแปรทุกตัวแปรมีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะในทิศทางบวก เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) จิตสาธารณะเจตคติต่อจิตสาธารณะ และการสนับสนุนทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .90 .19 และ .05 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดลสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรจิตสาธารณะได้ร้อยละ 90 ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 19 และตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมได้ร้อยละ 5

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลจากการศึกษาได้ ดังนี้

5.2.1 ระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พบว่า ระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก เพราะอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนส่วนใหญ่มีระดับจิตสาธารณะเต็มเปี่ยมพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจช่วยเหลือแก้ปัญหาสังคม เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย

ได้เท่ากับ 3.56 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .43 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 62.58 มีจิตสาธารณะระดับปานกลาง และมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพียงร้อยละ 37.42 ที่มีจิตสาธารณะในระดับสูง โดยที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีจิตสาธารณะ ผลการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่า ระดับจิตสาธารณะมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาพรรณ บินนอก (2551 : 80) ศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (3.56 จากมาตรฐานค่า 5 ระดับ) ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก โดยภาพรวม นิสิตส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 63.47 มีจิตสาธารณะระดับปานกลาง และมีนิสิตเพียงร้อยละ 35.83 ที่มีจิตสาธารณะในระดับสูง ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการพัฒนาส่งเสริมเพื่อยกระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้มีระดับสูงยิ่งขึ้น

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะ

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ซึ่งนำมาจากกรอบแนวคิดที่อธิบายถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจิตสาธารณะ จากนั้นจึงมีการสร้างโมเดลสมมติฐานเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อปรับแก้โมเดล พบว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งในเบื้องต้น โมเดลที่ได้ยังไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับแก้โมเดลความสัมพันธ์ ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม ขอมให้มีความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ข้อมูลในโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยพิจารณาเส้นทางอิทธิพลที่ส่งผลต่อตัวแปรในโมเดล พบว่ามีเส้นทางที่มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ น้อยกว่า 1.96 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตัดตัวแปรออก 1 ตัว คือ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งผู้วิจัยตัดเส้นความสัมพันธ์ออกด้วยคือ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนกับตัวแปรจิตสาธารณะ และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับการรับรู้ความสามารถของตนและตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม กับตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 1 คู่ คือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับเจตคติต่อจิตสาธารณะเมื่อมีการปรับโมเดลแล้ว ส่งผลให้ค่าดัชนีทุกค่ามีความกลมกลืนมากขึ้น พิจารณาจากค่าไค-สแคว์ เท่ากับ 0.00 ($p = 1.00$) ค่าอัตราส่วนไค-สัมพัทธ์หรือ ค่าไค-สแคว์ต่อองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 0.00 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่า 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งดัชนีทุกค่ามีค่าที่ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่า ค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.00 ค่า CFI มี

ค่าเท่ากับ 1 ส่วนค่า RMR และค่า RMSEA มีค่าต่ำกว่า .08ทุกค่าดัชนีผ่านเกณฑ์กำหนด ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าโมเดลสมการโครงสร้างไม่สามารถปรับแก้ได้อีก โมเดลหลังจากปรับแก้จึงมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด ดังนั้นโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธาณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางพบว่า จิตสาธารณะได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุด จากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมรองลงมาได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะและ ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 80 .16และ .07ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะมากที่สุด คือตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ รองลงมาได้แก่ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม โดยผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .23และ .04ตามลำดับ นอกจากนี้จิตสาธารณะได้รับอิทธิพลรวมมากที่สุด จากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม รองลงมาได้แก่ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .84 .34 และ .16ตามลำดับซึ่งตัวแปรทุกตัวแปรมีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะในทิศทางบวก เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) จิตสาธารณะเจตคติต่อจิตสาธารณะ และการสนับสนุนทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .90 .19 และ .05 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดลสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรจิตสาธารณะได้ร้อยละ 90ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 19 และตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมได้ร้อยละ5สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.2.1 ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .16

ผลการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McGuire, 1969 ที่กล่าวว่าความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component) ความรู้สึกทางอารมณ์ (Affective Component) และความพร้อมที่จะกระทำ (Behavioral Intention Component) ส่งผลต่อจิตสาธารณะ เนื่องจากเจตคติต่อจิตสาธารณะ เป็นความรู้สึกของบุคคล ที่จะกระทำหรือไม่กระทำและสิ่งนั้นมีประโยชน์ต่อตนหรือไม่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสิทธิโชค วรานุสันติกูล (2546) กล่าวว่าความรู้สึกของบุคคลต่างอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์และความเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจ

เป็นไปในทางสนับสนุนหรือทางต่อต้านก็ได้ และนอกจากนี้พวงรัตน์ทวีรัตน์ (2538 : 106) ได้กล่าวว่า เป็นความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตามในลักษณะของการประเมินค่า และทฤษฎีความสอดคล้องของ Osgood's Congruity Theory ซึ่งสนใจในเรื่องของแหล่งข่าวที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการเกิดเจตคติ แหล่งข่าวสารสามารถเกิดหรือทำให้เปลี่ยนแปลงเจตคติได้ ผู้รับข่าวสารจะประเมินค่าจากแหล่งข่าวสารและยอมรับข่าวสารนั้นแตกต่างกันกล่าวคือ ข้อความเดียวกันถ้าคนพูดมีสองคน เราเชื่อไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตคติที่เรามีต่อกันสองคนนั้นก่อนว่า มีเจตคติในทางบวกหรือทางลบอีก

เจตคติต่อจิตสาธารณะ เป็นความรู้สึกที่ชี้ไปถึงลักษณะทางจิตใจอารมณ์ของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลอาจจะมีความรู้สึกเหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไปและการแสดงออกของความรู้สึกนั้นสามารถแสดงได้สองทิศทาง ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งการมีจิตสาธารณะนั้นจะต้องมีความรู้สึกที่เป็นทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกลด์ มีความดี (2547) ศึกษาในเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการที่เข้าฝึกอบรมเดือนพฤษภาคม 2547 จำนวน 187 นาย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่เกี่ยวกับเจตคติ คือเพื่อศึกษาปัจจัยภายในจิตลักษณะที่สามารถทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ อันได้แก่เจตคติต่อจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนเองและมีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีจิตลักษณะที่แตกต่างกันจะมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะสูง จะมีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อจิตสาธารณะ จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาสนับสนุนแนวคิดที่ทำให้บุคคลเกิดเจตคติทางบวกต่อสิ่งใดแล้วผลของการกระทำที่แสดงออกมาก็จะออกมาในทางบวกเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับเจตคติของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่อการมีจิตสาธารณะเพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์และยังสอดคล้องกับดวงเดือน พันธุมาวิน (2533: 40) ได้กล่าวถึงเจตคติในแง่ขององค์ประกอบว่า เจตคติหรือทัศนคติ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1. องค์ประกอบด้านความรู้ เป็นองค์ประกอบที่ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นอันดับแรก เป็นความรู้ที่ว่าสิ่งนั้นมีคุณหรือโทษมากน้อยเพียงใด 2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด หมายถึงการรู้สึกชอบหรือไม่พอใจ ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเมื่อบุคคลรู้สึกเกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้ว 3. องค์ประกอบของการพร้อมกระทำ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกเกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้วซึ่งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วรรณดี แสงประทีปทอง (2544:15) ที่ว่า สังคมประชาธิปไตย บุคคลสามารถมีเจตคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่แตกต่างกันไปได้มากแต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องมีการได้รับความคิดเห็นและ

เจตคติที่สอดคล้องกันเพื่อที่ประชาชนจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน เช่น การทำความสะอาดท้องถนนและบ้านเรือนของตนเพื่อช่วยให้อากาศเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การวัดเจตคติของประชาชนนั้นจะได้ข้อมูลนั้นชี้บอกว่า ประชาชนกลุ่มนั้นมีเจตคติที่สอดคล้องกับนโยบายของชาติที่ต้องการความร่วมมือจากประชาชน อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นในการวัดเจตคติจึงอาจแสดงให้เห็นว่า บุคคลมีลักษณะที่เหมาะสมหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ไขเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางโดยเฉพาะแก่ส่วนรวมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวัดเจตคติ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีเจตคติต่อจิตสาธาณะสูงหรือไปเป็นไปในทางบวกย่อมมีจิตสาธาณะสูง ส่วนผู้ที่มีเจตคติต่ำหรือไปในทางลบย่อมมีจิตสาธาณะต่ำ เจตคติเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลเกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่มีต่อสิ่งนั้นเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเกี่ยวกับจิตสาธาณะอย่างมีทิศทางว่าชอบ หรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อจิตสาธาณะ ซึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ

5.2.2.2 ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธาณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ.07 ผลการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Wright(1975) Mischel and Gilligan (1964) ที่มองว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นจิตลักษณะที่มีความสำคัญต่อการเป็นคนดีคนเก่ง ทั้งนี้ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1) ความสามารถคาดการณ์ไกลคือการที่บุคคลสามารถคิดได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคตเข้าใจและมองเห็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างทะลุปรุโปร่ง โดยผู้ที่เข้าใจลักษณะของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างชัดเจนจึงต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูงถึงขั้นนามธรรมการจะเข้าใจสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างชัดเจนอาจเกิดได้ 2 วิธีวิธีแรกคือในกรณีที่สิ่งนั้นเคยเกิดขึ้นก่อนบุคคลนั้นเคยประสบมาก่อนถ้าสิ่งนั้นเกิดขึ้นเป็นครั้งที่สองหรือครั้งต่อไปบุคคลที่มีประสบการณ์ก็จะคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจนมากกว่าผู้ที่ไม่มีความประสบการณ์วิธีที่สองคือการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและถามจากผู้รู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะมีลักษณะอย่างไรการแสวงหาข้อมูลเพื่อเป็นการเตรียมตัวรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จในอนาคตให้มากที่สุด 2) ความเชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เชื่อว่าจะอาจเกิดกับตนเองได้เช่นเดียวกับที่เกิดกับผู้อื่นและ 3) การมองเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในปริมาณที่ไม่ลดลงคือผู้ที่มองเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตัวเขาในอนาคตในปริมาณที่เท่ากันหรืออาจจะมากกว่าที่จะเกิดกับตัวเขาทันทีในปัจจุบันการที่บุคคลจะมีลักษณะมุ่งอนาคตในองค์ประกอบที่สามนี้เกิดจากการที่บุคคลนั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมที่มีความมั่นคงถาวรมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินบิดา

มารดารักษาคำพูดรักษาสัญญานั้นคือเมื่อเป็นเด็กเคยมีประสบการณ์ว่าสิ่งที่คอยนั้นตนได้รับจริงๆ ในที่สุดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนนี้มีความเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยบังคับตนเองให้อดได้รอได้และไม่เลือกที่จะได้รับประโยชน์เล็กน้อยในพื้นที่แต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่หรือสำคัญที่จะตามภายหลังซึ่งจากการศึกษางานวิจัยของ Wright (1975) Mischel and Gilligan (1964) จะเห็นได้ว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อจิตสาธารณะ

ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา หนูรุ่ง (2551:102-103) พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้านโดยการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ.01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต ค่านิยมความเป็นไทยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .108 และ .107 ตามลำดับ เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของธนิศา ทองมีเหลืองและคณะ(2550:91-102)ที่ศึกษาในกลุ่มของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษา อยู่ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 421 คน พบว่า ปัจจัยทางจิต ได้แก่ เอกลักษณะหนึ่งคน ลักษณะมุ่งอนาคต และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความสัมพันธ์ทางระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และยังพบว่าตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตชายมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 43.1 ส่วนตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต -ควบคุมตน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 34.1และงานวิจัยของโกศลมีความดี (2547 : 65-66) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจผลการวิจัยพบว่าข้าราชการตำรวจมีจิตลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนเองโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะงานวิจัยของสุวิมล ชาติธานี(2556:1-2)ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนครได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 720 คน โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับจิตสาธารณะ ละสร้างสมการพยากรณ์พบว่า ปัจจัยที่พยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน นอกจากนี้ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนยังส่งผลกับการสนับสนุนทางสังคมเช่นงานวิจัยของจุ

เดือน พันธุมนาวิน (2547) วิจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคม ของหัวหน้าในสถานีนอามัยตำบล การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational-Comparative Study) ซึ่งพบผลการวิจัยที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1. จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและงบประมาณ และพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคม และสามารถทำนายพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมทั้ง 4 ด้านนี้ ตามลำดับ ได้สูงสุดในกลุ่มหัวหน้าที่สถานีนอามัยอำเภอเมือง คือ 48.8, 49.0, 50.8 และ 59.3 โดยสรุปแล้วตัวทำนายที่สำคัญที่สุดของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมทั้งหลายเหล่านี้ คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง วิถีชีวิตแบบพุทธ ผลการปฏิบัติงานของลูกน้อง และประสบการณ์ทางสังคมของหัวหน้า 2. ผลการวิจัยสนับสนุนทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ โดยปรากฏว่าทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า สามารถเพิ่มอำนาจการทำนายพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมทั้งสี่ตัวแปร นอกเหนือจากเมื่อจิตลักษณะตัวอื่นๆ อีก 4 ตัว คือ สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ได้ร่วมกันทำนายไปแล้วโดยในพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคม ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้ามีพลังของการทำนายที่เพิ่มขึ้น ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอยู่ระหว่าง 15.2 ถึง 20.2 แต่เมื่อทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมมารวมกับจิตลักษณะอีกสี่ตัวข้างต้น สามารถทำนายพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมได้ 32.9 ถึง 45.8

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนย่อมมีจิตสาธารณะปัจจัยจิตลักษณะประเภทหนึ่งของคุณกลในการคาดการณ์มองเห็นผลดี ผลเสีย ที่เกิดขึ้นในอนาคต และวางแผนปฏิบัติ ควบคุมตนให้อุดได้รอได้ และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือกระทำในสิ่งที่เหมาะสมระยะยาว เพื่อไปสู่เป้าหมาย นอกจากนี้ยังส่งผลต่อเจตคติต่อจิตสาธารณะและส่งผลกับการสนับสนุนทางสังคมอีกด้วย

5.2.2.3 ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนไม่มีอิทธิพลส่งผลต่อตัวแปรในโมเดล

ผลการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนไม่มี ความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของโกศลมีความดี (2547 : 65-66) ได้ศึกษาวิจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจผลการวิจัยพบว่า

ข้าราชการตำรวจมีจิตลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือเจตคติต่อจิตสาธารณะการรับรู้ความสามารถของตนลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะและจากการศึกษายังพบว่าข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือการรับรู้วัฒนธรรมองค์การการรับรู้ความสามารถของตนการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะ โดยการรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ร้อยละ 55.9 ซึ่งตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุดคือการรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .663$) รองลงมาคือการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ($\beta = .179$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจเช่นกัน

สรุปได้ว่า ผู้วิจัยจึงมีความเห็นควรตัดตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนออกจากโมเดลเนื่องการรับรู้ความสามารถของตน ไม่มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะและตัวแปรใดในโมเดล

5.2.2.4 การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.80

ผลการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Thoits (1982:146) ได้กล่าวว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ความต้องการพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก การยอมรับ ยกย่อง การเห็นคุณค่า การเป็นเจ้าของ ความมีชื่อเสียงและความปลอดภัย และการสนับสนุนทางสังคม แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1. ความช่วยเหลือด้านอารมณ์และสังคม เช่น การได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ ความเข้าใจ การได้รับการยอมรับ การเห็นคุณค่าจากสิ่งที่เป็นที่รักและรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 2. การได้รับการช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งของ เงินทอง หรือบริการ ที่ทำให้บุคคลที่ได้รับการสนับสนุนนั้นสามารถทำตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบได้ตามปกติ 3. ความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร คือ การให้ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรม การกระทำของบุคคล และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Welss (1982) ได้กล่าวว่าการสนับสนุนทางสังคมแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ 1) ความใกล้ชิด ช่วยให้บุคคลรู้สึกปลอดภัย 2) การมีส่วนร่วมในสังคม ทำให้บุคคลรู้สึกมีเป้าหมาย และได้รับการยอมรับจากกลุ่ม 3) พฤติกรรมดูแลรับผิดชอบ เป็น

การสนับสนุนที่ผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบต่อความเจริญเติบโตและสุขภาพของผู้เยาว์ 4) การได้รับการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อนเมื่อบุคคลมีความสามารถแสดงบทบาทอาจจะเป็นบทบาทในครอบครัวหรือในอาชีพถ้าคนเราไม่ได้รับการยอมรับจะทำให้ความเชื่อมั่นและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง 5) การได้รับความช่วยเหลือเป็นการได้รับความช่วยเหลือคำแนะนำการชี้แนะหรือได้รับกำลังใจเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Dean and Lin (1987) การสนับสนุนทางสังคมเป็นสิ่งที่ป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม ความช่วยเหลือเป็นรูปธรรม เช่น ความช่วยเหลือที่เป็นสิ่งของ ทุนทรัพย์ และส่วนความช่วยเหลือที่เป็นนามธรรม เช่น การยอมรับ ความเข้าใจ จากแนวคิดเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ

ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมสอดคล้องกับงานวิจัยของส่วนงานวิจัยของสุวิมลชาติขำนิ(2556:1-2) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบขั้นบันได (Stepwise Mutiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 720 คน โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองโดยนงลักษณ์ เขียวงาม (2553:101-108) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 580 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีจิตสาธารณะในระดับดี ร้อยละ 75.30 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวร้อยละ 93.30 มีความรับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 94.50 และมีความรับผิดชอบต่อตนเองร้อยละ 98.30 ซึ่งสถาบันครอบครัวเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานวิจัยของโกศลมีความดี (2547 : 65-66) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจผลการวิจัยพบว่าข้าราชการตำรวจมีจิตลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือเจตคติต่อจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนเองลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนเองโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะและจากการศึกษาพบว่าข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือการรับรู้วัฒนธรรมองค์การการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะโดย

การรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิต
 สาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ร้อยละ 55.9 ซึ่งตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการมีจิต
 สาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุดคือการรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .663$) รองลงมาคือ
 การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ($\beta = .179$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของ
 ข้าราชการตำรวจเช่นกัน ส่วนงานวิจัย ฌฐนิชากร ศรีบริบูรณ์(2550) ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิง
 สาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จิตอาสาของนักเรียนมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การช่วยเหลือ
 ผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา ละมีตัวชี้วัดทั้งหมด 7 ตัว คือการช่วยแนะนำสิ่ง
 ที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อื่น การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น การสละเงิน
 แรงกาย เพื่อผู้อื่น และสังคม การสละเวลา และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่สังคม การสนใจ
 ในปัญหาและการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งนำเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม และการร่วมพัฒนา
 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย และพบว่า นักเรียน
 มัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลจิตอาสา มี 6
 ด้าน คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน/ครู เพื่อน สังคม/ชุมชน และด้านสื่อสารมวลชน
 และโมเดลที่พัฒนาขึ้นมามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะ โดยการที่
 สมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่บุคคลทางด้านอารมณ์
 ความรู้สึกรับปฏิบัติเช่นการให้ความรักความเข้าใจกำลังใจการช่วยเหลือการดูแลเอาใจใส่การยก
 ย่องเห็นคุณค่าและการสนับสนุนในเรื่องการทำงานรวมถึงการช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ นอกจากนี้
 การสนับสนุนทางสังคมยังมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อจิตสาธารณะอีกด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อวัดระดับ และเพื่อทำการ
 วิเคราะห์ตรวจสอบ โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาล
 เมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ระดับจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล
 เรือน พบว่า ระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยได้เท่ากับ 3.56 และโดยมีค่า
 เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .43 และยังพบว่า ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพล
 ทางตรงต่อจิตสาธารณะมากที่สุด รองลงมาได้แก่ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะและ ตัวแปรลักษณะ
 มุ่งอนาคต-ควบตน อาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะสำเร็จได้

นั้นอาจมีผลมาจากการสนับสนุนทางสังคมเพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนดีมากยิ่งขึ้นนั้นศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหรือหัวหน้าศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนแก่สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และทำให้เกิดการการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานและการสนับสนุนจากประชาชน ให้มีการสนับสนุนอยู่เสมอ และก็มีกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ในงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ หัวหน้าศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางในการส่งเสริมให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีจิตสาธารณะต่อการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นและพัฒนาไปสู่ทัศนคติทางบวกของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีต่อ

งาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่นหรือองค์กรอื่นด้วย ซึ่งอาจจะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากตัวแปรอื่น เช่น แรงจูงใจในการทำงานจิตอาสา เจตคติต่อการทำงานอาสา คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพมาร่วมด้วย รวมถึงควรมีการศึกษาและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ที่ลักษณะงานที่มีความสำคัญต่อบุคคลส่วนมาก เช่น แพทย์ พยาบาล โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากรที่มีความแตกต่างกัน โดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ (Multiple group structural equation model) เพื่อตรวจสอบข้อค้นพบว่า มีความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากรซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำผลการวิจัย ไปใช้ในการหาแนวทางพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละองค์กรมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กนิษฐา นิตน์พัฒนาและคณะ. (2541). **จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. (2549). **คู่มือการพัฒนากระบวนการความปลอดภัยให้กับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผังเมืองรวม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ อสาธิตศึกษาดินแดนกรมการปกครอง.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2550). **คู่มือการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน สำหรับประชาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เกษตรและสหกรณ์.
- กัลป์ยกร วรกุลตั้งฐานิย์. (2551). รายงานวิจัย เรื่องการรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กุลทิพย์ ศาสตรระรุจิ. (2551). การถอดบทเรียนกระบวนการสื่อสารของกลุ่มเยาวชนในจิตสำนึกสาธารณะ. รายงานผลการวิจัย โครงการวิจัยชุด “การสื่อสารจิตสำนึกสาธารณะ”. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). **จอมปราชญ์นักการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมีเดีย.
- โกศล มีความดี. (2549). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โกสินทร์ เกษทอง. (2534). **คำบรรยายการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หลักสูตรการศึกษาวิชา ยุทธศาสตร์ วันที่ 14 สิงหาคม 2534 ณ วิทยาลัยการทัพบก**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการทัพบก.
- คอลลิก บุสะมัญญ. (2538). **จิตลักษณะและปัจจัยทางชีวสังคมบางประการที่มีผลต่อการยอมรับนโยบายทางการศึกษาด้วยการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยของเด็กนักเรียนไทยมุสลิมในจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- งามตา วรินทร์. (2540). เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมเชิงปฏิบัติการรุ่นที่ 2 ครั้งที่ 2 เรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย : การพัฒนาเค้าโครงวิจัยและเทคนิคการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตนา ยูนิพันธ์. (2529). การพึ่งพาห้วางกัน. วารสารสงขลานครินทร์.
- จินตนา บิลมาศและคณะ. (2529). คุณลักษณะข้าราชการพลเรือน. รายงานการวิจัยสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงานก.พ.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ช่อทิพย์ บรมชนรัตน์และคณะ. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านณศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. (2542). บทสัมภาษณ์ Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนสังคมไทย. วารสารสื่อพลัง.
- ชาย โพธิ์สีดา และคณะ. (2540). รายงานการวิจัยเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษารายกรณี กรุงเทพฯ ในสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูชัย สุภาวงศ์และคณะ. (2540). ประชาสังคมกับการพัฒนาสุขภาพ : บทวิเคราะห์ทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยการศึกษาภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐยา ลือชากิตติกุล. (2546). ลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านบริการของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (มหาชน) ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : สถาบันการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ชนิดา ทงมีเหลือง และคณะ. (2550). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**.วารสารพฤติกรรมศาสตร์.
- ธรรมบุญ เขาวะวนิชย์. (2543). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้บริการประชาชนของข้าราชการตำรวจ โดยศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจนครบาล**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(การจัดการ โครงสร้างสวัสดิการสังคม).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2536). **สังคมเข้มแข็ง**. กรุงเทพฯ: มิ่งมิตร.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2549). **การจัดเจตคติ(Measurement of Attitude)**.อุบลราชธานี :วิทยาอเฟเขต การพิมพ์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิשראל : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมี เต็ดอนันต์กุล. (2539). **ผลการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยต่อการเปลี่ยนเจตคติต่อประชาธิปไตย**.ปริญญาโท วิทยาลัยศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต พฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์.
- บุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์. (2528). **สังคมวิทยาการแพทย์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ประทีป จินนี่. (2539). **ผลการเตือนตนเองต่อการรับรู้ความสามารถของคนที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ**.สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเทือง สิทธิพงษ์. (2512). **การปกครองภัยฝ่ายพลเรือน**. บทความเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ประเวศ วะสีและคณะ. (2542). **ยุทธศาสตร์แก้วิกฤตชาติ**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชน.
- พจน์ จีระบลกิจ. (2543). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามอุดมคติตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจในจังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการ โครงสร้างสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2553). **กายหายใจไม่หายทุกข์**.กรุงเทพฯ : พระพุทธศาสนาประกาศ.
- พระมหาจันทร์ธรรม อินทร์เกิด. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมกับประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญูในเขตกรุงเทพมหานคร**.ปริญญาโท วิทยาลัยศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิชิต ตันติศักดิ์. (2544). **บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลนครเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พริยานิลมาตร. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด**.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรมและสังคมสัญจร. (2543). **สำนักไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพมหานคร
- ภัสรา จารุสุสิทธิ์. (2542). **ปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงานและการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน การรับรู้ความสามารถด้านการจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข**.วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (การบริหารการพยาบาล).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มยุรฉัตร สุขดำรงค์. (2547). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานสินค้าอย่างมีความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สินเชื่อ บมจ. ธนาคารกรุงไทย**. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยศวรณ นิพัฒน์ศิริผล. (2541). **ปัจจัยด้านบุคคลและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกรพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในหออภิบาลผู้ป่วยหนักในโรงพยาบาลของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธนา วรณปิติ. (2542). **สำนักพลเมืองความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาสังคม**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสม์ : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสภา.
- เรียม ศรีทอง. (2542). **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**.กรุงเทพฯ :เซิร์ดเวฟเอดดูเคชั่น จำกัด.
- ล้วน สายยศและอังคณาสายยศ. (2539). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2547). **รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว**.เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2544). **เจตคติ: แนวคิด วิธีการวัดและมาตรวัด**.นนทบุรี: แชนงวิชาการ วัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). **ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเองและบุคลิกภาพ ที่ส่งผลการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง**.ปริญญาานิพนธ์ วท.ค.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร โธม.
- วิภาพันธ์ ก่อเกียรติขจร. (2544). **สรุปสถานการณ์สังคมไทย 2539 : มุมมองและข้อเสนอจาก เครื่องข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2553). **จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย**.วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎิบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิรติ ปานศิลา. (2542). **การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะและการรับรู้เกี่ยวกับบทบาท ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณะสุขระดับตำบลในภาคเหนือของ ไทย**.ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎิบัณฑิต.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาน มิตร.
- วิลาวณิชย์ ภูมมัง. (2539). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสมุนไพรของเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์**. ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาศลักษณ์ ชัชวาลี. (2542). **ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของคนที่มื่อต่อ แรงจูงใจภายในนักเรียน**.สถาบันพฤติกรรมศาสตร์.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ.
- ศรีประภา เพชรมีศรี. (2543). **สิทธิพลเมืองและความรับผิดชอบสาธารณะพลเมืองไทยจุดเปลี่ยน ศตวรรษ**.สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- ศักดิ์ สุนทรเสถียร. (2531). **เจตคติ**.กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนา.
- สมโชค เจริญการ. (2553). **เด็กและเยาวชนกับจิตสาธารณะ (Public Mind)**. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน2558, จาก <http://www.oknation.net/blog/somchoke101/2010/01/21/entry-1.html>.
- สมคุณ ชาญนวงศ์. (2533). **การศึกษาคุณลักษณะทางจิตใจของประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ มีระดับการพัฒนาต่างกัน**.ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สมพร กฤษณพิพัฒน์. (2541). **ปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ : กรณีศึกษา ข้าราชการตำรวจสังกัดกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษกองบัญชาการตำรวจนครบาล.วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการโครงสร้างสวัสดิการสังคม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.**
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2539). **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2549). **จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมเชิงพุทธ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.**
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). **วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.**
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา. (2553). **แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา 2553-2557** สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2558, จาก<http://61.19.54.141/ska/download/plan%20pp53.htm.html>.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2539). **การจัดการพฤติกรรมมนุษย์. กรุงเทพฯ : บั๊กแบงก์.**
- สุคนธ์ธา เสงี่ยมเจริญและคณะ. (2555). **การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. การวิจัยและสถิติทางการศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สุชา จันทร์เอม. (2544). **จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่13. กรุงเทพฯ.**
- สุดาพรรณ บินนอก. (2551) **โมเดลเชิงสาเหตุจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การวิจัยการศึกษา.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สุริยะ พันธุ์ดี. (2536). **ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียนกับจิตลักษณะและพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ. (2540). **ประชาสังคมกับการพัฒนาสุขภาพ.กรุงเทพฯ : บริษัท ดีไซร์ จำกัด.**

- สุวิมล ชาติชำนาญ. (2555). **ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6:ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร.**วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุวิมล ติรกันันท์. (2543). **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หฤทัย อาจปฐ. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล.**วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต(พยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิสร บำรุงญาติ. (2550).**การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศึกษากรณีของอำเภอเขาสมิงจังหวัดตราด.**รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนิสสา จรัสศรี. (2541).**ลักษณะทางพุทธและพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวี ของพยาบาลวิชาชีพในโรงเรียนพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อนุชาติ พวงสำลี. (2543). **พลเมืองไทยจุดเปลี่ยนศตวรรษ.** กรุงเทพฯ : สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- อนุชาติ พวงสำลีและวีรบุรณ วิสารทสกุล. (2540).**ประชาสังคม: คำ ความคิดและความหมาย.** กรุงเทพฯ:สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อนงก เหล่าธรรมทัศน์. (2542) . **อ่านและสอนที่อ่อนห่น ฮอปกินส์.**กรุงเทพฯ: สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- อัญชลิภา ผิวเพชร. (2555).**ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.**วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อิศรัฎฐ์ รินไธสง. (2555). **การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) : ทฤษฎีแนวคิดการประยุกต์ใช้ในการวิจัยด้วย LISREL.** สงขลา : สาขาวิชาการบริหารและการจัดการทางการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ.

- อิสริยา สดมณี. (2546). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของตำรวจท่องเที่ยวในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- แอนนา จุมพลเสถียร. (2551). รายงานผลการวิจัย เรื่อง **การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสาธารณะและความเห็นด้านเครื่องมือสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มวัยทำงาน**. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Bandura A. (1986). **Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory**. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice – Hall, Inc.
- Hilgard, Ernest R. (1962). **Introduction to Psychology**. 3d rd. New York : Harcourt, Brace & World Inc.
- Mischel , W. (1974). **Processes in Delay of Gratification**, In L. Berkowitz (ed) **Advances in Experimental Social Psychology** . Vol.7 pp.249-293 . New York : Academic Press.
- Thoits, P.A. (1982). **Conceptual Methodological and Theoretical Problem in Studying Social Support as a Buffer against Life Strees**. Journal of Health and Behavior. June 23(3) : 145-159.
- Watson, G. & Johnson, D.W. (1972). **Social psychology: issues and insights Philadelphia** : J. B. Lippincott.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

- รองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ วุฒิการศึกษา Cert. Professional Management
Universiti Teknologi Malaysia
(ศส.บ.) สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
(รป.ม.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตำแหน่งผู้อำนวยการหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ธรรมสังการ วุฒิการศึกษา (วท.ด) สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม (พมส.) ภาควิชาสารัตถ
ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ดร.ผายนี้อย์ช. บุญพันธ์ วุฒิการศึกษา Ph.D.(Political Science) ,2015
University of Waikato, New Zealand,2558
ตำแหน่ง อาจารย์รัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการ
จัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- รองศาสตราจารย์พสุ สัตถาภรณ์ วุฒิการศึกษา ศส.บ(เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Cert.in Agricultural
Marketing U.S.A. รปม.(รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตำแหน่ง รองอธิการบดี
อวุโส มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

เรื่องโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมืองในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การให้ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยซึ่งจะมีคุณค่าต่อการนำไปเป็นข้อมูลสู่การพัฒนาจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่อไป คำชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถามมีดังนี้

1. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อจิตสาธารณะ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตน

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

2. โปรดอ่านคำจำกัดความในการวิจัยและอ่านคำชี้แจงแต่ละส่วนก่อนการตอบแบบสอบถาม

3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกส่วนและทุกข้อ โดยแสดงความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

4. ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้นและจะเก็บเป็นความลับอย่างเคร่งครัดผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณางค์ มาศิริ

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

คำชี้แจง แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะเพื่อวัดระดับการมีจิตสาธารณะ ขอให้ท่านอ่านข้อความ และทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน มากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับความจริงที่สุด

4 หมายถึง ระดับความจริง

3 หมายถึง ระดับไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ระดับไม่จริง

1 หมายถึง ระดับไม่จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม					
1.	ท่านเห็นด้วยกับประโยคที่ว่า “โกงบ้างไม่เป็นไรขอให้ทำงานมีผลงาน”					
2.	สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ในปัจจุบันอยู่ในภาวะไม่ปกติ					
3.	ปัญหาของเด็กกำพร้าเป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาประเทศ					
4.	ท่านรับรู้ว่ามีปัญหาจำนวนมากที่เกิดขึ้นในสังคม					
5.	ปัญหาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ไม่ได้มีผลกระทบต่อตัวท่าน					
6.	ท่านรู้สึกเฉยๆ ต่อปัญหาต่างๆ ในสังคมที่ไม่เกี่ยวข้องกับท่าน					
7.	ปัญหาในสังคมไม่รุนแรงถึงขั้นต้องดำเนินการแก้ไข					
	ด้านความรัก เอื้ออาทร สามัคคี					
8.	ท่านปรารถนาดีต่อผู้อื่น					
9.	ท่านเห็นว่าสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ต้องช่วยกันรักษา					
10.	ความรักสามัคคีกันจะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมือ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11.	ท่านไม่ชอบผู้อื่นที่มีนิสัยแตกต่างจากท่าน					
12.	ท่านรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แม้ว่าไม่เห็นด้วยในความคิดเห็นนั้น					
13.	ท่านมักหาวิธีเพื่ออยู่ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน					
14.	ท่านมีคู่กรณีที่ท่านไม่ชอบหน้าจำนวนหลายคน					
	ด้านการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ปัญหา สถานการณ์ในสังคม					
15.	ปัญหาหลายอย่างในสังคมเกิดจากครอบครัว					
16.	ท่านสามารถหาสาเหตุของปัญหาในสังคมได้					
17.	ปัญหาหนึ่งๆ ส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่นๆ					
18.	ท่านพยายามหาทางออกให้กับปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง					
19.	ท่านชอบวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม					
20.	ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นๆ เพื่อหาสาเหตุ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม					
21.	ท่านไม่สามารถอธิบายถึงปัญหาในสังคมได้					
22.	ท่านสามารถหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาในสังคมได้					
	ด้านการลงมือกระทำ					
23.	ท่านร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง					
24.	ท่านเสียสละเพื่องาน อปพร.					
25.	ท่านได้กระทำในสิ่งที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมตามกำลังความสามารถของท่าน					
26.	ท่านได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคมด้วยความเต็มใจ					
27.	ท่านอุทิศเวลาในการเป็นอาสาสมัครทำงานเพื่อสังคม					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
28.	ท่านร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน					
29.	ท่านได้มีส่วนขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสังคม					
30.	ท่านไม่เต็มใจที่จะทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
	ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม					
31.	ท่านทำงานร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมพัฒนาสังคมด้วยความเต็มใจ					
32.	ท่านร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสังคม					
33.	สมาชิกในกลุ่มของท่าน มีการตั้งวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน					
34.	ท่านเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่น ที่จะทำงานเพื่อสังคม					
35.	ท่านมักจะมีความเห็นขัดแย้งกับสมาชิกในกลุ่มที่ทำงานร่วมกัน					
36.	ท่านยอมรับในกฎระเบียบของกลุ่ม ชมรม หรือองค์กร					
37.	ท่านยอมรับในวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ชมรม หรือองค์กร					
38.	ท่านแนะนำผู้อื่นให้เข้าร่วมอาสาทำงานเพื่อสังคม					
39.	ท่านติดต่อสื่อสารกับเพื่อน กลุ่ม หรือองค์กรต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกัน					
40.	ท่านร่วมทำงานกับองค์กรของรัฐหรือเอกชนเพื่อช่วยเหลือสังคม					

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อจิตสาธารณะ

คำชี้แจง แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อจิตสาธารณะเพื่อวัดระดับการมีเจตคติต่อจิตสาธารณะของท่านขอให้ท่านอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับความจริงที่สุด

4 หมายถึง ระดับความจริง

3 หมายถึง ระดับไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ระดับไม่จริง

1 หมายถึง ระดับไม่จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น					
		5	4	3	2	1	
1.	ด้านความรู้เชิงประเมินค่า						
	ท่านเป็นผู้นำในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่น ช่วยจัดงานวันเด็ก เลี้ยงอาหาร มอบรางวัลและของขวัญ						
	2.	ท่านเต็มใจที่อาสาไปอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย การระวังป้องกันตนเองให้พ้นจากอาชญากรรมแก่เด็กนักเรียนและประชาชนทั่วไปตาม โอกาส					
	3.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการใช้อาวุธปืน					
	4.	ท่านสามารถให้งานเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องต่างๆในสำนักงาน					
	5.	ท่านสามารถทำเอกสารราชการและนำเสนอผู้บังคับบัญชา					
	6.	ท่านนำความรู้ในการกู้ชีพกู้ภัยไปใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน					
7.	ท่านคิดว่า การได้เรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยเป็นผลดีต่อตนเองและครอบครัว						
	ด้านความรู้สึกทางอารมณ์						
8.	ระหว่างไม่ปฏิบัติหน้าที่ หากพบเห็นผู้อื่นที่เดือดร้อน ท่านยินดีที่จะเข้าไปช่วยเหลือ						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
9.	ท่านเบื้องหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น					
10.	เมื่อพบเห็นทรัพย์สินสาธารณะเสียหาย ท่านยินดีที่จะแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ					
11.	เมื่อออกเวรกลางคืน ท่านรู้สึกสะดวกที่จะกลับมาสวมเสื้อในวันรุ่งขึ้น					
12.	บางครั้งเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน ที่อาวุธปืนของท่านเสียหาย ท่านพอใจที่จะสับเปลี่ยนชิ้นส่วนของทางราชการมาใช้ก่อน					
	ด้านความพร้อมที่จะกระทำ					
13.	ท่านเช็คสภาพรถของทางราชการให้พร้อมต่อการใช้งานเสมอ					
14.	ท่านรับการฝึกอบรมซ้อมแผนการป้องกันภัยสมำเสมอ					
15.	เมื่อเสร็จจากการตั้งด่านตรวจ ท่านจะเก็บอุปกรณ์ต่างๆเข้าที่เพื่อสะดวกต่อใช้งานในภายหลัง					
16.	ท่านพร้อมที่จะปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน					
17.	ท่านยินดีให้การต้อนรับแก่ประชาชนที่เข้ามาติดต่อ					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

คำชี้แจง แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เพื่อวัดระดับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนของท่านขอให้ท่านอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับ จริงที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับจริง
- 3 หมายถึง ระดับไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ระดับไม่จริง
- 1 หมายถึง ระดับไม่จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านความสามารถคาดการณ์ไกล					
1.	ท่านจะจัดเตรียมเครื่องแบบให้พร้อมในตอนเย็นทุกวัน เพื่อที่จะได้ไม่เสียเวลาในตอนเช้า					
2.	หลังเลิกงาน ท่านจะช่วยเก็บอุปกรณ์ต่างๆ เข้าที่ เพื่อครวหน้าจะได้นำมาใช้สะดวกขึ้น					
3.	ท่านพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน					
4.	ท่านจัดเอกสารเพื่อพร้อมสำหรับการประชุมในวันรุ่งขึ้น					
5.	ท่านสามารถวางแผนการปฏิบัติกิจวัตรไว้ล่วงหน้า					
	ด้านความเชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
6.	ท่านมักเสียกำลังใจ ถ้าทำงานเสร็จแล้วมีผู้อื่นแอบอ้างเอาผลงานไป					
7.	ท่านคิดก่อนจะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น					
8.	ท่านออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายพร้อมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
9.	ท่านคิดว่าท่านปฏิบัติงานดีผลงานก็ออกมาดี					
10.	เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินท่านจะปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้					
	ด้านการมองเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต					
11.	ท่านยินดีบริจาคเงินหรือสิ่งของให้แก่ผู้ที่ขาดแคลนนำไปใช้					
12.	การทำความคิดไม่ควรหวังผลตอบแทน					
13.	การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ๆ					
14.	ท่านจะไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้ จนกว่าจะได้รับอนุญาตเสียก่อน					
15.	ท่านจะให้ความสำคัญกับการวางแผนปฏิบัติงานทุกครั้งเพื่อป้องกันความผิดพลาด					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตน

คำชี้แจง แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน เพื่อวัดระดับการรับรู้ความสามารถของตนของท่านขอให้ท่านอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย V ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับความมั่นใจ มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความมั่นใจ มาก

3 หมายถึง ระดับความมั่นใจ ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความมั่นใจ น้อย

1 หมายถึง ระดับความมั่นใจ น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านความคาดหวังในความสามารถ					
1.	ท่านตระหนักว่าท่านสามารถทำงานที่ยากได้					
2.	ท่านสามารถทำงานที่มีความสลับซับซ้อนได้					
3.	ท่านมั่นใจว่าจะดูแลอุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพเดิม					
4.	ท่านมั่นใจว่าจะรับผิดชอบต่อหน้าที่ตามที่อาสาไว้					
5.	ท่านสามารถดูแลรถของทางราชการไม่ให้ได้รับความเสียหาย					
6.	หากพบสิ่งของมีค่าของผู้อื่น ท่านจะนำไปประกาศตามหาเจ้าของ					
7.	เมื่อเสร็จภารกิจท่านจะช่วยกันปิดไฟ ปิดแอร์ เพื่อช่วยประหยัดค่าไฟฟ้า					
8.	ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในทางปฏิบัติได้					
9.	ท่านมั่นใจในความสามารถของตนในการปฏิบัติภารกิจ					
10.	ท่านมั่นใจว่าจะสามารถดูแลความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบได้					
	ด้านความคาดหวังในผลของการกระทำ					
11.	เมื่อช่วยเหลือผู้อื่นท่านมักจะได้รับความขอบคุณอยู่เสมอ					
12.	ท่านมั่นใจว่าการทำดีได้ดี					
13.	ท่านจะปิดเสียงโทรศัพท์ทุกครั้งที่เข้าห้องประชุมเพื่อไม่ส่งเสียงรบกวนต่อบุคคลอื่น					
14.	เมื่อพบเห็นผู้อื่นเดือดร้อน ท่านมีความมั่นใจที่จะเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่น					
15.	ท่านปฏิบัติหน้าที่ดี จนได้รับคัดเลือกเป็น อปพร. ดีเด่น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
16.	ท่านมั่นใจว่าสามารถดูแลความสงบเรียบร้อยของชุมชน					
17.	ท่านมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ จนบรรลุตามเป้าหมาย					
18.	หลังจากออกเวรคืน ท่านจะนำรถของราชการ ไปคืนเพื่อให้ผู้อื่นได้ใช้ต่อ					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

คำชี้แจง แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม เพื่อวัดระดับการสนับสนุนทางสังคมของท่าน ขอให้ท่านอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย V ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มาก
- 3 หมายถึง ระดับความเห็น ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความเห็น น้อย
- 1 หมายถึง ระดับความเห็น น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านการสนับสนุนทางด้านครอบครัว ท่านได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการปฏิบัติหน้าที่					
2.	ท่านได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน					
3.	ท่านได้รับคำแนะนำจากคนในครอบครัวที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน					
4.	คนในครอบครัวเข้าใจในการที่ท่านทำงานเป็นครอบครัว อบอุ่น.					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5.	คนในครอบครัวแสดงความเห็นอกเห็นใจเมื่อยามที่ท่านมี ปัญหาในการทำงาน					
6.	คนในครอบครัวบอกว่า การทำงาน อปพร. เป็นสิ่งที่ดี					
7.	คนในครอบครัวเห็นว่า ท่านมีสิ่งดีหลายอย่างที่ให้กับผู้อื่น					
8.	คนในครอบครัวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา และช่วยเหลือสังคม					
	ด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน					
9.	ท่านรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานในการ ทำงาน					
10.	ท่านรู้สึกว่าได้รับการส่งเสริมจากเพื่อนร่วมงานในการทำงาน					
11.	ท่านรู้สึกว่าได้รับกำลังใจจากเพื่อนร่วมงานในการทำงาน					
12.	ท่านรู้สึกว่าได้รับการเอาใจใส่จากเพื่อนร่วมงานในการทำงาน					
13.	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนร่วมงานในการทำงาน					
14.	ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานว่าสมาชิกที่ดีของ หน่วยงาน					
	ด้านการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา					
15.	ท่านรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในการ ทำงาน					
16.	ท่านรู้สึกว่าได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชาในการทำงาน					
17.	ท่านรู้สึกว่าได้รับกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาในการทำงาน					
18.	ท่านรู้สึกว่าได้รับการเอาใจใส่จากผู้บังคับบัญชาในการทำงาน					
19.	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้บังคับบัญชา					
20.	ท่านได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติ หน้าที่ที่รับผิดชอบ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
21.	ท่านได้รับคำแนะนำและการชี้แนะแนวทางปฏิบัติทุกครั้งที่มีการอบรมจากผู้บังคับบัญชา					
	ด้านการสนับสนุนจากประชาชน					
22.	ท่านรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในการทำงาน					
23.	ท่านรู้สึกว่าได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการทำงาน					
24.	ท่านรู้สึกว่าได้รับกำลังใจจากประชาชนในการทำงาน					
25.	ท่านรู้สึกว่าได้รับการเอาใจใส่จากประชาชนในการทำงาน					
26.	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากประชาชนในการทำงาน					

ภาคผนวก ค

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) ของแบบสอบถามวิจัย เรื่องโมเดลเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง ในอำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัย ด้านจิตสาธารณะ

รายชื่อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				จำนวนข้อที่ สอดคล้อง	ค่า I-CVI
	1	2	3	4		
1.	1	1	0	0	2	0.50
2.	1	1	1	1	4	1.00
3.	1	1	1	1	4	1.00
4.	1	1	1	1	4	1.00
5.	1	1	1	1	4	1.00
6.	1	1	1	1	4	1.00
7.	1	1	1	0	3	0.75
8.	1	1	1	1	4	1.00
9.	1	1	1	1	4	1.00
10.	1	1	1	1	4	1.00
11.	1	1	1	0	3	0.75
12.	1	1	1	1	4	1.00
13.	1	1	1	1	4	1.00
14.	1	1	1	0	3	0.75
15.	1	1	1	1	4	1.00
16.	1	1	1	1	4	1.00
17.	1	1	1	1	4	1.00
18.	1	1	1	1	4	1.00
19.	1	1	1	1	4	1.00
20.	1	1	1	1	4	1.00
21.	1	1	1	0	3	0.75

รายชื่อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				จำนวนข้อที่ สอดคล้อง	ค่า I-CVI	
	1	2	3	4			
22	1	1	1	1	4	1.00	
23	1	1	1	1	4	1.00	
24	1	1	1	1	4	1.00	
25	1	1	1	1	4	1.00	
26	1	1	1	1	4	1.00	
27	1	1	1	1	4	1.00	
28	1	1	1	1	4	1.00	
29	1	1	1	1	4	1.00	
30	1	1	1	1	4	1.00	
31	1	1	1	1	4	1.00	
32	1	1	1	1	4	1.00	
33	1	1	1	1	4	1.00	
34	1	1	1	1	4	1.00	
35	1	1	1	1	4	1.00	
36	1	1	1	1	4	1.00	
37	1	1	1	1	4	1.00	
38	1	1	1	1	4	1.00	
39	1	1	1	1	4	1.00	
40	1	1	1	1	4	1.00	
	S-						0.96
	CVI/AVE=						
	S-						0.86
	CVI/UA=						

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัย
ด้านเจตคติต่อจิตสาธารณะ

รายชื่อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				จำนวนข้อที่ สอดคล้อง	ค่า I-CVI	
	1	2	3	4			
1.	1	1	1	1	4	1.00	
2.	1	1	1	1	4	1.00	
3.	1	1	1	0	3	0.75	
4.	1	1	1	1	4	1.00	
5.	1	1	1	0	3	0.75	
6.	1	1	1	1	4	1.00	
7.	1	1	1	1	4	1.00	
8.	1	1	1	1	4	1.00	
9.	1	1	1	1	4	1.00	
10.	1	1	1	1	4	1.00	
11.	1	1	1	0	3	0.75	
12.	1	1	1	1	4	1.00	
13.	1	1	1	0	3	0.75	
14	1	1	1	1	4	1.00	
15	1	1	1	1	4	1.00	
16	1	1	1	1	4	1.00	
17	1	1	1	1	4	1.00	
	S-					CVI/AVE=	0.94
	S-					CVI/UA=	0.76

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัย ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุม
ตน

รายชื่อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				จำนวนข้อที่ สอดคล้อง	ค่า I-CVI
	1	2	3	4		
1.	1	1	1	0	3	0.75
2.	1	1	1	1	4	1.00
3.	1	1	1	1	4	1.00
4.	1	1	1	1	4	1.00
5.	1	1	1	1	4	1.00
6.	1	1	1	1	4	1.00
7.	1	1	1	1	4	1.00
8.	1	1	1	1	4	1.00
9.	1	1	1	1	4	1.00
10.	1	1	1	1	4	1.00
11.	1	1	1	1	4	1.00
12.	1	1	1	0	3	0.75
13.	1	1	1	1	4	1.00
14.	1	1	1	0	3	0.75
15.	1	1	1	1	4	1.00
	CVI/AVE=				S-	0.95
	CVI/UA=				S-	0.80

ตาราง 14 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัย
ด้านการรับรู้ความสามารถของตน

รายชื่อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				จำนวนข้อที่ สอดคล้อง	ค่า I-CVI
	1	2	3	4		

รายชื่อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				จำนวนข้อที่ สอดคล้อง	ค่า I-CVI
	1	2	3	4		
1.	1	1	1	1	4	1.00
2.	1	1	1	1	4	1.00
3.	1	1	1	1	4	1.00
4.	1	1	1	1	4	1.00
5.	1	1	1	1	4	1.00
6.	1	1	1	0	3	0.75
7.	1	1	1	1	4	1.00
8.	1	1	1	1	4	1.00
9.	1	1	1	1	4	1.00
10.	1	1	1	1	4	1.00
11.	1	1	1	1	4	1.00
12.	1	1	1	1	4	1.00
13.	1	1	1	0	3	0.75
14.	1	1	1	1	4	1.00
15.	1	1	1	1	4	1.00
16.	1	1	1	1	4	1.00
17.	1	1	1	1	4	1.00
18.	1	1	1	0	3	0.75
	S-CVI/AVE=					0.95
	S-CVI/UA=					0.83

ตาราง 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวิจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม

รายชื่อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				จำนวนข้อที่ สอดคล้อง	ค่า I-CVI
	1	2	3	4		
1.	1	1	1	1	4	1.00
2.	1	1	1	1	4	1.00
3.	1	1	1	1	4	1.00

รายชื่อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				จำนวนข้อที่ สอดคล้อง	ค่า I-CVI
	1	2	3	4		
4.	1	1	1	1	4	1.00
5.	1	1	1	1	4	1.00
6.	1	1	1	1	4	1.00
7.	1	1	1	1	4	1.00
8.	1	1	1	1	4	1.00
9.	1	1	1	1	4	1.00
10.	1	1	1	1	4	1.00
11.	1	1	1	1	4	1.00
12.	1	1	1	1	4	1.00
13.	1	1	1	1	4	1.00
14.	1	1	1	1	4	1.00
15.	1	1	1	1	4	1.00
16.	1	1	1	1	4	1.00
17.	1	1	1	1	4	1.00
18.	1	1	1	1	4	1.00
19.	1	1	1	1	4	1.00
20.	1	1	1	1	4	1.00
21.	1	1	1	1	4	1.00
22.	1	1	1	1	4	1.00
23.	1	1	1	1	4	1.00
24.	1	1	1	1	4	1.00
25.	1	1	1	1	4	1.00
26.	1	1	1	1	4	1.00
	S-CVI/AVE=					1.00
	S-CVI/UA=					1.00

ภาคผนวก ง

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดที่ใช้ในการศึกษา โดยเสนอค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item – Total Correlation) แยกเป็นรายด้านของวัดแต่ละฉบับและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัก โดยรวมของแบบวัดแต่ละฉบับ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละฉบับมีดังนี้

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านจิตสาธารณะ

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
ด้านจิตสาธารณะ	1	.53	นำไปใช้	.72
	2	.49	นำไปใช้	
	3	.51	นำไปใช้	
	4	.55	นำไปใช้	
	5	.52	นำไปใช้	
	6	.52	นำไปใช้	
	7	.46	นำไปใช้	
	8	.48	นำไปใช้	
	9	.55	นำไปใช้	
	10	.57	นำไปใช้	

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
	11	.48	นำไปใช้	
	12	.50	นำไปใช้	
	13	.49	นำไปใช้	
	14	.51	นำไปใช้	
	15	.53	นำไปใช้	
	16	.45	นำไปใช้	
	17	.50	นำไปใช้	
	18	.47	นำไปใช้	
	19	.50	นำไปใช้	
	20	.48	นำไปใช้	
	21	.48	นำไปใช้	
	22	.48	นำไปใช้	
	23	.51	นำไปใช้	
	24	.52	นำไปใช้	
	25	.49	นำไปใช้	
	26	.50	นำไปใช้	
	27	.54	นำไปใช้	

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
	28	.51	นำไปใช้	
	29	.50	นำไปใช้	
	30	.51	นำไปใช้	
	31	.54	นำไปใช้	
	32	.55	นำไปใช้	
	33	.53	นำไปใช้	
	34	.52	นำไปใช้	
	35	.51	นำไปใช้	
	36	.49	นำไปใช้	
	37	.50	นำไปใช้	
	38	.54	นำไปใช้	
	39	.52	นำไปใช้	
	40	.49	นำไปใช้	

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านเจตคติต่อจิตสาธารณะ

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
ด้านเจตคติต่อจิตสาธารณะ	1	.47	นำไปใช้	.83
	2	.51	นำไปใช้	
	3	.54	นำไปใช้	
	4	.50	นำไปใช้	
	5	.45	นำไปใช้	
	6	.48	นำไปใช้	
	7	.47	นำไปใช้	
	8	.47	นำไปใช้	
	9	.43	นำไปใช้	
	10	.43	นำไปใช้	
	11	.43	นำไปใช้	
	12	.42	นำไปใช้	
	13	.57	นำไปใช้	
	14	.58	นำไปใช้	

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
	15	.47	นำไปใช้	
	16	.53	นำไปใช้	
	17	.49	นำไปใช้	

ค่าอาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	1	.33	นำไปใช้	.75
	2	.42	นำไปใช้	
	3	.43	นำไปใช้	
	4	.33	นำไปใช้	
	5	.33	นำไปใช้	
	6	.35	นำไปใช้	
	7	.15	นำไปใช้	
	8	.29	นำไปใช้	
	9	.15	นำไปใช้	
	10	.29	นำไปใช้	
	11	.31	นำไปใช้	

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
	12	.29	นำไปใช้	
	13	.34	นำไปใช้	
	14	.32	นำไปใช้	
	15	.25	นำไปใช้	

ค่าเฉลี่ยรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการรับรู้ความสามารถของตน

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
ด้านการรับรู้ความสามารถ ของตน	1	.51	นำไปใช้	.85
	2	.39	นำไปใช้	
	3	.44	นำไปใช้	
	4	.44	นำไปใช้	
	5	.39	นำไปใช้	
	6	.44	นำไปใช้	
	7	.37	นำไปใช้	
	8	.42	นำไปใช้	
	9	.43	นำไปใช้	
	10	.52	นำไปใช้	

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
	11	.48	นำไปใช้	
	12	.37	นำไปใช้	
	13	.42	นำไปใช้	
	14	.42	นำไปใช้	
	15	.38	นำไปใช้	
	16	.49	นำไปใช้	
	17	.42	นำไปใช้	
	18	.48	นำไปใช้	

ค่าเฉลี่ยรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการสนับสนุนทางสังคม

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
ด้านการสนับสนุนทางสังคม	1	.63	นำไปใช้	.92
	2	.57	นำไปใช้	
	3	.61	นำไปใช้	
	4	.60	นำไปใช้	
	5	.62	นำไปใช้	
	6	.57	นำไปใช้	

แบบสอบถาม	ข้อ	ค่า (r)	ผลการพิจารณา	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
	7	.57	นำไปใช้	
	8	.57	นำไปใช้	
	9	.62	นำไปใช้	
	10	.67	นำไปใช้	
	11	.60	นำไปใช้	
	12	.61	นำไปใช้	
	16	.58	นำไปใช้	
	17	.63	นำไปใช้	
	18	.61	นำไปใช้	
	19	.57	นำไปใช้	
	20	.60	นำไปใช้	
	21	.59	นำไปใช้	
	22	.61	นำไปใช้	
	23	.57	นำไปใช้	
	24	.58	นำไปใช้	
	25	.63	นำไปใช้	
	26	.59	นำไปใช้	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล ว่าที่ร้อยตรีคนางค์ มาศิริ
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 5510520512
 วุฒิการศึกษา
 วุฒิ ชื่อสถาบัน ปีที่สำเร็จการศึกษา
 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 2555

ทุนการศึกษา(ที่ได้รับในระหว่างการศึกษา)
 ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ปีงบประมาณ 2557 จากบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จำนวน 6,000 บาท